

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ DERS KİTAPLARININ
SÖZCÜK ÖĞRETİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Abdullah UĞUR

Danışman
Doç. Dr. Mesut GÜN

Nevşehir
Nisan 2019

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ DERS KİTAPLARININ
SÖZCÜK ÖĞRETİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

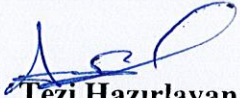
Abdullah UĞUR

Danışman
Doç. Dr. Mesut GÜN

Nevşehir
Nisan 2019

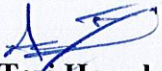
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan
Abdullah UĞUR

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK

“Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Abdullah UĞUR

Danışman
Doç. Dr. Mesut GÜN

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı

..... Dr. Öğrt. Üyesi Lokman TAŞKIRAN

KABUL VE ONAY SAYFASI

Doç. Dr. Mesut GÜN danışmanlığında Abdullah UĞUR tarafından hazırlanan “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancılara Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

08.10.2019

JÜRİ

Danışman : Doç. Dr. Mesut GÜN

Üye : Doç. Dr. Ömer Tugay KARA

Üye : Doç. Öğr. Ü. İskan TANRIKULU

İMZA

M. J.
KARA
TANRIKULU

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 15. / 04 / 2018 tarih ve 2018.15.227.....sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

15.04.2018

Doç. Dr. Vedat AKTEPE
Modür

TEŞEKKÜR

İlk olarak yüksek lisans eğitimim sırasında ve tez hazırlama döneminde bana her türlü desteği veren çok değerli anne ve babama özverileri için teşekkür ederim.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretime alanını tanımam ve yetişmem konusunda üzerimde oldukça emeği olan, bana inanan, güvenen ve desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Mesut GÜN'e; eğitimime katkıda bulunan, her zaman yanımda olan ağabeyim Arş. Gör. Ahmet UĞUR'a ve çalışmayı okuyup yazım ve noktalama açısından gözden geçiren sevgili arkadaşım Merve GÜLCÜOĞLU'na teşekkür ederim ve saygılarımı sunarım.

Abdullah UĞUR

2019

YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ DERS KİTAPLARININ SÖZCÜK ÖĞRETİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Abdullah UĞUR

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yabancılara Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans

Nisan 2019

Danışman: Doç. Dr. Mesut GÜN

ÖZET

Yabancı dil öğretiminde temel amaçlardan biri öğrencilere okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini kazandırmaktır. Sözcük öğretimi de dil öğretiminin temeli sayılan bu becerilerin gelişimine katkıda bulunur. Yeterli düzeyde sözcük bilgisine sahip olmadan bu becerilerin geliştirilmesi mümkün değildir. Aynı zamanda sözcük öğrenimi bir yabancı dili öğrenmeye başlamanın ilk adımı olarak karşımıza çıkmaktadır ve yabancı dil öğrenim sürecinin sonuna kadar devam etmektedir. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde sözcük öğretim yöntemlerinden yararlanılması gerekmektedir.

Ders kitapları bir yabancı dilin eğitiminde ve öğretiminde en çok kullanılan kaynaklardan biridir. Bu çalışmada da Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarında yer alan etkinliklerde; kullanılan sözcük öğretim yöntemleri, bu yöntemlerin uygulanma sayısı, öğretilmesi amaçlanan sözcükler ve bu sözcüklerin sayıları belirlenmeye çalışılarak elde edilen bulgular tablo hâlinde sunulmuştur. Nitel bir araştırma olan bu çalışmanın amaçlarına ulaşabilmek için doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre en fazla etkinlik sayısı ile kullanılan sözcük öğretim yöntemi sayısı ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı A1 düzeyi ders kitabında yer almaktadır. En az etkinlik sayısı ile kullanılan sözcük öğretim yöntemi sayısı ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı ise C2 düzeyi ders kitabında yer almaktadır. Buna göre A1 düzeyinde sözcük öğretimine daha fazla önem verilmiş, C2 düzeyinde ise sözcük öğretimine daha az önem verilmiştir. Araştırma sonucunda en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; sözlü anlatımda kullanma (f=45), boşluk doldurma (f=43), eşleştirme (f=37) ve cümle kurma (f=34) şeklindedir. En az kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ise sözlük kullanma (f=2), müzik (f=2), anlam analizi (f=2), oyun (f=1) ve bulmaca (f=1) şeklinde saptanmıştır. Oyun, bulmaca ve müzik gibi eğlenceli sayılabilecek sözcük öğretim yöntemleri ile ilgili etkinliklere daha az yer verilmesi, sürekli olarak aynı yöntemlerin tekrar etmesi dersi sıkıcı hâle getirebilir. Bu tarz etkinliklerin kitaplarda fazlalaştırılması derslerin eğlenceli geçmesine katkı sağladığı gibi öğrenciyi de sözcük öğrenimine teşvik edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ders kitabı, sözcük öğretim yöntemleri.

**AN EXAMINATION OF YEDİ İKLİM TURKİSH TEACHİNG SET
TEXTBOOKS İN TERMS OF VOCABULARY TEACHİNG**

Abdullah UĞUR

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Institute of Social Sciences

Teaching Turkish For Foreigners Program

Master Thesis

April 2019

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mesut GÜN

ABSTRACT

One of the main purposes of foreign language teaching is to make the students gain basic language skills such as reading, writing, speaking and listening. Vocabulary teaching also contributes to the development of these skills, which are considered the basis of language teaching. It is not possible to develop these skills without adequate knowledge of vocabulary. At the same time, vocabulary learning is the first step to begin learning a foreign language and continues until the end of the foreign language learning process. For this reason, the benefit from vocabulary teaching methods in foreign language teaching is required.

Textbooks are one of the most used sources in teaching and teaching a foreign language. In this research, in the activities included in the Yedi İklim Turkish Teaching Set Textbooks prepared by Yunus Emre Institute; the methods used in teaching the word, the number of implementation of these methods, the words intended to be taught and the number of these words are presented in the table. In order to reach the objectives of this study which is a qualitative research, document analysis method is used. According to the findings obtained in the study, the maximum number of activities and the number of vocabulary teaching methods used and the number of words to be taught are included in the textbook A1 level. The minimum number of activities and the number of vocabulary teaching methods used and the number of words to be taught are included in the textbook C2 level. Accordingly, more importance was given to word teaching at A1 level, and at the C2 level, less importance was placed on word teaching. The most commonly used vocabulary teaching methods; Use in verbal expression (f=45), gap filling (f=43), matching (f=37) and forming sentence (f=34) is in the form. The least used vocabulary teaching methods were found to be using dictionary (f=2), music (f=2), meaning analysis (f=2), game (f=1) and puzzle (f=1). Less entertaining activities related to vocabulary teaching methods such as games, puzzles, and music, and the recurrence of the same methods can make the lesson boring. Increasing the number of such activities in books contributes to the fun of the lessons and encourages the students to learn vocabulary.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, textbook, vocabulary teaching methods.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
KISALTMALAR	xiii
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
RESİMLER LİSTESİ	xix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. Problem Durumu	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Sınırlılıklar	6

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sözcüğün Tanımı ve Önemi.....	7
2.2. Sözcük Öğretimi.....	9
2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretiminin Önemi.....	14
2.4. Avrupa Ortak Başvuru Metninde Dil Düzeyleri ve Sözcük Öğretimi	15

2.5. Sözcük Öğretim Yöntemleri	17
2.5.1. Görsellerden Yararlanma	20
2.5.2. Eşleştirme.....	21
2.5.3. Boşluk Doldurma	21
2.5.4. Çağrışım	21
2.5.5. Sözlük Kullanma.....	22
2.5.6. Dinleme	23
2.5.7. Okuma	24
2.5.8. Sözlü Anlatımda Kullanma	25
2.5.9. Yazılı Anlatımda Kullanma	26
2.5.10. Cümle Kurma.....	26
2.5.11. Diyalog.....	26
2.5.12. Gruplandırma	27
2.5.13. İlişkilendirme	28
2.5.14. Tahmin Etme.....	28
2.5.15. Sözcük Türetme	28
2.5.16. Müzik	29
2.5.17. Oyun.....	29
2.5.18. Bulmaca	30
2.5.19. Anlam Analizi	30
2.5.20. Birleştirilmiş Yöntem.....	30
2.6. İlgili Alanyazın.....	31
2.6.1 Yüksek Lisans Tezleri.....	31
2.6.2. Doktora Tezleri	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	34
3.2. Araştırmanın Alanı.....	34
3.3. Verilerin Toplanması	35
3.4. Verilerin Analizi.....	35

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi	37
4.2. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi	70
4.3. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi	94
4.4. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi	115
4.5. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi	139
4.6. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi	154
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	166

KAYNAKLAR

ÖZ GEÇMİŞ

KISALTMALAR

AOBM: Avrupa Ortak Başvuru Metni

TÖMER: Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi

YEE: Yunus Emre Enstitüsü

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sözcük Öğretiminde Sözcük Seçimini Etkileyen Faktörler	11
Tablo 2: Avrupa Ortak Başvuru Metninde Yer Alan Dil Düzeyleri	15
Tablo 3: Sözcük Hazinesi	16
Tablo 4: Sözcük Kontrolü	17
Tablo 5: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	63
Tablo 6: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	64
Tablo 7: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	65
Tablo 8: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	66
Tablo 9: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	66
Tablo 10: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	67
Tablo 11: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	68
Tablo 12: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	68
Tablo 13: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı	69
Tablo 14: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı	70
Tablo 15: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	87
Tablo 16: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	88

Tablo 17: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	89
Tablo 18: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	89
Tablo 19: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	90
Tablo 20: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	91
Tablo 21: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	91
Tablo 22: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	92
Tablo 23: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı	92
Tablo 24: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı	93
Tablo 25: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	109
Tablo 26: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	109
Tablo 27: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	110
Tablo 28: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	110
Tablo 29: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	111
Tablo 30: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	111
Tablo 31: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	112

Tablo 32: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	113
Tablo 33: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı	113
Tablo 34: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı	114
Tablo 35: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	132
Tablo 36: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	133
Tablo 37: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	134
Tablo 38: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	134
Tablo 39: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	135
Tablo 40: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	135
Tablo 41: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	136
Tablo 42: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	137
Tablo 43: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı	138
Tablo 44: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı	138
Tablo 45: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	149

Tablo 46: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	149
Tablo 47: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	150
Tablo 48: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	150
Tablo 49: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	151
Tablo 50: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	151
Tablo 51: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	152
Tablo 52: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	152
Tablo 53: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı	153
Tablo 54: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı	154
Tablo 55: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	159
Tablo 56: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	160
Tablo 57: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	161
Tablo 58: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	161
Tablo 59: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	161
Tablo 60: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	162

Tablo 61: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	162
Tablo 62: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler	163
Tablo 63: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı	163
Tablo 64: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı	164
Tablo 65: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı	166
Tablo 66: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Ders Kitaplarına Göre Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı	167

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	39
Resim 2: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	40
Resim 3: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	42
Resim 4: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Çağrışım Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	43
Resim 5: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	47
Resim 6: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	48
Resim 7: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	51
Resim 8: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	52
Resim 9: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	54
Resim 10: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	55
Resim 11: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Gruplandırma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	56
Resim 12: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı İlişkilendirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	58
Resim 13: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	63
Resim 14: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	71
Resim 15: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	72

Resim 16: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	75
Resim 17: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	76
Resim 18: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	76
Resim 19: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	78
Resim 20: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	79
Resim 21: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	82
Resim 22: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	82
Resim 23: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Gruplandırma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	83
Resim 24: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Müzik Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	84
Resim 25: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Oyun ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	85
Resim 26: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	87
Resim 27: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	95
Resim 28: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	98
Resim 29: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Çağrışım Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	98
Resim 30: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	100
Resim 31: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	102

Resim 32: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	103
Resim 33: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	104
Resim 34: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	105
Resim 35: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Müzik Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	106
Resim 36: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	108
Resim 37: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	117
Resim 38: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	118
Resim 39: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Sözlük Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	119
Resim 40: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	119
Resim 41: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	120
Resim 42: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	123
Resim 43: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	126
Resim 44: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	127
Resim 45: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	127
Resim 46: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Gruplandırma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	128
Resim 47: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Tahmin Etme Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	130

Resim 48: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Bulmaca Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	130
Resim 49: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	132
Resim 50: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	140
Resim 51: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	141
Resim 52: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	142
Resim 53: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	144
Resim 54: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	145
Resim 55: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	145
Resim 56: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı İlişkilendirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	146
Resim 57: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Tahmin Etme Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	147
Resim 58: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	148
Resim 59: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	155
Resim 60: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	156
Resim 61: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	157
Resim 62: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Tahmin Etme Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	158

GİRİŞ

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gün geçtikçe kendini geliştiren bir alandır. Bu alanın gelişmesiyle birlikte yapılan çalışmalar da son dönemde hızını artırarak devam etmektedir. Alanın en önemli çalışma bölümünü kuşkusuz dil üzerine yapılan çalışmalar oluşturmaktadır. Çünkü dil, insanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerin başında gelir. Dil, bir toplumu oluşturan bireyler arasında ana dili aracılığıyla iletişim kurmasını sağlayan ve aynı zamanda o dili oluşturan toplumda yaşayan bireylerin de bir yabancı dili öğrenerek başka toplumlarla iletişime geçmesine imkân veren evrensel bir araçtır. Bu aracın etkin ve doğru bir şekilde kullanılabilmesi dilin tüm özelliklerinin bilinçli bir şekilde farkında olarak dil konuşuru tarafından kullanılabilme durumuna bağlıdır. Bu anlamda bir dili oluşturan en önemli öğelerin başında gelen sözcüklerin önemi büyüktür. Ana dili veya yabancı dil öğrenmeye çalışan dil konuşurları; en basit bir ifadeden en karmaşık bir ifadeye, en kolay anlatılandan en zor anlatılana, en somut düşünceden en soyut düşünceye kadar hemen hemen her şeyi sözcükler aracılığıyla ifade eder. Bu yüzden sözcük öğretimi; okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin gelişiminde, sözcüklerin sesletimi ve doğru yazılmasında aynı zamanda da dil bilgisi kurallarının bilinmesiyle yakından ilişkilidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, diğer yabancı dillerin öğretiminde olduğu gibi temel olarak okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin kazanılmasına ve geliştirilmesine odaklanmaktadır. Bu becerilerin kazanılmasında ve geliştirilmesinde sözcük bilgisi önemli rol oynamaktadır. Çünkü sözcük öğretimi, bir yabancı dili öğrenme sürecinde en önemli unsurlardan biri olarak karşımıza çıkar ve aynı zamanda sürecin en başından en sonuna kadar devam eden bir süreçtir. Bu anlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretilen sınıflarda dil düzeylerine göre hangi sınıfta hangi sözcüklerin öğretileceği, bir ders saatinde kaç yeni sözcük öğretilmesi gerektiği önceden ayarlanarak, buna uygun ders kitabı ve materyalleri oluşturularak, dil öğrenme sürecinde olan dil öğrencilerine sözcüklerin öğretilmesinde kolaylık sağlanmış olur.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi İçin Hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi isimli bu çalışmada; Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarındaki etkinliklerde yer alan sözcük öğretim yöntemleri tespit edilmiş ve bu yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcükler ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda dil düzeyine göre hazırlanmış olan ders kitaplarında en az ve en çok kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ile sözcük öğretim yöntemi kullanılarak öğretilmesi amaçlanan sözcüklere ilişkin tablolara yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci bölümünde; problem durumu açıklanmış, araştırmanın amacı ve alt amaçları belirtilmiş olup, araştırmanın önemi ve sınırlılıklarından bahsedilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde; alanyazın taraması yapılarak sözcüğün tanımı ve önemi, sözcük öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretiminin önemi, Avrupa Ortak Başvuru Metninde (AOBM) dil düzeyleri ve sözcük öğretimi ve sözcük öğretim yöntemleri üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgilere yer verilmiş olup çalışmaya ilişkin kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra yapılan araştırmaya yönelik olarak yüksek lisans ve doktora tezlerinden bahsedilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde; araştırmanın yöntemi açıklanmış, araştırmanın alanı belirtilmiş, verilerin toplanması ve verilerin analizi süreci hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın dördüncü bölümünde; Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitapları sözcük öğretim yöntemleri açısından incelenmiş, kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcükler ifade edilmeye çalışılmış ve elde edilen veriler tablo hâlinde sunulmuştur.

Araştırmanın sonuç bölümünde ise araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen veriler çözümlenerek sonuç ve tartışma bölümü oluşturulmuştur. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak araştırmacılara katkı sağlamak adına Türkçe öğreticilerine

ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için ders kitabı hazırlayan uzmanlara yönelik öneriler kısmına yer verilmiştir.

Bu çalışma ile yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan en önemli kaynaklardan biri olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcükler tespit edilmiş, en az ve en çok kullanılan sözcük öğretim yöntemleri belirlenmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

Bu bölümde; araştırmanın problem cümlesi, amacı, önemi ve sınırlılıkları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Yabancı dil öğretiminde uygulanacak yöntem ve tekniklerin doğru bir şekilde kullanılması, öğretilmesi amaçlanan dilin daha hızlı ve etkin bir şekilde öğrenilmesine yol açacaktır. Bu anlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler Türkçenin öğretimi için büyük önem taşımaktadır. Sözcük öğretim yöntemleri de bir dili öğrenmede kullanılan önemli araçlardan biridir. Sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan dile ait sözcüklerin dil öğrencileri tarafından öğrenilmesi ve bu öğrenilen sözcüklerin kullanımı ile Türkçenin daha kolay ve hızlı bir şekilde öğrenilmesinin yolu açılmış olur.

Sözcük öğretim yöntemleri, yabancı dil öğretiminde sıklıkla başvurulması gereken bir unsurdur. Çünkü sözcük bilgisi, dil öğretiminde dört temel beceri şeklinde ifade edilen okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini destekler niteliktedir. Biçer ve Polatcan (2015: 812), sözcük konusunda yeterli birikime sahip olmayan öğrencilerin temel becerilerde başarılı olmalarının zor olduğunu, dinleme ve okuma becerilerinin gelişimi için sözcüklerin anlamlarının bilinmesi gerektiğini, yazma ve konuşma becerilerinin gelişiminde de sözcükleri etkin bir şekilde kullanmaları gerektiğini ifade etmiştir. Buna göre yabancı dil öğretiminde sözcük öğrenimi ve öğretimi göz ardı edilmemesi gereken bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ders kitapları, yabancı dil eğitim sürecinin temel öğretim gereçlerinden biridir. Bu çalışmada da Yunus Emre Enstitüsü (YEE) tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe

Öğretim Seti ders kitaplarında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ve uygulanan sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılarak sözcük öğretiminin ders kitaplarında kapsadığı alan belirlenmeye çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, YEE tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarındaki etkinlikleri sözcük öğretimi açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorular yanıtlanmaya çalışılmıştır.

1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemleri nelerdir?
2. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcükler nelerdir?
3. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin ünitelere göre kullanım sayısı ve oranı kaçtır?
4. Yabancılar için hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin uygulanma sayısı ve uygulanan sözcük öğretim yöntemi ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayısı kaçtır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yabancı dil öğretiminde çok fazla sayıda sözcük öğretim yöntemi vardır. Bu sözcük öğretim yöntemlerinin Türkçe öğreticileri tarafından bilinmesinin yanı sıra ders kitaplarında etkinlik olarak yer alması da önemlidir. Buna göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan ders kitaplarındaki sözcük öğretim yöntemlerinden en az ve en çok kullanılanların bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda uygulanan sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin neler olduğunun tespit edilmesi, Türkçe öğreticilerine veya bu alanla ilgili olarak kitap hazırlayan uzmanlara etkinlikler hazırlarken öğretilmesi amaçlanan sözcüklerle ilgili

olarak hangi yöntemleri esas almaları gerektiği hakkında fikirler verebilir. Nitekim dil öğrencilerinin en çok yaşadığı sorunlardan biri de yabancı dilde sözcük öğrenmektir. Bu açıdan sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin amaca uygun olarak seçilmesi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde (TÖMER) veya Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ile ilgili hizmet veren kurumlarda çeşitli Türkçe Öğretim setleri kullanılmaktadır. Bu çalışmada da en çok kullanılan kaynaklardan biri olarak kabul edilen Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 / A2 / B1 / B2 / C1 ve C2 düzeyi ders kitapları kullanılmış ve çalışma bu kitaplarla sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; sözcüğün tanımı ve önemi, sözcük oluşumu, sözcük öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretiminin önemi, Avrupa Ortak Başvuru Metninde yer alan dil düzeyleri ve sözcük öğretimi, sözcük öğretim yöntemleri ve sözcük öğretimi üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Sözcüğün Tanımı ve Önemi

Türkçe Sözlük'te kelime terimi, Arapça kökenli bir sözcük olup, “anamlı ses veya ses birliği, söz, sözcük” şeklinde açıklanmıştır (TDK, 2011: 1381). Ergin (2009: 95)'e göre ise sözcük, anlamı ve gramer görevi olan en küçük dil birlikleridir. Aksan (2009: 61) da sözcüklerin ister konuşmada ister yazıda olsun en güçlü ve en etkili birimler olduğunu belirtmiştir. Bu tanımların dışında sözcüğü sadece anlam açısından değerlendiren ya da şekil bakımından ele alan veya hem şekil hem de anlam bakımından açıklayan çeşitli tanımlar yapılmıştır. Alanyazında öne çıkan diğer tanımlardan bazıları şunlardır:

- Sözcükler kafamızdaki sayısız fikirlerin yani kavramların birer ses işaretinden başka bir şey değildir (Agakay, 1943: 5).
- Sözcükler bir veya birkaç heceden meydana gelmiş, her dile göre ayrı anlam birlikleridir (Banguoğlu, 1995: 144).
- Anlam taşıyan ve cümlenin kurulmasında etken rol oynayan ses ya da sesler topluluğudur (Kantemir, 1997: 178).
- Sözcük, zihinde belli bir kavramı karşılayan veya kavramlar arasındaki ilişkiyi sağlayan ve bağlam içerisinde kullanılmaya hazır -çekimlenmemiş- birimlerdir (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2005: 305).

- Sözcükler, bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan ve tek başlarına zihindeki belirli kavramlara karşılık olan somut veya soyut söz kalıplarıdır; somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimleridir (Korkmaz, 2009: 6).
- Sözcük; bir veya birden fazla heceli ses gruplarından oluşan, aynı dili konuşan kişiler arasında, zihinde, tek başına kullanıldığında, belli bir kavrama karşılık olan; belli bir duygu ve düşünceyi yansıtan; somut veya soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimidir (Gülensoy, 2010: 515).

Sözcük ile ilgili yapılan tanımlardan da anlaşıldığı üzere insanoğlu sözcükler vasıtasıyla zihninde var olan birtakım düşünceleri ya da kavramları karşıdaki kişiye aktarabilir. Nitekim Hacıeminoğlu (2011: 14)'nin ifade ettiği gibi insanın bilgi, kültür ve düşünme kabiliyetinin sınırı, bildiği sözcüklerin miktarı ile çizilmiştir. İnsan, bildiği sözcükler kadar kendisini ifade edebilen bir canlıdır. Sözcük hazinesinde var olan bir eksiklik, bireyin herhangi bir düşünceyi anlamasını ve hissettiği veya anlamlandırmaya çalıştığı durumu anlatmasını engelleyen bir sorun olarak karşımıza çıkar. Sözcükler, kavramların oluşmasında ve kazanılmasında birer semboldür, zihni gelişimin sağlanmasında da önemli rolleri vardır. Bu bakımdan insan için sözcük kazanımının, dil gelişimi açısından önemi büyüktür (Karatay, 2007: 144). Bu anlamda sözcük öğretimi; okuma, yazma, konuşma ve dinleme ile birlikte kavrama, düşünme, anlama ve yorumlama gibi zihinsel becerileri geliştirme özelliği gösterir.

Adıgüzel (2004: 54)'e göre dil öğrenme büyük ölçüde sözcük öğrenme demektir. Sözcük öğrenmenin önemine dikkat çeken Campillo (1995: 48)'ya göre sözcükler, bir dil için temel bir unsurdur ve bunun öneminin öğrenciler tarafından fark edilmesi gerekir. Ancak sadece sözcük öğrenmek yabancı dil öğrenmek için tek başına yeterli olmayabilir. Çünkü sözcüklerin anlamlarının bilinmesi, dil öğrenme sürecinde olan bireyin çevresiyle etkili bir iletişim kurabileceği anlamına gelmez. Bunun için sözcük hazinesinin önemi büyüktür. Dil öğrencisi tarafından sözcüklerin farklı anlamlarının bilinmesi, sözcüklerin dil bilgisi yapıları içerisinde doğru bir şekilde kullanılabilmesi ve sözcükler aracılığıyla kendini ifade edebilmesi de bir başka önemli husustur. Wallace (1982: 9) da dil öğrencisi için kendisini ifade edebilecek sözcükleri

bulamamasını başka bir dilde konuşmadaki en sinir bozucu deneyim olarak görmüştür. Bu yüzden yabancı dil öğretiminde sözcük bilgisini geliştirmeye yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir. Çünkü dil öğretiminde sözcük bilmeden konuşma becerisinin geliştirilmesi mümkün değildir. Bu anlamda sözcükler sağlıklı iletişim kurmada önemli bir unsur olarak karşımıza çıkar. Aynı zamanda sözcüklerin anlamlarının yanlış bilinmesi de tek başına bir sözcüğün veya sözcüğün içinde bulunduğu bir cümlenin ifade etmek istediği anlamın yanlış algılanmasına yol açabilir. Bu anlamda sözcükler temel anlamı taşıdıkları için yabancı bir dilin sözcüklerini öğrenmek önemlidir. Biçer ve Polatcan (2015: 812), etkili bir sözcük öğretiminin gerçekleşmesinin ilk şartı olarak öğrencilerin iyi bir sözcük bilgisine sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle sözcük öğretimi ile ilgili çalışmalara önem verilmeli ve dil öğrencisinin sözcük bilgisi ile birlikte sözcük hazinesinin geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar üzerinde durulmalıdır.

2.2. Sözcük Öğretimi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi tıpkı diğer yabancı dillerin öğretiminde olduğu gibi okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerine dayanmaktadır. Dil bilgisi ise temel dil becerilerini destekleyen önemli bir araç olma özelliği gösterir. Sözcük bilgisi de temel dil becerileri ile birlikte dil bilgisi yapılarını tamamlayan bir işleve sahiptir ve daha çok okuma becerisine bağlı olarak gelişim gösterir. Krashen (1989: 441), okuma becerisine bağlı olarak gerçekleşen dil öğretiminin sözcük hazinesi ve sözcüklerin yazılışlarında kazanılan yetkinlikle ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Wallace (1982: 9) da yabancı bir dil öğrenmenin temel olarak sözcük öğrenme konusunda bir anlam taşıdığını belirtmiştir.

Sözcük öğretimi, temel olarak bir sözcüğün öğretilmesi amaçlanan dilde anlamının çeşitli yöntemler kullanılarak verilmesi şeklinde açıklanabilir. Ancak burada sözcüğün sadece bir anlamının verilmesi söz konusu olamaz. Çünkü Mete (2015: 84)'nin ifade ettiği gibi yeni sözcüğün öğretiminde yer alan eş anlamlılar, zıt anlamlılar ve eş sesliler düşünüldüğünde sözcük öğretimi sadece tek anlam üzerinden karşılık oluşturma işleminin çok ötesindedir. Güneş (2013: 7) ise sözcük öğretiminin

amacını öğrencinin sözcükleri aktif olarak öğrenmesi, günlük yaşamında kullanması, sözcük bilgi ve becerilerini geliştirerek yaşamına yön vermesi şeklinde açıklamıştır.

Ur (2000: 60-62) ve Harmer (1993: 156-157) sözcük öğretimi kapsamına dâhil edilmesi gerekenleri şöyle açıklamaktadır: “Sözcük öğretimi anlamını bilmenin yanı sıra, öğrencilerin dil bilgisini de bilmesini gerektirir. Öğrenci sözcüğün kullanımına göre değişim gerektiren yerleri bilmelidir. Bu bağlamda sözcük öğretimi aslında kullanım yerleri ve değişim şekillerini de öğretmeyi kapsamaktadır. Ancak bu şekilde sözcüğün anlamının öğretildiğinden söz edilebilir. Ayrıca bir sözcüğün bağlam içerisinde kullanımına göre anlamı değişebileceğinden dolayı bağlama göre değişen anlamı da bu sözcüğün öğretimi kapsamına girmektedir” (Aktaran: Mete, 2015: 84).

Yabancı dil öğretimi bir dilin dil bilgisi yapılarına ait kurallarını öğrenmeden önce ilk olarak öğrenilmesi amaçlanan dile ait sözcüklerin öğrenimi şeklinde başlar. Wilkins (1972: 111), dil bilgisi olmadan çok az şeyin dil öğrencilerine kazandırılabilceğini ancak sözcük olmadan hiçbir şey kazandırılmayacağını ifade etmiştir. Demirezen (1983a: 282)’e göre de dil bilgisi öğretimi yapılmadan bir yabancı dilin çok azı öğrencilere kazandırılabilir ancak sözcük öğretimi yapılmadan öğrencilere hiçbir şey öğretilemez. Çünkü sözcükler anlamı taşıdıkları için yabancı dil öğretiminin yapı taşlarıdır. Ancak burada önemli bir sorun olarak karşımıza hangi sözcüklerin öğretilmesi gerektiği konusu çıkar. Demircan (1983: 146)’ın aktardığına göre ilk olarak 17. yüzyılda Komenyüs tarafından “sık geçen sözcüklerin ilk önce öğretilmesi gerektiği” ifade edilmiştir. Harmer (1993: 154) da aynı şekilde günlük hayatta en sık kullanılan sözcüklerin belirlenip öncelikli olarak onların öğretilmesi gerektiğini belirtmektedir (Aktaran: Mete, 2015: 84). Aksan (1998: 20) da bir yabancı dili öğrenmeye başlayanlara ilk aşamada öğretilmesi gereken sözcüklerin hangileri olduğunun ve dilin sözcüklerinin hangi sıraya göre tanıtılması gerektiğinin saptanması, aynı zamanda değişik gereksinimleri karşılayan ana dili ve yabancı dil sözlükleri hazırlanırken dildeki öğelerin sıklıklarının bilinmesi gerektiğini belirtmiştir. Barın (2003: 312) ise hangi sözcüklerin öğretilmesi gerektiği sorununa ilişkin olarak ihtiyaç analizi çalışmalarını önermiş ve amaca yönelik sözcük öğretiminin gerçekleştirilmesini savunmuştur.

Nagy ve Hiebert (2011: 389) sözcüğün çeşitli bağlamlardaki görevinden hareketle sözcük seçimini etkileyen ve öğretilmesi amaçlanan sözcükleri belirlerken birer ölçüt olarak kullanılabilir 8 faktörden söz etmektedir (Aktaran: Tağa, 2016: 168).

Tablo 1: Sözcük Öğretiminde Sözcük Seçimini Etkileyen Faktörler

Dildeki Rolü	<ul style="list-style-type: none">• Sıklık: Bu sözcük metinde ne kadar sıklıkla görülmektedir?• Dağılım: Bu sözcüğün sıklığı farklı tür, konu ve konu alanına göre nasıl farklılaşmaktadır?
Sözlükteki Rolü	<ul style="list-style-type: none">• Morfolojik ilişki: Kaç sözcük bu sözcüğün morfolojik ailesi içinde yer almaktadır?• Semantik ilişki: Bu sözcüğün, öğrencinin bildiği veya bilmesi gereken diğer sözcüklerle ilişkisi nasıldır?
Öğrencinin Mevcut Bilgisindeki Rolü	<ul style="list-style-type: none">• Aşinalık: Bu sözcüğü öğrenci zaten biliyor mu, öyleyse ne ölçüde bilmektedir?• Kavramsal zorluk: Sözcük anlamı öğrencilerin hâlihazırda aşına olduğu sözcük, kavram ve deneyimlerle onlara ne ölçüde açıklanabilir?
Dersteki Rolü	<ul style="list-style-type: none">• Belirli bir metindeki rolü: Metni anlamak için öğrencinin bu sözcüğü bilmesi gerekir mi?• Daha büyük eğitim programındaki rolü: Okumada öğrenci bu sözcük ile tekrar karşılaşacak mı? Öğrenci bu sözcüğü yazısında kullanabilecek mi?

Sözcük öğretimi, yabancı dil öğrenim sürecinin başından sonuna kadar devam eden bir süreci içine almaktadır. Bu bağlamda dil öğrenim sürecinde gerçekleştirilen sözcük öğretimi çalışmaları, etkili ve sağlıklı bir şekilde iletişim kurabilmenin yanında dil öğretiminin temel bir gerekliliğidir. Sözcük öğretimi ile birlikte kazanılan sözcük hazinesinin bir yabancı dili öğrenmek için yeterli düzeyde olması önemlidir. Sever (2000: 13), öğrencilerin okuduklarını veya dinlediklerini tam ve doğru olarak anlamasını, anladıklarını söz ve yazıyla etkili bir biçimde anlatmasını sözcük hazinesinin zenginliğine bağlar.

Sözcük öğretim yöntemleri kullanılarak öğretilmesi amaçlanan sözcükler, dil öğrencilerinin günlük hayatta karşılaşabileceği, kendi duygu ve düşüncelerini anlatabilmesini sağlayacak sözcükler olmasına dikkat edilmelidir. Kurdayoğlu (2011: 1798), bireyin duygu ve düşüncelerini yazma ve konuşma yoluyla ifade ederken kullandığı sözcüklerin anlatmaya yönelik sözcük hazinesini, dinlediğini ve okuduğunu anlama süreçlerinin de anlamaya yönelik sözcük hazinesini oluşturduğunu ifade etmiştir. Bu anlamda sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin seçiminde dikkatli olunması gerekir. A1 düzeyinden C2 düzeyine kadar her düzeyin normal sözcük kadrosuna ayrı ayrı hangi sözcüklerin

gireceği belli olursa dil öğretimi daha verimli hâle gelecektir. Aynı zamanda sözcüklerin hem biçimce hem de anlamca ana dili ve öğretilmesi amaçlanan dil arasında bağlantısı olduğu göz ardı edilmemelidir. Çünkü ana dili ve öğretilmesi amaçlanan dil arasındaki biçim, anlam, dağılım benzerlikleri ve farklılıkları sözcük öğretimi yapılırken ya kolaylaştırıcı ya da güçleştirici bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır (Demirezen, 1983a: 283).

Nation (1990: 31), İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen kişilerin sözcük bilgilerinin ana dili konuşmacıları gibi olmaları için aşağıdaki becerilere sahip olmaları gerektiğini vurgulamıştır:

- Bir sözcüğün okunuşunu,
- Bir sözcüğün yazılışını,
- Bir sözcüğün hangi sözcük bölüğüne ait olduğunu ve dil bilgisi yapısını,
- Bir sözcüğün hangi sözcüklerle birlikte kullanıldığını,
- Bir sözcüğün dilde hangi sıklıkla kullanıldığını,
- Bir sözcüğün hangi bağlamda kullanılmasının uygun olduğunu,
- Bir sözcüğün kavramsal anlamının ne olduğunu,
- Bir sözcüğün anlamsal olarak diğer sözcüklerle ilişkisini bilmelidir (Aktaran: Sarıgül, 2017: 93).

Sözcük öğretimi yapılırken sözcüklerin doğal yapısından kaynaklanan birtakım güçlükler ve dikkat edilmesi gereken bazı durumlar vardır. Bu durumlar yapılan araştırmalar dikkate alınarak maddeler hâlinde belirtilmiştir (Kutlu, 1977: 149; Demirezen, 1983b: 161; Özünlü, 1983: 184; İpekboyayan, 1994: 57-58; Tercanlıoğlu, 1994: 64; Gürses, 2003: 509; Güzel ve Barın, 2013: 126):

- Sözcüklerin somut veya soyut olmasına dikkat edilmelidir.
- Bilinenler yardımıyla bilinmeyenler öğretilmeli, öğretime soyut sözcüklerle değil somut sözcüklerle başlanmalıdır. Daha sonra soyut sözcükler öğretilmelidir.
- Sözcük öğretiminde yaş seviyesi dikkate alınmalıdır. Çünkü yaş seviyesi, ilgi alanı gibi niteliklerin göz önünde tutulmasını gerektirir.
- Sözcüklerin kolay ya da karmaşık olması durumuna dikkat edilmelidir.

- Öğretilen sözcükler belli aralıklarla tekrar edilmelidir. Böylece sözcüklerin unutulması ve başka sözcüklerle karıştırılması engellenmiş olur.
- Sözcüğün sözlükte bulunabilme durumuna dikkat edilmelidir.
- Aynı sürede öğretilecek sözcük kümeleri arasındaki etkileşime dikkat edilmelidir.
- Dil düzeylerine göre sözcük öğretiminde edebî metinlerden yararlanmalıdır.
- Gerçek nesnelere gösterilerek sözcükler öğretilmelidir.
- Sözcüğün anlamı jest ve mimiklerle gösterilmelidir.
- Görsel araçlar kullanılmalıdır. Bu araçlar şunlar olabilir: Dergi ve gazete resimleri, duvar resimleri, poster, afiş, tahtaya çizilen şekil, kroki, resim, çizgi insan vb.
- Derste öğrencilerin sık sık okuma, yazma ve konuşma yapmasına özen gösterilmelidir. Çünkü dil öğretiminde uygulama ve alıştırma yapmanın önemi büyüktür.
- Önceden öğretilen sözcüklerden yararlanarak yeni sözcüklerin anlamları açıklanmalıdır.
- Öğretilen sözcüklerin eş, zıt, yakın ve uzak anlamları verilmelidir.
- Metin içinde sözcüğün anlamı tahmin ettirilmelidir.

Sözcük öğretiminde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yaşları, Türkçe dil düzeyleri ve önceki öğrenmelerinin bilinmesi uygun sözcük öğretim yöntemlerinin kullanılması açısından büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda herhangi bir sözcüğün öğretiminde en uygun ya da en iyi tek bir yöntemin olduğu ifade edilemez. Sadece dil öğrencilerinin dil düzeylerine göre kullanılması ifade edilen sözcük öğretim yöntemleri olabilir. Buna göre sözcük öğretim yöntemleri sadece sözcüklere ve anlamlarına göre seçilmemeli dil öğrencisinin özellikleri ve gereksinimleri de dikkate alınmalıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için ders kitapları hazırlayan kurulların kitaba alacağı metinleri ve metinlerde kullanılan sözcükleri seçerken şu soruları kendilerine sormaları sözcük öğretiminin etkili ve başarılı sonuçlar ortaya çıkarmasını sağlayacaktır.

1. “Hangi sözcüklerin öğretilmesi gerekmektedir?”

2. Bir kitapta, bir ders saatinde, bir okuma parçasında kaç sözcük öğretilecek?
3. Bilinmeyen ve öğretilecek sözcüklerin oranı ne kadar olacak?
4. Bu sözcüklerin öğretimi için ne kadar zaman ayırmalı?
5. Bunlar ne kadar sıklıkla tekrarlanacak ya da ne kadar sıklıkla tekrarlanırsa öğrenci bunları öğrenebilecek?
6. Ders kitabının tamamında öncelikli olarak hangi sözcükler öğretilecek? Bunların öğretiminde görsel materyallerden nasıl yararlanılacak?
7. Hangi tür sözcüklerin öğretiminde daha çok uygulamaya gereksinim vardır?
8. Öğretmen bu sözcükleri öğretirken kitabın içinden veya dışından ne çeşitlilikte ve miktarda beklenmeyen ek sözcük vermek zorunda kalacaktır?” (McCullough, 1974: 58-74; Aktaran: Pehlivan, 2003: 85).

2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretiminin Önemi

Sözcük bilgisi, Türkçe dil öğretiminin merkezini oluşturmaktadır. Çünkü yeterli derecede sözcük bilgisine sahip olmayan öğrenciler ne başkalarını anlayabilir ne de kendi duygu ve düşüncelerini ifade edebilir. Sözcük öğrenmek karmaşık bir süreçtir. En basit bir istekten karmaşık yapıdaki duygu ve düşüncelere kadar hepsi sözcükler yardımıyla anlatılır. Bu yüzden sözcük öğretimi, dil öğretiminin temeli sayılır (Doğan, 2014: 89).

Sözcük öğretimi, temel dil becerilerinin gelişimini sağlar. Sözcük öğretimi ile birlikte öğrenilen sözcükler öğrencilerin sözcük hazinesini oluşturur. Ancak bir öğrencinin sözcük hazinesinin zengin olması onun temel dil becerilerini geliştirdiğini göstermez. Wallace (1982: 27), yabancı dilde herhangi bir sözcüğü bilmenin aşağıdaki becerileri kapsadığını belirtmiştir. Buna göre bir sözcüğü bilmek, o sözcüğü,

- Yazılı ve konuşma biçimiyle tanımak,
- İstendiğinde bellekten çağırabilmek,
- Uygun bir nesne veya kavramla eşleştirebilmek,
- Uygun dilbilgisel biçimiyle kullanabilmek,
- Konuşma içinde tanınacak bir sesletimle üretebilmek
- Yazarken, doğru bir biçimde yazabilmek,

- Birlikte kullanılabildiği doğru sözcükleri seçmek,
- Yan anlamları ve çağrışımları ile öğrenmiş olmayı gerektirmektedir (Aktaran: Cengiz, 2004: 122).

Sözcük öğretimi ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylere öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin doğru yerde ve etkili bir şekilde kullanabilme becerisi kazandırılır. Dil öğrenim sürecinde olan bireyler duygu ve düşüncelerini kullanabildikleri sözcükler kadar doğru bir şekilde ifade edebilir. Karakuş (2005: 134)'un "insan bildiği sözcük sayısı kadar düşünür" şeklinde olan ifadesi bu açıdan önemlidir. İnsanların dil seviyeleri daha çok bildikleri sözcüklerle belirlenir. Bu yüzden dil derslerinde sözcük öğretimi önemli bir yere sahiptir (Adıgüzel, 2004: 54). Nitekim Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde derslerdeki birçok etkinlik sözcük bilgisine yöneliktir (Biçer ve Polatcan, 2015: 813).

2.4. Avrupa Ortak Başvuru Metninde Dil Düzeyleri ve Sözcük Öğretimi

AOBM'de dil düzeyleri A1 seviyesinden C2 seviyesine kadar altı farklı düzeyde ele alınmıştır; ancak 2018 yılı itibarıyla güncellenen AOBM'de Pre-A1 adı altında A1 öncesini ifade eden yeni bir düzey daha eklenmiştir (CEFR, 2018: 50).

Tablo 2: Avrupa Ortak Başvuru Metninde Yer Alan Dil Düzeyleri

A Temel Kullanıcı	B Bağımsız Kullanıcı	C Yetkin Kullanıcı
Pre-A1 (A1 Öncesi) A1 (Başlangıç) A2 (Temel)	B1 (Eşik) B2 (Orta)	C1 (Etkili İşlevsel) C2 (Uzmanlık)

AOBM'de sözcük hazinesinin kullanılan sözcük ve ifadelerin genişliği ve çeşitliliği ile ilgili olduğu ve sözcük hazinesinin genel olarak yaygın bir biçimde okuma sayesinde edinilebileceği ifade edilmiştir. Sözcük hazinesi ile ilgili verilen tabloda işlenen temel kavramlar ise şunlardır (CEFR, 2018: 132):

- Ayar aralığı A1'den B2'ye kadar, ardından sınırsız olacak şekilde düzenlenmiştir.

- Dil türü, sözcük ve sözcük gruplarının temel bir dağarcığından deyimisel ifade ve konuşma diline ait sözcükleri içeren çok geniş sözlüksel dağarcığa kadar olacak şekilde açıklanmıştır.

Buna göre AOBM’de sözcük hazinesinin dil düzeyleri çerçevesinde ölçütlerini gösteren tablo şu şekildedir (CEFR, 2018: 132):

Tablo 3: Sözcük Hazinesi

	Sözcük Hazinesi
Pre-A1	Betimleyici söz konusu değildir.
A1	Belirli somut durumlar için sözcükler ve ifadelerle ilişkili temel sözcük bilgisine sahiptir.
A2	Bilinen durumları ve konuları kapsayan rutin, günlük işlemleri yürütmek için yeterli sözcük hazinesine sahiptir. Temel iletişimsel ihtiyaçlarını ifade etmek için yeterli bir sözcük hazinesine sahiptir. Basit günlük gereksinimleriyle başa çıkabilmek için yeterli bir sözcük hazinesine sahiptir.
B1	Bilinen konular ve günlük durumlarla ilgili iyi bir sözcük hazinesine sahiptir. Aile, hobiler ve ilgi alanları, iş, seyahat ve güncel olaylar gibi günlük yaşamı ile ilgili birçok konu hakkında kimi zaman dolambaçlı ifadelerle de olsa kendini ifade etmek için yeterli bir sözcük hazinesine sahiptir.
B2	Uzmanlık alanını diğer uzmanlarla birlikte tartıştığı zaman kendi alanının başlıca teknik terimlerini anlayabilir ve kullanabilir. Kendi alanına ve çoğu genel konuya bağlı hususlar için iyi bir sözcük hazinesine sahiptir. Sık tekrarlamayı önlemek için açık ve kesin ifadeler değişebilir fakat sözcüksel boşluklar hâlâ duraksamaya ve geçiştirmeye neden olabilir. Birçok bağlamda çoğu sözcüğün uygun eşdizimlilerini oldukça sistematik olarak üretebilir. Kendi alanının uzman sözcük bilgisinin çoğunu anlayabilir ve kullanabilir fakat onun uzmanlık terimleri dışında kalan sözcüklerle ilgili bir problemi vardır.
C1	Geçiştirmelerle birlikte kolayca üstesinden gelebilmek için boşluklara izin veren geniş bir sözlüksel dağarcığa iyi bir hâkimiyeti vardır; ifade etme veya kaçınma stratejileri fark edilmeyecek boyuttadır. Daha az yaygın olan sözcüklerin eş anlamlılarını kullanarak hemen hemen tüm durumlarda farklı sözcük seçenekleri arasından seçim yapabilir. Ortak deyimsel ifadeler ve konuşma dillerine iyi bir hâkimiyeti vardır; sözcüklerle oldukça iyi oynayabilir. Kendi uzmanlık alanıyla ilgili teknik sözcükleri ve deyimsel ifadeleri anlayabilir ve uygun bir şekilde kullanabilir.
C2	Deyimsel ifadeleri ve konuşma dillerini kapsayan çok geniş bir sözlüksel dağarcığa iyi bir hâkimiyeti vardır; anlamsal anlam düzeyleri hakkında farkındalık gösterir.

AOBM’de sözcük kontrolü, kullanıcının/öğrencilerin kendi sözcük hazinelerinden uygun bir ifade seçebilme yeteneği olarak açıklanmış ve sözcük kontrolü yeteneği arttıkça bir ifadenin diğerini tetiklemeyle birlikte eşdizimlilik ve sözcük parçaları biçimindeki birleşmeye göre yeteneğin artan bir şekilde devam edeceği ifade edilmiştir. Tabloda işlenen temel kavramlar ise şunlardır (CEFR, 2018: 134):

- Konuların aşinalığı (A1'den B1'e)
- Kontrol derecesi (B2'den C2'ye)

Buna göre AOBM'de sözcük hazinesi ve bu hazineyi kontrol etme yeteneğinin boyutunu gösteren tablo şu şekildedir (CEFR, 2018: 134):

Tablo 4: Sözcük Kontrolü

	Sözcük Kontrolü
Pre-A1	Betimleyici söz konusu değildir.
A1	Betimleyici söz konusu değildir.
A2	Günlük somut ihtiyaçları karşılamak için sınırlı bir sözcük dağarcığını kontrol edebilir.
B1	Temel sözcük hazinesinin kontrolünü iyi bir şekilde yapar ancak yine de daha karmaşık düşünceleri ya da bilinmeyen konuları ve durumları ifade ettiği zaman büyük hatalar yapabilir.
B2	Sözcük doğruluğu genellikle yüksektir ancak buna rağmen bazı karışıklık ve yanlış sözcük seçimi, iletişimi engellemeye neden olmadan yapabilir.
C1	Daha az genel sözcük dağarcığını deyimsel ve uygun bir şekilde kullanır. Nadiren küçük hatalar yapar ancak önemli sözcük hataları değildir.
C2	Tutarlı bir şekilde doğru ve uygun sözcükler kullanır.

2.5. Sözcük Öğretim Yöntemleri

Sözcük öğretim yöntemleri, öğretilmesi amaçlanan dile ait sözcüklerin dil öğrencilerine kazandırmada izlenecek olan yolları ifade etmektedir. Bu bağlamda Öz (2003: 198)'ün sözcük kazandırmada izlenecek yollarla ilgili olan sıralamasının Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de kullanılması önerilebilir. Öz (2003: 198), sözcük kazandırmada izlenmesi gereken yolları şu şekilde sıralamıştır:

1. Yeni karşılaşılan sözcüklerin doğru söylenmesi sağlanır.
2. Sözcük, yanlışsız tahtaya yazdırılır.
3. Sözcüğün anlamı ya sözlükten buldurulur veya açıklanır.
4. Sözcük bir cümlede kullanılır.
5. Sözcüğün anlamını, kullanımını belirten örnek cümle öğrencilerin defterlerine yazmaları sağlanır.

Göğüş (1968: 19) ise sözcüklerin açıklanmasında, sözcüğün bildirdiği varlığın gösterilmesi, resmiyle tanıtılması, hareketinin yapılması, eş veya zıt anlamının verilmesi gibi yöntemlerin uygulanabileceğini belirtmiştir.

Demirel (2004: 116), yabancı dilde sözcük öğretimi yapılırken aşağıdaki seçeneklerin ilgi ve ihtiyaçlara göre dil öğreticisi tarafından kullanılabilceğini belirtmiştir:

1. Gerçek nesnelere ya da örnekler gösterilir.
2. Öğretilecek sözcüğün anlamı jest ve mimiklerle açıklanır.
3. Görsel araçlar kullanılır.
 - a) Dergi, mecmua, gazete resimleri, duvar resimleri, flaş kart, poster, afiş gibi araçlar kullanılır.
 - b) Tahtaya şekil, kroki, resim ya da çizgi resimler (çöp adam gibi) çizilir.
 - c) Film şeritleri, figürinler, dıalar (slytılar) ya da tepegöz saydamları kullanılır.
4. Amaç dilde açıklama yapılır. Bunun için
 - a) Daha önce öğretilen sözcüklerden yararlanarak yeni sözcüklerin anlamı açıklanır.
 - b) Öğretilen sözcüklerin eş ya da zıt anlamları verilir.
 - c) Yabancı dilden anadiline geçen sözcükler verilir. Örneğın, radio radyo gibi.
 - d) İlk ve son ekler yardımıyla yeni sözcüğün anlamıyla daha önce öğrenilenler arasında ilişki kurulur.
5. Yabancı dildeki sözcükler ile anadilindeki sözcükler arasında akustik bağ kurulur (Ün, 1984). İngilizce “tie” ile Türkçe “tay” örneğinde olduğu gibi.
6. Sözlük karşılıkları buldurulur.
7. Sözcüklerin anlamını okudukları ya da duydukları bir metinden çıkarmaları, tahmin etmeleri istenir.
8. Yukarıda sıralanan seçeneklerden hiçbirini uygun olmuyorsa gerekli durumlarda ana dilindeki karşılıkları verilebilir.

Akyol (2005), “Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi” adlı kitabında “Kelime Öğrenme ve Kelime Dağarcığını Geliştirme Yolları” başlıklı bölümde sözcük öğretiminde kullanılan ilişkilendirme, gruplandırma, kavram geliştirme, anlam analizi, sözlük kullanma, beyin fırtınası tekniğı ve muhtemel (olası) cümleler gibi pek çok yöntem hakkında bilgi vermiştir.

Karakuş (2005), “Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi” adlı kitabında sözcük hazinesini artırma yöntemlerinden okuma, dinleme, konuşma, yazma, gözlem, bulmaca ve kelime defteri hakkında bilgilere yer vermiştir.

Güzel ve Barın (2013: 262) ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretiminde kullanılabilecek uygulamaları şu şekilde sıralamıştır:

- Resimlerden yararlanma,
- Resimli veya karikatürlü hikâyeler oluşturma,
- Kısa metrajlı filmler,
- Pantomim filmler,
- Bilmece ve bulmacalar,
- Eş ve zıt anlamlı sözcük bulma yarışmaları vb.

Çal ve Erdoğan (2018: 156), dil öğreticisinin sözcük öğretimi sırasında çeşitli oyun ve etkinlikler kullanabileceğini video, flaş kartlar, bulmaca, hikâyeye oluşturma, son harften sözcük türetme, tombala, zıddını söyle, eşleştirme vb. birçok oyun ve etkinliğin sözcük öğretiminde kullanılabileceğini ifade etmiştir.

Yapılan bu çalışmalardan hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış ders kitaplarında sözcük öğretimine yönelik etkinliklerde kullanılabilecek 20 sözcük öğretim yöntemi belirlenmiş ve çalışma bu çerçevede geliştirilmiştir. Sözcük öğretim yöntemlerinin belirlenmesinde iki ölçüt dikkate alınmıştır. Bunlar şu şekildedir:

1. Ders kitaplarında etkinlik olarak yer alması. Örneğin; jest ve mimikler, sözcük defteri oluşturma ve gözlem gibi yöntemler bir sözcük öğrenme ve öğretme yolu olarak ifade edilebilir ancak çalışmamızda bu yöntemlere yer verilmemiştir. Çünkü ders kitaplarında etkinlik olarak kendisine yer bulmaz.
2. Etkinliklerde öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin açık bir şekilde yazılması. Örneğin; beyin fırtınası, drama vb. yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcükler etkinliklerde belirtilmediğinden söz konusu yöntemler incelemeye dâhil edilmemiştir. Çalışmanın amaçlarından biri sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayılarının belirlenmesidir. Bu amaca uygun olmayan sözcük öğretim yöntemleri incelenmeye alınmamıştır.

Belirlenen sözcük öğretim yöntemleri şu şekildedir: Görsellerden yararlanma, eşleştirme, boşluk doldurma, çağrışım, sözlük kullanma, dinleme, okuma, sözlü anlatımda kullanma, yazılı anlatımda kullanma, cümle kurma, diyalog, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca, anlam analizi ve birleştirilmiş yöntem.

2.5.1. Görsellerden Yararlanma

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için hazırlanan ders ve çalışma kitaplarında görsel araçlara yer verilmesi öğrencilerin dikkatini derse çekmesi bakımından önemlidir. Görsel araçlar, dil öğrencilerinin dikkatlerini canlı tutar, soyut sözcükleri somutlaştırır, anlaşılması zor olan sözcükleri ise basitleştirir. Sarıgül (2017: 100), sözcük öğretiminde gerçek nesne ya da maket, resim, poster, kelime kartı, kartpostal, tablo, grafik, resimli kitap, ders kitapları, televizyon, video, bilgisayar, yazı tahtası ve kelime takvimlerinin kullanımı ile sözcüklerin kolaylıkla öğrenilebileceğini ifade etmiştir. İnce (2006: 72) de ana dili öğretiminde ve yabancı dil öğretiminde resimle sözcük öğretiminin çokça başvurulan bir yöntem olduğunu ve resimler yoluyla sözcüğün zihinde somutlaştırıldığını ifade etmiştir. Pouwels (1992: 391) ise görsellerden yararlanmanın iki amaca hizmet ettiğini belirtmiştir. Birincisi, yabancı dilde başarıyı başlangıçtan itibaren geliştirerek öğrencinin kendine güvenini arttırmak ve ikinci olarak ise her öğrenciyi yeni sözcük öğrenmesi için en iyi yolla tanıştırmaktır.

Yabancı dil öğretiminde başlangıç seviyesi olan A1 düzeyinde görsellerden yararlanılarak yapılan sözcük öğretimi çalışmaları ile dil öğrencilerinin sözcüğü öğrenmesi kolaylaşır. Çünkü sözcük öğretiminde görsel hafızadan yararlanılması öğrencinin sözcüğü akılda tutmasını sağlar ve kalıcılığı artırır. A1 düzeyinde somut sözcüklerin öğretiminde görsellerden yararlanılması ve daha ileri düzeylerde ise soyut sözcüklerin görseller kullanılarak öğretilmeye çalışılması sözcük öğretiminin etkinliğini artırır. Erkan (1999: 44), görsel araç kullanımının hem ekonomik hem de etkileyici olduğunu belirtmiş, yalnızca bir resmin, sözcük listesi vermeden derse ısınma ya da dersi sonlandırma amaçlı kullanılabileceğini ifade etmiştir.

2.5.2. Eşleştirme

Eşleştirme yöntemi, sözcükleri eş ya da zıt anlamları ile eşleştirme, anlamı verilen sözcük ile uygun görselleri eşleştirme ve cümlenin ifade ettiği anlamı tek bir sözcük ya da sözcük grubuyla eşleştirme şeklinde karşımıza çıkabilir. Seal (1991: 302), eşleştirme yönteminin uygulaması ile ilgili olarak “bir yerde öğretilmesi amaçlanan sözcükler verilir, diğer tarafta bu sözcüklerin eş anlamlısı veya zıt anlamı olan sözcükler verilir ya da resimler gösterilir” demiştir.

Eşleştirme yöntemi daha çok sözcüklerin anlam özelliklerinden yararlandığı takdirde etkili olan bir yöntemdir. Aynı zamanda eşleştirme ile birlikte görsel araçların da kullanılması sözcük öğretiminin niteliğini artırıcı bir etken olarak karşımıza çıkar. Diğer sözcük öğretim yöntemlerine göre uygulanması kolay ve hızlıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde hemen hemen her düzeyde eşleştirme yönteminden yararlanılabilir. Çünkü eşleştirme yöntemi ile öğrenilen sözcükleri denetim altında tutmak için kolayca etkinlikler hazırlanabilir.

2.5.3. Boşluk Doldurma

Bu yöntem, cümlede veya metinde boş bırakılan yerlerin verilen sözcük ya da sözcük grupları ile anlama uygun bir şekilde tamamlanması durumuna dayanmaktadır. Dil öğrencileri, cümle veya metindeki ipuçlarından hareketle verilen sözcük ya da sözcük gruplarını cümle veya metinde boş bırakılan yerlere doğru bir şekilde yerleştirmeye çalışır. Bunu yaparken öğretilmesi istenilen sözcüklerin hemen öncesinde ve sonrasında yer alan sözcüklerle anlam ilişkilerine dikkat edilmesi gerekir. Bu yöntemde dil öğrencilerinin sözcüklerin anlamını bağlam içinde anlayıp anlamadıkları ölçülebilir.

2.5.4. Çağrışım

Korkmaz, Gramer Terimleri Sözlüğü’nde (1992: 35) çağrışımı, “bir sözcüğün anlam, şekil ve ses yakınlığı yoluyla başka sözcüklerle kurduğu bağlantılar” olarak açıklamıştır. Çağrışım yönteminde verilen sözcüklerle öğrencilerinden kendilerinde

çağrışım yaptığı sözcükleri yazmaları istenilir veya görseller gösterilerek öğrencilerden görselin anlamına uygun çağrışım yapan sözcüğü yazması istenilir.

2.5.5. Sözlük Kullanma

Ana dili eğitiminde sözcük öğretimi yapılırken en çok kullanılan yöntemlerden biri sözlük kullanmadır (Uğur, 2014: 83). Sözlük yolu ile sözcük öğretiminin diğer birçok yöntem ve tekniğe göre daha eski olduğu ifade edilebilir. Çünkü Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ilk kaynaklardan biri olarak kabul edilen Divânu Lugâti't-Türk'te bu yöntem uygulanmıştır. Arapça olarak kaleme alınan kitapta sadece sözcükler ve sözcüklerin anlamlarına yer verilmemiş aynı zamanda sözcüğün bir cümle içinde kullanımını gösteren örneğine de yer verilmiştir.

Aygün (1999: 13), sözlük kullanmanın sözcük öğretiminde tek başına yetersiz kalacağını ve öğrenilen sözcüğün genelde sözlükte ilk geçen anlamıyla öğrenildiğini diğer anlamlarının ya hiç öğrenilmediği ya da kısa sürede unutulduğunu belirtmiştir. Bu anlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili hazırlanmış sözlüklerde sadece sözcüğün anlamının verilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Sözcüğün temel anlamı, yakın, eş ve zıt anlamı, varsa yan, mecaz ve terim anlamlarının örnekseme yolu ile gösterilmesi gerekmektedir. Sözcüklerin bir bağlam içinde farklı anlamlara gelebileceği unutulmamalıdır. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeni sözlüklerin yapımına ihtiyaç duyulduğunu gösterir. Bu ihtiyacı karşılamak için iki dilli, resimli, tek dilli ya da sözcükleri gruplar hâlinde açıklayan sözlükleri kullanılabilir (Sarıgül, 2017: 102). Sözlük kullanmanın sözcük öğretimine olan katkısının etkili bir şekilde olabilmesi için sözcüklerin dil düzeylerine göre seçilmesi gerekmektedir.

Göğüş (1978: 366), sözlük yardımıyla yapılacak sözcük öğretimiyle ilgili etkinlikleri şöyle özetlemektedir:

1. Yapıca inceleme: “gözlük, gözcü, gözlem” gibi aynı köke dayanan sözcükler sözlükten tespit edilip ek-kök ayrımı yapılır.
2. Bir sözcüğün kaç farklı anlama geldiği belirlenir (sökmek sözcüğü, Türkçe Sözlük (2005)'te on bir farklı anlama gelmektedir.).

3. Yabancı sözcüklere Türkçe karşılıklar buldurulur (münakaşa-tartışma gibi).
4. Bir sözcüğün gerçek ve mecaz anlamı ayırt ettirilir (ses: 1. Kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün. 2. Ciğerlerden gelen havanın ses yolunda yaptığı titreşim. 3. mec. Duygu ve düşünce. 4. mec. Herhangi bir davranış, tutum karşısında uyanan ruhsal tepki. 5. müz. Aralarında uyum bulunan titreşimler).
5. Deyimlerin anlamları üzerinde durulur. Türkçe Sözlük (2005)'te sözcüklerin anlamı ifade edildikten sonra sözcük ile ilgili yaygın kullanılan deyimlerden örnekler sunulur (el: el açmak, el atmak, el bağlamak, el elden üstündür gibi.).
6. Bir kavramla ilgili sözcükler taranır (sahil, plaj, deniz, dalga, güneş, yüzmek, kum, kumsal...).
7. Bir sözcüğün hangi sözcüklerle kullanılabileceği belirlenir (teşekkür, teşekkür etmek...).

2.5.6. Dinleme

Dil öğretiminde dört temel becerilerden biri olan dinleme becerisi genel olarak diğer becerilere göre kazanılması en zor becerilerden biri olarak ifade edilmektedir. Çünkü dinleme becerisi, ana dili ile hedef dil arasındaki sözcüklerin vurgu ve sesletimi bakımından ayırt edici özellikler barındırmaktadır. Bu özellikler öğrencilerin ana dili ile öğrenmeye çalıştığı hedef dilin birbiri arasındaki farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

Dinleme yöntemi kullanılarak sözcüklerin öğretilmesi ile öğrenilen sözcüklerin zihinde daha kalıcı olması sağlanabilir. Çünkü anlama becerilerinden biri olarak ifade edilen dinleme, günlük hayatın birçok yerinde televizyon, radyo vb. araçlarla karşımıza çıktığı gibi iletişimin ana unsurlarından biridir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de dil düzeylerine uygun olarak hazırlanmış dinleme metninin öğrencilere dinlettirilmesi sağlanmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin sözcükleri duymaları sağlanarak vurgu ve sesletim gibi yapılarla dikkat etmeleri sağlanır.

Dinleme yöntemi kullanılarak yapılan sözcük öğretiminde şu etkinliklere yer verilebilir:

- Verilen dinleme metninde geçen deyimlerin ve atasözlerinin bulunması istenilebilir.
- Verilen sözcük listesinde bulunan sözcüklerden hangilerinin dinleme metninde olduğu sorulabilir.
- Dinleme metninde boşluklar bırakılarak dinleme kaydı öğrencilere dinlettirilip boş bırakılan yerlere gelen uygun sözcüklerin yazılması istenilebilir.
- Verilen sözcüklerin dinleme metnine göre anlamlarının açıklanması istenilebilir.

2.5.7. Okuma

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilere okuma alışkanlığının kazandırılması sözcük öğretiminde önemli bir rol oynamaktadır. Çünkü okuma becerisi geliştikçe dil öğrencisinin söz varlığı da paralel olarak gelişim gösterecektir. Okuma ile birlikte dil öğrencisi, bildiği sözcükleri tekrar edecek veya yeni sözcükler öğrenmeye devam edecektir. Bu da öğrenilen sözcüklerin canlı tutulmasını sağladığı gibi tam anlamıyla öğrenilmeyen sözcüklerin de zihinde edilgen bir şekilde durmasını engelleyecektir.

Karakuş (2005: 122)'a göre her birey okuma sırasında yeni sözcüklerle karşılaşır ve bu karşılaştığı sözcüklerin anlamını sözün gelişinden çıkarır ya da sözlükten bulur. Daha sonra ise metni okuyan kişi bir başka metinde bu sözcüklerle tekrar karşılaşabilir ve bu şekilde de sözcükleri sözcük hazinesine yerleştirmiş olur. Buna göre sözcük bilgisi öğrencilerin okuduğu metni anlama düzeyini etkiler. Freebody ve Anderson (1983: 19), sözcük bilgisinin okuduğunu anlama ölçütleriyle kuvvetli bir ilişki içinde olduğunu belirtmiştir.

Okuma yöntemi kullanılarak yapılan sözcük öğretiminde şu etkinliklere yer verilebilir:

- Verilen okuma metninde altı çizili veya kalın olarak yazılmış sözcüklere yer verilerek öğrencilerin okuma sırasında o sözcüklere dikkat etmesi sağlanabilir.
- Okuma metninde öğrencilerin anlamlarını bilmediği sözcükleri öğretmene sormaları istenilebilir.
- Verilen okuma metninde metinde geçen deyimlerin ve atasözlerinin bulunması istenilebilir.
- Verilen okuma metninde sadece bir türe ait sözcüklere dikkat edilmesi gerektiği yönerge olarak verilip öğrencilerin o türe ait sözcüklere odaklanması sağlanabilir.
- Bazı sözcükler verilerek o sözcüklerle ilgili örnek cümlelere yer verilip öğrenciler tarafından bu cümlelerin okunması istenilerek sözcüklerin öğretimi sağlanabilir.

2.5.8. Sözlü Anlatımda Kullanma

Sözlü anlatımda kullanma yöntemi, dil öğrencilerinin öğrendikleri sözcükleri konuşma sırasında doğru ve uygun bir şekilde kullanması esasına dayanır. Bu anlamda yöntemin kullanılabilmesi için dinleme ile birlikte konuşma becerisinin yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Bu yöntem ile birlikte yeni öğrenilmiş sözcüklerin de zihinde edilgen olarak kalması engellenir. Sözlü anlatımda kullanma yönteminde sözcüğün sadece anlamının bilinmesi yeterli değildir. Aynı zamanda konuşma sırasında geçen sözcüklerin hedef dilin yapısına uygun olarak söyleyişine dikkat edilmesi gerekir.

Sözlü anlatımda kullanma yöntemi, konuşma becerisinin gelişimine bağlı olarak uygulanmalıdır. Özellikle sözlü anlatım yönteminde yaşantılar kullanılarak sözcük öğretimi ile ilgili etkinlikler yapılırsa daha etkili ve kalıcı bir öğrenme gerçekleşmiş olur. Örneğin; öğrencilerden sınıflarını verilen sözcükleri kullanarak anlatmaya çalışmaları veya başlarından geçen bir olayı yine aynı şekilde verilen sözcük listesini kullanarak anlatmaya çalışmalarının istenmesi daha etkili bir sözcük öğretimini sağlayacaktır.

2.5.9. Yazılı Anlatımda Kullanma

Yazılı anlatımda kullanma yöntemi ile öğrencilere öğrendikleri sözcükler verilerek başlarından geçen bir olayı veya farklı herhangi bir durumu yazmaları istenir. Bu anlamda yöntemin kullanılabilmesi için okuma ve özellikle yazma becerisinin yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Bu yöntemde verilen sözcüklerin dil öğrencisinin sözcük hazinesinde olup olmaması durumuna dikkat edilmelidir. Eğer dil öğrencisinin sözcük hazinesinde bulunmayan sözcükler verilirse yazmada problemler ortaya çıkabilir.

Yazılı anlatımda kullanma yöntemi, yazma becerisinin gelişimine ve dil öğrencisinin dil seviyesi dikkate alınarak uygulanmalıdır. Çünkü yazma becerisinde sözcüklerin sadece anlamlarının bilinmesi önemli değildir. Aynı zamanda sözcüklerin uygun durumlarda kullanılması ve yazımının doğru olması gerekir.

2.5.10. Cümle Kurma

Özdemir (2002: 90)'e göre sözcük, anlamı olan ya da cümle kurmaya yarayan anlatım birimidir. Bu yöntemde dil öğrencisinin yeni öğrendiği sözcük ile ilgili hedef dilin yapısına uygun olarak cümle kurması istenilir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta dil öğrencisinin kurmuş olduğu cümlelerin dil seviyesine uygun olup olmadığıdır. Cümle kurma yöntemi ile sözcükler bir bağlam içerisinde kullanılmış olur ve böylece sözcük öğretimi daha anlamlı ve kalıcı hâle gelir. Sözcüklerin cümle içinde kullanılmasıyla pekiştirilmesi sağlanır. Bu yöntem ile dil öğrencisi sözcüğün cümle içinde nasıl kullanıldığını görme imkânı elde etmektedir.

2.5.11. Diyalog

Diyalog, yabancı dil öğretiminde karşılıklı olarak dinleme ve konuşmayı içeren bir etkinlik süreci olarak ifade edilebilir. Buna göre ders kitaplarında yer alan diyalog ile ilgili etkinlikler, dinleme ve konuşma becerilerinin gelişimi açısından önem arz etmektedir. Bu anlamda sözlü anlatımda kullanma yöntemine benzemektedir. Ancak diyalog metinlerinde farklı olarak belli başlı kalıp ifadelerin kullanımının yaygın olması ve sadece diyalog metnine bağlı kalınarak sürecin uygulanması göz önünde

bulundurulduğundan yapmış olduğumuz çalışmada farklı bir yöntem olarak kabul edilmiştir.

Diyalog metnlerinin günlük yaşamda karşılaşılan olaylarla ilgili olması dil öğrencilerinin daha etkili bir iletişim becerisi kazanmasına yol açacaktır. Aynı zamanda diyalog metnlerinde geçen sözcükler de dil öğrencilerinin sözcük hazinesini geliştirmesi bakımından önemlidir. Günlük hayatta en çok kullanılan günaydın, görüşürüz, iyi akşamlar, çok yaşa vb. yapıların diyalog metnlerinde geçmesi dil öğrencilerinin hedef dilin kalıp ifadelerini yaşantı yoluyla öğrenmesini sağlar.

Diyalog yöntemi kullanılarak yapılan sözcük öğretimi çalışmaları genel itibarıyla şu şekildedir:

- Diyalog metninde boş bırakılan yerlerin metnin anlamına uygun olarak verilen sözcüklerle tamamlanması çalışması.
- Verilen sözcük listesindeki sözcüklerin kullanılarak bir diyalog metni oluşturma veya tamamlama çalışması.

2.5.12. Gruplandırma

Gruplandırma yöntemi, verilen sözcüklerin bir başlık altında toplanması esasına dayanır. Bu yöntemde sözcüklerin gruplandırılması ile sözcüğü öğrenme ve zihinde tutma kolaylaşır. Bir sözcüğü belli bir başlık altında gruplandırmak sözcüğün anlamının hatırlanmaması hâlinde en azından hangi gruba ait olduğu bilinirse sözcüğün anlamı çağrışım yapabilir.

Sözcük gruplandırma iki şekilde yapılır. Birinci yöntemde genel başlıklar verilir ve sözcüklerin karışık bir şekilde verildiği sözcük kutusundan başlıkların altına uygun olanlar seçilerek yazılır. İkinci yöntemde ise sözcükler gruplandırılmış olarak verilir ve genel başlıkların belirlenmesi istenilir. Sözcük gruplandırma özellikle teknik sözcüklerle çalışmaya uygundur (Akyol, 2005: 174). Bu yöntemde verilen sözcüklerin belli bir konu çerçevesinde sunulması önemlidir. Çünkü birbiri ile ilişkili olan sözcüklerin bir bütün hâlinde verilmesi öğrenmeyi kolaylaştırır.

2.5.13. İlişkilendirme

İlişkilendirme yöntemi, bir sözcüğün anlamıyla ilişkili olarak bir kavramla öğretilmesidir. Aynı zamanda günlük hayatta karşılaşılan durumların sınıf ortamına taşınması olarak da değerlendirilebilir. Örneğin televizyonda bir maçı anlatan spikerin söylemiş olduğu gol atmak, basket atmak, sayı kazanmak vb. ifadelerin bu yöntem kullanılarak öğrencilere öğretilmesi sağlanabilir. İlişkilendirme yöntemi bir sözcüğün bilinebilirlik düzeyini artırır. Bu yöntemde somut sözcüklerden daha çok soyut sözcüklerin öğretimine yer verilmesi sözcük öğretiminin etkinliğini artıracaktır.

2.5.14. Tahmin Etme

Tahmin etme yöntemi, dil öğrencilerinin okudukları ya da duydukları bir metinden hareketle sözcüklerin anlamını tahmin etmesi esasına dayanır. Burada öğrenci, sözcüğün anlamını hiç bilmese bile diğer sözcüklerden yani bağlamdan hareketle sözcüğün anlamını tahmin edebilir.

Tahmin etme yönteminde anlamı tahmin edilmesi istenen sözcükten önce veya sonra gelen yapılar önem arz etmektedir. Dil öğrencisi bu yapılar sayesinde sözcüğün ifade etmek istediği anlamı bağlama uygun olarak tahmin etmeye çalışacaktır. Bu yöntemde aynı zamanda sözcüğün kullanıldığı bağlama göre anlamının değişeceğine dikkat edilmelidir. Demirel (2004: 88), bir sözcüğün anlamını tahmin ederken sözcüksel anlam, sözdizimsel anlam, biçimbilimsel anlam ve vurgunun yardımcı olduğunu ifade eder. Güneş (2007: 151) de öğrencilerden sözcüklerin anlamlarını kendisinden önce veya sonra gelen sözcüğe, sözcüğün içinde geçtiği cümleye, metne ve görsellere bakarak tahmin etmelerinin istenebileceğini ve sonrasında da tahminlerinin sözlüğe bakarak kontrol ettirilmesinin zihinsel sözlüğü geliştireceğini ifade etmiştir. Buna göre sözcüğün anlamının kolay bir şekilde tahmin edilebilmesi için ipuçlarına gerek vardır.

2.5.15. Sözcük Türetme

Sözcük türetme yöntemi, bir sözcüğün seslerinin karışık olarak verilmesi ve dil öğrencileri tarafından verilen seslerin anlamlı bir şekilde bir araya getirilerek sözcük oluşturması sürecine dayanır. Örneğin “masa” sözcüğü “a,s,a, m” şeklinde verilir ve öğrencilerden bu sesleri kullanarak anlamlı bir bütün elde etmeleri istenilir. Aynı zamanda bu yöntemde eklerden yararlanılarak verilen sözcüklerden yeni sözcükler türetilmesi de sağlanabilir. Örneğin “göz” sözcüğü verilerek bu sözcükten “gözcü ve gözcülük” şeklinde yeni anlamlı sözcükler türetilerek öğretimi gerçekleştirilebilir. Dil bilgisi öğretimi ile ilgili etkinliklerde bu yöntem kullanılarak sözcük öğretimine katkıda bulunabilir. Bu şekilde dil öğrencilerinin amaç dile ait dil bilgisi becerilerini kullanmaları sağlanır.

2.5.16. Müzik

Müzik, yabancı dil öğretiminde kullanılan işitsel araçlardan biridir. Dersi eğlenceli hâle getirir ve ders kitaplarını sıkıcı olmaktan kurtarır. Müzikle sözcük öğretimi, dil öğrencilerinin anlama becerilerini etkin bir şekilde kullanmasına yol açar. Bu yöntemde müziğin ritmi, sözcüklerin sesletimi ve vurgusu, cümlelerin ifade etmek istediği anlamın dil öğrencisi tarafından anlaşılmasına çalışılması üst düzey bir çaba gerektirir.

2.5.17. Oyun

Sözcük oyunları ile dil öğrencilerinin yeni sözcükler öğrenmesi ve bildikleri sözcükleri kullanması sağlanır. Aynı zamanda oyunlar eğlenceli bulunduğu için sözcük öğretimini zevkli hâle getirebilir. Oyun, derste öğrenciyi aktif kılar, dersin etkili ve zevkli işlenmesine yol açar. Oyunlar sayesinde özellikle sözcük öğretimi, kısa süre içerisinde, etkili ve kalıcı bir şekilde gerçekleştirilebilir (Kara, 2010: 410). Bu açıdan sözcük öğretimine ilişkin oyunlar yabancı dil öğretiminde önemlidir. Yabancı dil öğretiminde bazı dil öğrencileri yeni bir şey öğrenirken hata yapmaktan korkarlar ve bu yüzden kendilerini ifade edemezler. Oyun, bu tarz sorunların ortadan kaldırılmasında önemli bir araçtır. Oyunla sözcük öğretimi yapılırken dil öğrencisinin düzeyine ve yaş grubuna yönelik oyunlar tercih edilmelidir. Bu oyunlar adam asmaca, isim-şehir, tombala vb. şeklinde olabilir. Demirel (2004: 103),

oyunların, öğrencilerin farklı düzey ve yeteneklerine uyarlanabilecek bir esneklikte olması gerektiğini ifade etmiştir.

2.5.18. Bulmaca

Sözcük avı olarak bilinen bulmacalarda öğrencilere sözcükler öğretilir. Çok basit olarak hemen hemen her düzeyde dil öğrencisinin yapabileceği tarzda olan bu etkinliklerde seçilen sözcüklerin öğrenci düzeyine uygunluğuna dikkat edilmesi gerekir. Çünkü dil öğretiminin daha verimli olması için sözcüklerin öğrenci düzeyine uygun olarak seçilmesi gerekmektedir. Sözcük avı bulmacaları hazırlanırken kitapta yer alan ve daha çok okuma metinlerinde geçen sözcüklere öncelik verilmesi sözcük öğretiminde amaca ulaşmada olumlu sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Sözcük avı etkinlikleri sözcük öğretimi eğlenceli hâle getirip öğrencilerin dikkatlerini derse çekmesini sağlayabilir. Çal ve Erdoğan (2018: 161), yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin etkinliklerle sözcük öğretimi hakkındaki görüşlerini incelemiş ve çalışma sonucunda öğrenciler, bulmaca etkinliği ile sözcük öğretiminin iyi bir fikir olduğunu belirtmiştir.

2.5.19. Anlam Analizi

Anlam analizi yönteminde sözcükler anlam özelliklerine göre gruplandırılır ve böylece dil öğrencileri tarafından sözcüklerin daha kolay anlaşılması sağlanır. Akyol (2005: 172), anlam analizini farklı sözcüklerin veya varlıkların özelliklerini karşılaştırmalı olarak kavratmak için kullanılan bir teknik olarak tanımlamış ve sözcük hazinesi ile birlikte anlamayı geliştirdiğini ifade etmiş özellikle zayıf okuyucular ve öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için etkili bir yöntem olduğunu belirtmiştir.

2.5.20. Birleştirilmiş Yöntem

Birleştirilmiş yöntem en az iki veya daha fazla sözcük öğretim yönteminin bir arada kullanılmasına dayanır. Yabancı dil öğretiminde sıklıkla yararlanılması gereken bir yöntemdir. Çünkü yabancı dil öğretiminde tek bir yöntemin kullanılarak sözcük öğretiminin gerçekleştirilmesi ana dilde yapılan sözcük öğretimine göre daha zordur.

İnce (2006: 102) de farklı yöntemlerin birbirini destekleyici şekilde kullanılabilceğini belirtmiştir.

2.6. İlgili Alanyazın

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusunda yapılan çalışmaların sayısı son yıllarda oldukça artmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin öneminin anlaşılması bu alanda yapılan çalışmaları olumlu yönde etkilemiştir. Çalışmanın bu bölümünde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmalardan bahsedilecektir.

2.6.1 Yüksek Lisans Tezleri

Cengiz (2004), “Yabancı Dilde Sözcük Öğretimine Müzik Kullanımının Etkilerinin Beyin Temelli Öğrenme Kuramı Işığında Araştırılması” başlıklı yüksek lisans tezinde, beyin temelli öğrenme kuramı çerçevesinde müzik unsurunun sözcük öğrenimi/öğretimi sürecine etkileri ile ilgili deneysel bir çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda sözcük öğretiminde müzik kullanımının sözcük öğrenimini olumlu anlamda etkilediği ortaya çıkarılmıştır.

Tanın (2005), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi ve Sözcük Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, sözcük öğretiminin yabancı dil öğretimindeki önemini ele almış ve öğretilen sözcüklerin akılda tutulması için gerekli sözcük öğrenme yollarından bahsetmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde başlangıç düzeyi için temel sözcük listesi oluşturulmuştur.

Apaydın (2007), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, ulamsal sözcük öğretiminin bellek süreçlerini ve kavramsallaştırmayı ne yönde etkilediğini ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma sonucunda ulamsal sözcük öğretiminin sözcük öğrenimi üzerinde daha olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Dervişoğulları (2008), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretilen Sınıflarda Oyunlarla Sözcük Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, yabancı dil olarak Türkçe öğretilen sınıflarda oyunla sözcük öğreniminin, öğrencilerin başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamış ve oyun yoluyla sözcük öğretiminin geleneksel öğretimden daha etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Hasekioğlu (2009), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi için Uygulama Örnekleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, A1-A2 temel düzeyde hazırlanmış olan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 serisini sözcük öğretimi açısından değerlendirmiştir. Çalışmada sözcük öğretim teknikleri ile etkinlikleri göz önünde bulundurarak önerilerde bulunmuştur.

Erer (2011), “Türkçe ve İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Seri Kitabın Sözcük Öğretimi Açısından Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tezinde, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve New English File serilerini sözcük öğretimi bakımından karşılaştırmıştır. Çalışmada New English File serisinin Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe serisine göre sözcük çalışmaları bakımından daha çok çeşitli olduğu sonucuna varmıştır.

Kimsesiz (2012), “Contributions Of Cognate Words İn Turkish And English To Vocabulary Teaching İn EFL” başlıklı yüksek lisans tezinde, Türkçe ve İngilizcenin benzer sözcüklerinin yabancı dil olarak İngilizcede sözcük öğretimine katkılarını araştırmayı amaçlamıştır. Araştırmada sözcük hazinesini geliştirmek için İngilizce ve Türkçedeki benzer kelimelerin öğretiminin etkili olduğu sonucuna varmıştır.

İlgar (2013), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde E-Öğrenme Yoluyla Kelime Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, e-öğrenme yoluyla yapılan İngilizce ve Türkçe dil öğretim çalışmalarında ele alınan sözcük öğretiminin özelliklerini ortaya koyarak Türkçe sözcük öğretimi çalışmalarının ve kültürel öğelerinin sunumunun nasıl olması gerektiği hakkında bilgiler vermiştir. Çalışmada İngilizce dil öğretim sitelerindeki sözcük öğretim etkinliklerinin çeşitliliğini vurgulamıştır.

Tülü (2014), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sınıflarında Sözcük Öğretiminde Tanım Türlerinden Yararlanma” başlıklı yüksek lisans tezinde, Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEDAM)’nde Türkçe öğrenimine devam etmekte olan öğrencilerin sözcükleri tanımlarken hangi tanım türlerinin kullanıldığını saptamak amacıyla bir uygulama yapmıştır. Buna göre öğrencilerin en çok yaptığı tanım türlerinin irdeleme/içinde barındırma ile tanım, üstanlamlılık ile tanım ve eşanlamlılık ile tanım olduğu sonucuna varmıştır.

Başutku (2018), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde B1 Düzeyinde Kelime Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe, Gazi Üniversitesi TÖMER ve İstanbul DİLMER Yabancılar İçin Türkçe B1 düzeyi ders kitaplarındaki sözcük öğretimi etkinliklerini belirlemeye çalışmıştır. İnceleme alanına giren kitapları Schmitt’in sözcük öğretim stratejileri ışığında değerlendirmiştir.

İhtiyaryer (2018), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Görev Odaklı Yaklaşım Açısından Kelime Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, yabancı dil öğretim yaklaşımlarından iletişimsel yaklaşım ışığında ortaya çıkan görev odaklı yabancı dil öğretim modelinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi sürecine olan etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda deney grubunun kontrol grubundan daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Saydam (2018), “Sözcük Öğretimi Stratejileri Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitapları Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tezinde, sözcük öğrenme stratejilerinin sınıf içerisinde ders öğreticileri tarafından uygulanış şekillerini ve sıklıklarını göstermeye çalışmıştır. Çalışmada Türkçe öğreticilerinin sözcük öğretimi stratejileri konusunda alan bilgisi ve farkındalık eksikliği olduğu sonucuna ulaşmıştır.

2.6.2. Doktora Tezleri

Gülcü (2015), “Yabancı Dil Olarak Mobil Destekli Türkçe Kelime Öğretimi” başlıklı doktora tezinde, yabancı dil olarak mobil destekli Türkçe sözcük öğretiminin

etkililiği ve öğrencilerin bu uygulamalarla ilgili görüşlerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin mobil destekli sözcük öğretiminden memnun oldukları ve cep telefonunun mobil öğrenmede etkili bir araç olduğu sonucuna ulaşmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, araştırmanın alanı, verilerin toplanması ve analizi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Şimşek ve Yıldırım, 2008: 39). Bu çalışmada da nitel araştırmada veri toplama araçlarından biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Tanrıöğen, 2009: 239). Doküman incelemesi, kaynakları elde etme, okuma, çözümleme ve değerlendirme süreçlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada ilgili dokümanlar okunarak elde edilen veriler tablo hâlinde sunulmuştur. Daha sonra bu tablolar incelenerek belirtilen amaçlar doğrultusunda birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

3.2. Araştırmanın Alanı

Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan kaynak kitaplardan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitapları incelenmiştir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti gerek yurt içinde gerek yurt dışında yaygın olarak kullanıldığı için araştırmaya konu edinilmiştir. Aşağıda künyeleri verilen kitaplar sözcük öğretim yöntemleri ve öğretilmesi amaçlanan sözcükler bakımından incelenmiştir.

Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ., Mete, F., Eryiğit, A., & Kılıç, U. (2018). *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı*. E. Barın, Ş. Çobanoğlu, Ş. Ateş,

- M. Balcı, & C. Özdemir (Ed.) Ankara: Yunus Emre Enstitüsü (Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.).
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ., Mete, F., Eryiğit, A., & Kılıç, U. (2018). *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı*. E. Barın, Ş. Çobanoğlu, Ş. Ateş, M. Balcı, & C. Özdemir (Ed.) Ankara: Yunus Emre Enstitüsü (Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.).
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ., Mete, F., Eryiğit, A., & Kılıç, U. (2018). *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı*. E. Barın, Ş. Çobanoğlu, Ş. Ateş, M. Balcı, & C. Özdemir (Ed.) Ankara: Yunus Emre Enstitüsü (Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.).
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ., Mete, F., Eryiğit, A., & Kılıç, U. (2018). *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı*. E. Barın, Ş. Çobanoğlu, Ş. Ateş, M. Balcı, & C. Özdemir (Ed.) Ankara: Yunus Emre Enstitüsü (Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.).
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ., Mete, F., Eryiğit, A., & Kılıç, U. (2018). *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı*. E. Barın, Ş. Çobanoğlu, Ş. Ateş, M. Balcı, & C. Özdemir (Ed.) Ankara: Yunus Emre Enstitüsü (Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.).
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ., Mete, F., Eryiğit, A., & Kılıç, U. (2017). *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı*. E. Barın, Ş. Çobanoğlu, Ş. Ateş, M. Balcı, & C. Özdemir (Ed.) Ankara: Yunus Emre Enstitüsü (Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.).

3.3. Verilerin Toplanması

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde yer alan ders kitapları edinildikten sonra kitaplarda kullanılan sözcük öğretim yöntemleri belirlenmiş ve bu yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcükler tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde yer alan ders kitaplarındaki sözcük öğretim yöntemleri belirlendikten sonra sözcük

öğretim yöntemleri kullanılarak öğretilmesi amaçlanan sözcükler ünitelere göre incelenmiş, sözcük öğretim yöntemlerinin kullanım sıklığı, öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayıları elde edilen verilere göre tablo şeklinde ifade edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

4.1. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

14. sayfada 10. etkinlikte “inceleyelim” denilerek görselleri ile birlikte verilen “şeftali, çanta ve kedi” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

14. sayfada 11. etkinlikte “inceleyelim” denilerek görselleri ile birlikte verilen “bebek, doktor ve şoför” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

15. sayfada 12. etkinlikte “inceleyelim” denilerek görselleri ile birlikte verilen “market, okul ve park” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

29. sayfada 9. etkinlikte “inceleyelim, tamamlayalım” denilerek “kitap, araba, çocuk, kuş ve basketbol topu” ifadelerinin görsellerine yer verilmiştir. Etkinlikte amaç –lAr çokluk ekinin öğretimi olduğundan dolayı görselleri verilen ifadeler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

42. sayfada 6. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “defter, masa, yumurta, sepet, doktor, hastane, meyve ve ağaç” sözcüklerinin görsellerine yer verilmiştir. Ancak etkinlikteki asıl amaç sözcükleri öğretmek değil dil bilgisi konularından ünsüz benzeşmesini öğretmektir. Bu yüzden söz konusu sözcükler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

65. sayfada 4. etkinlikte “inceleyelim” denilerek “bir kangal sucuk, bir demet maydanoz, bir kalıp peynir, üç adet yumurta, iki dilim ekmek, bir salkım üzüm, bir avuç fındık, bir paket makarna” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler görsellerden yararlanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

65. sayfada 5. etkinlikte “inceleyelim” denilerek “metre ve kilometre” ifadeleri görseller aracılığıyla öğretilmeye çalışılmıştır.

66. sayfada 6. etkinlikte “bakalım, inceleyelim” denilerek “bir lira, elli kuruş, yirmi beş kuruş, on kuruş, beş kuruş, iki yüz lira, elli lira, on lira, yüz lira, yirmi lira, beş lira” ifadeleri görsellerden yararlanılarak öğretilmeye çalışılmıştır. Ancak burada amaç belli başlı para ile ilgili ifadeleri öğretmek değil Türk lirası sistemini öğrencilere öğretmektir. Bu yüzden söz konusu ifadeler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

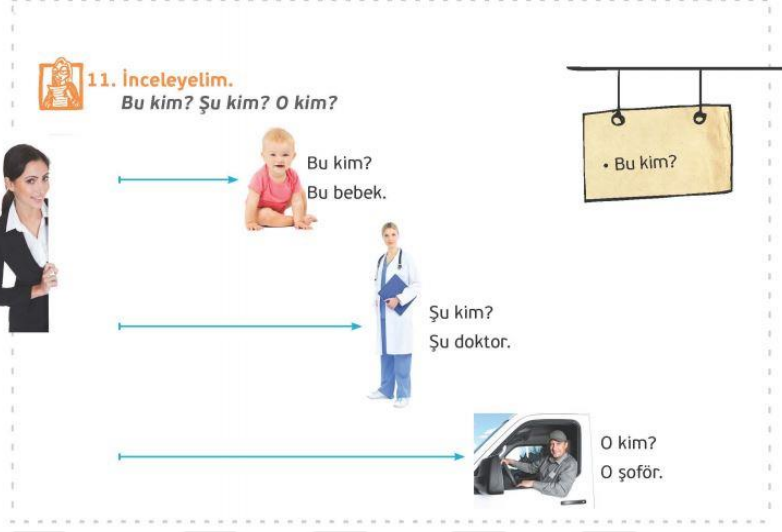
72. sayfada 5. etkinlikte “inceleyelim” denilerek “ilkbahar, yaz, sonbahar, kış” şeklinde olan mevsim isimleri görsellerden yararlanılarak öğretilmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra etkinlikte hangi ayların hangi mevsimlere ait olduğu görsellerin yanına yazılmıştır.

84. sayfada 2. etkinlikte “inceleyelim” denilerek bir görsele yer verilmiş ve “arka, ön, ara, yan, sağ, sol, alt, üst, iç” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

107. sayfada 4. etkinlikte “organ görsellerini inceleyelim” denilerek organlarla ilgili görsellere yerilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kaş, göz, saç, ağız, kulak, burun, göğüs, boyun, karın, omuz, dirsek, kol, el, parmak, tırnak, diz, bacak, ayak, dil, diş ve dudak” şeklindedir.

139. sayfada 2. etkinlikte “konuşalım” denilerek iletişim araçlarına ait görsellere yer verilmiş ve görsellerin ifade ettiği iletişim aracının isimlerinin ne olduğunun bulunması istenilmiştir. Buna göre görsellerden yararlanma yolu ile “telefon, internet, bilgisayar, telgraf, duman, güvercin, mektup, davul ve gazete” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

Resim 1: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 14)

Eşleştirme

16. sayfada 14. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “Bu ne? Bu kim?” soruları altında verilen sözcük ve sözcük gruplarının uygun görsellerle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “bilgisayar, fil, televizyon, cep telefonu, fotoğraf makinesi, çorap, öğrenci, taksi şoförü, öğretmen, doktor, hemşire ve balıkçı” şeklindedir.

39. sayfada 2. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek görselleri ile birlikte verilen “yatak odası, oturma odası, mutfak ve çocuk odası” sözcük ve sözcük gruplarının görsellere uygun bir şekilde eşleştirilmesi istenilmiştir.

40. sayfada 3. etkinlikte “inceleyelim, eşleştirelim” denilerek görsel hâlinde verilen numaralandırılmış nesnelerin “koltuk, buzdolabı, çalışma masası, gardırop, tablo, halı, küvet, yatak, sandalye, havlu, sehpa, televizyon, perde, fırın, ayna” sözcük ve sözcük grupları ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

41. sayfada 5. etkinlikte “bakalım, eşleştirelim” denilerek görselleri ile birlikte verilen “tencere, sandalye, koltuk ve mavi perde” sözcük ve sözcük gruplarının yine

görselleri ile birlikte verilen “oturma odası, mutfak, salon ve balkon” ifadeleri ile ilişkili olanların eşleştirilmesi istenilmiştir.

43. sayfada 7. etkinlikte “bulalım, eşleştirelim” denilerek verilen “beyaz, sarı, mavi, kırmızı, yeşil, siyah, turuncu, mor, kahverengi, gri, lacivert ve pembe” renk isimlerinin renkli olarak verilen balonlarla eşleştirilmesi istenilmiştir. Ayrıca etkinlikte “mavi göz, kırmızı kiraz, sarı papatya ve yeşil yaprak” sıfat grupları görsellerden yararlanma yolu ile öğretilmeye çalışılmıştır. Bu iki sözcük öğretimi çalışması aynı etkinlik içinde yer almasına rağmen birbirinden bağımsız olduğu için birleştirici yöntem adı altında değerlendirilmeyip eşleştirme ve görsellerden yararlanma şeklinde ayrı ayrı değerlendirmeye alınmıştır.

106. sayfada 2. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek görselleri ile birlikte verilen “cetvel, reçete, kalem, makas, iğne ve düdüğü” sözcüklerinin “terzi, doktor, hemşire, polis, mühendis, öğretmen” ifadeleri ile ilişki olanların eşleştirilmesi istenilmiştir.

109. sayfada 10. etkinlikte “okuyalım, eşleştirelim” denilerek “eşofman, okul üniforması, pijama, doktor önlüğü, polis üniforması ve hemşire kıyafeti” sözcük ve sözcük gruplarının görsellere uygun bir şekilde eşleştirilmesi istenilmiştir.

145. sayfada 3. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “monitör, kasa, kablo, bilgisayar masası, klavye, fare ve hoparlör” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiş ve bunların verilen görselde numaralandırılmış nesnelere eşleştirilmesi istenilmiştir.

170. sayfada 5. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “bayram, halasının, Avusturya’daki, spor, cevizli, bayram, on ve ramazan” ifadeleri ile “oğlu, namazı, ayakkabısı, halası, harçlığı, lira, baklava ve bayramı” ifadelerinin anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde öğrencilerden eşleştirmeleri istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “bayram, hala, Avusturya, spor, cevizli, on, ramazan, oğul, namaz, ayakkabı, harçlık, lira ve baklava” şeklindedir.

Resim 2: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 39)

Boşluk Doldurma

48. sayfada 13. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek görsellere yer verilmiş ve görsellerle ilgili sorular sorularak parantez içindeki sözcüklerle verilen cevap cümlelerinin tamamlanması istenilmiştir. Ancak etkinlikte asıl amaç görsellerden yararlanma ve boşluk doldurma yolu ile sözcük öğretmek değil dil bilgisi konularından ünlü daralmasını öğretmektir. Bu yüzden dolayı söz konusu sözcükler sözcük öğretimi açısından değerlendirmeye alınmamıştır.

48. sayfada 14. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek bir metne yer verilmiştir. Metinde boş bırakılan yerlerin uygun eylemlerle tamamlanması istenilmiştir. Ancak etkinlikteki asıl amaç sözcük öğretimi değil dil bilgisi konularından ünlü daralmasını pekiştirmektir. Bu yüzden dolayı söz konusu eylemler sözcük öğretimi açısından değerlendirmeye alınmamıştır.

60. sayfada 9. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “ile” bağlacı öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte görsellerden de yararlanılmıştır.

64. sayfada 2. etkinlikte “inceleyelim, tamamlayalım” denilerek kilo ve litre sözcükleri boşluk doldurma yolu ile öğretilmeye çalışılmıştır.

70. sayfada 2. etkinlikte “okuyalım, tamamlayalım” denilerek “sinema, seyirciler, alışveriş merkezi, spor salonu, konser ve pazar” şeklinde verilen sözcük ve sözcük gruplarının cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun bir şekilde tamamlanması

istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “sinema, seyirci, alışveriş merkezi, spor salonu, konser ve pazar” şeklindedir.

129. sayfada 2. etkinlikte “bakalım, tamamlayalım” denilerek Antalya ve İstanbul illerinin üç günlük hava durumunu gösteren bir görsele yer verilmiştir. Görselin altında yer alan cümlelerle de boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “güneşli, sisli, yağmurlu, gök gürültülü ve karlı” şeklindedir.

130. sayfada 5. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “soğuk, sıcak, ılık, dondurucu, serin ve bunaltıcı” sözcükleri ile öğrencilerden örnekteki gibi ifadeleri uygun bir şekilde tamamlaması istenilmiştir.

132. sayfada 8. etkinlikte “seçelim, yazalım” denilerek “yağmurlu, güneşli, sağanak yağışlı, fırtınalı, bulutlu, gök gürültülü, rüzgârlı, karlı, sisli, karla karışık yağmurlu” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte görsellere de yer verilerek bu ifadelerin uygun olduğu görselin altına yazılması istenilmiştir.

133. sayfada 10. etkinlikte “seçelim, tamamlayalım” denilerek “hangi, nerede, niçin, kim, ne zaman ve nasıl” ifadeleri ile cümlelerde boş bırakılan yerlerin anlama uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

Resim 3: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

2. Okuyalım, tamamlayalım.

sinema seyirciler alışveriş merkezi spor salonu konser pazar

1. cumartesi günü indirim var.
2. "Nene Hatun" filmi var.
3. Dün akşam dokuzu çeyrek geçe Sezen Aksu'nun gittik.
4. Üç gün önce ünlü sporcular geldi.
5. iki kilo domates ile yarım kilo elma aldım.
6. oyunu uzun uzun alkışladı.

(Barın ve diğerleri, 2018: 70)

Çağrışım

15. sayfada 13. etkinlikte “cevaplayalım” denilerek görsellere yer verilmiş ve öğrencilere “Bu ne? Bu kim? Burası neresi?” soruları yöneltilerek çağrışım yoluyla “ayakkabı, su, arı, öğretmen, tamirci, eczane, pazar, fırın ve postane” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

25. sayfada 2. etkinlikte “uygun sözü yazalım” denilerek görsellerin çağrışım yaptırdığı anlama ait sözcük ya da sözcük gruplarının yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “iyi geceler, görüşmek üzere, afiyet olsun, güle güle, günaydın ve merhaba” şeklindedir.

102. sayfada 12. etkinlikte “okuyalım, yazalım” denilerek meslek isimlerine yer verilmiştir. Mesleklere ait görsellerin altında meslekle ilgili birtakım bilgilere yer verilmiş ve bunların hangi mesleğe ait olduğunun öğrenci tarafından bulunup yazılması istenilmiştir. Buna göre çağrışım yolu ile öğretilmesi amaçlanan sözcükler “terzi, veteriner, mimar, manav, doktor, şoför, eczacı, sunucu ve berber” şeklindedir.

Resim 4: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Çağrışım Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 25)

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Dinleme

17. sayfada 2. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek dinleme yöntemi ile ülke, milliyet ve dil isimleri öğretilmeye çalışılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan ülke isimleri şunlardır: Türkiye, İngiltere, Ürdün, Rusya, Gürcistan, Japonya, Bulgaristan, İtalya, Arnavutluk ve Fransa. Öğretilmesi amaçlanan milliyet isimleri ise şunlardır: Türk, İngiliz, Arap, Rus, Gürcü, Japon, Bulgar, İtalyan, Arnavut ve Fransız. Öğretilmesi amaçlanan dil isimleri ise şunlardır: Türkçe, İngilizce, Arapça, Rusça, Gürcüce, Japonca, Bulgarca, İtalyanca, Arnavutça ve Fransızca. Etkinlikte belli başlı ülke, milliyet ya da dil isimleri öğretilmemeye çalışılmamış genel olarak Türkçenin yapısına uygun olarak ülke, milliyet ve dil isimlerinin nasıl ifade edildiği ve nasıl yazıldığı öğretilmeye çalışılmıştır. Bu yüzden dolayı etkinlikte yer alan ülke, milliyet ve dil isimleri sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

25. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, işaretleyelim” denilerek karşılaşma ve selamlaşma bildiren sözcük ve sözcük grupları seçenek hâlinde verilmiş ve dinleme metninde geçen sözcük ve sözcük gruplarının işaretlenmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “güle güle, iyi akşamlar, iyi günler, merhaba, elveda ve günaydın” şeklindedir.

27. sayfada 6. etkinlikte “dinleyelim, tekrar edelim, yazalım” denilerek sayılar hem rakamla hem de yazı ile verilmiştir. Dinleme yöntemi kullanılarak sayılar öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte belli başlı sayılar değil Türkçenin sayı sistemini öğretmek amaç olduğu için sayılar sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

39. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Güzel Evim” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “burası, ev, çocuk odası, oda, mutfak ve yok” şeklindedir.

64. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Bereket Manavı” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan ifadeler “kaç lira, bir lira, iki kilo, bir lira elli kuruş ve üç lira elli kuruş” şeklindedir.

78. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Bizim Sokağımız” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ad, eş, o, daire, yönetici, karşı, almak, içinde ve komşu” şeklindedir.

85. sayfada 5. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Kızılay Meydanı” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “taraf, doğu, kuzey, batı, arka, karşı ve yanında” şeklindedir.

91. sayfada 4. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Hacı Bayram Veli” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “burası, ne zaman, nereli, öğretmen, öğrenci ve acıkmak” şeklindedir.

103. sayfada 13. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Kızılırmak’ta Bir Fotoğrafçı” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “sanatçı, fotoğraf, gün, kıyı, nehir, üzerinde, ırmak, oda” şeklindedir.

105. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, yerleştirelim, cevaplayalım” denilerek “Esra’nın Meleği” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin “proje çizmek, yetiştirmek, hayat kurtarmak, savunmak” ifadeleri ile tamamlanması istenilmiştir.

111. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Hobiler” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine

göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “hobi, okuma, izlemek ve tutmak” şeklindedir.

118. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım, cevaplayalım” denilerek “Uçağımıza Hoş Geldiniz” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “uçak, ön, kapı, basınç ve üst” şeklindedir.

128. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, yerleştirelim, canlandıralım” denilerek bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin “şemsiye, güneşli ve yağmurlu” sözcükleri ile tamamlanması istenilmiştir. Ayrıca etkinliğin devamında “yağmurlu hava, güneşli hava, karlı hava, bulutlu hava, sisli hava ve rüzgârlı hava” ifadelerinin görsellerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu iki çalışma birbirinden bağımsız olduğu için sözcük öğretimi bakımından ayrı ayrı değerlendirmeye alınmıştır.

142. sayfada “dinleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim” denilerek “Cep Telefonu Alıyoruz” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan ifadeler “sol, önce, en dayanıklı, daha ucuz ve girmek” şeklindedir.

151. sayfada “dinleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim” denilerek “Sınav Sonucunu Öğrenme” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “açıklamak, merak, sonunda, internet, iletişim, gözlemek, daha ve inşallah” şeklindedir.

158. sayfada “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Arkadaşım” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “bura, burası, burada, buradan ve orada” şeklindedir.

162. sayfada “dinleyelim, tamamlayalım, cevaplayalım” denilerek “Ali’nin Tatili” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan ifadeler “ad, haber vermek, yaz tatili, müjde, tercih etmek, denize gitmek, yüzmek istemek, birkaç gün, kurmak, dağ havası, en iyi dost, gezmek ve okumak” şeklindedir.

Resim 5: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 25)

Okuma

100. sayfada 6. etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “Mesleğimi Seviyorum” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiş ve okuma metni ile ilgili sorular sorularak öğrencilere mutluluk, sevinç ve üzüntü sözcüklerinden oluşan “mutluluktan ağlamak, sevinçten ağlamak ve üzüntüden ağlamak” ifadelerinin kazandırılması amaçlanmıştır.

107. sayfada 5. etkinlikte “işaretleyelim” denilerek “burun, baş, sırt, ciğer, kafa, ağız, ayak, parmak, göğüs, göz ve alın” organ isimlerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Metinde hangi organ adları var?” sorusu yöneltilerek öğrencilerden metinde geçen organ adlarını bulmaları istenilmiştir. Bu etkinlik 106. sayfada 3. etkinlikte yer alan “Aile Sağlığı Merkezinde” başlıklı okuma metninin devamı niteliğindedir.

111. sayfada 2. etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “Âmâ Ressam” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte bu okuma metni ile ilgili olarak “Eşref Armağan’ın mesleği nedir?” ve “Kişiliği nasıldır?” soruları yöneltilerek

okuma metninde yer alan “ressam ve sevgi dolu” ifadeleri üzerinde durularak bu ifadelerin öğretimi gerçekleştirilmiştir.

113. sayfada 7. etkinlikte “okuyalım, karşılıklı konuşalım” denilerek “Kuaförde” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte bir görsele ve görselin üstünde de “Size çay ikram edelim.”, “Nereye oturayım?” ve “Saçınızı hangi renge boyayalım?” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerde yer alan “ikram edelim, oturayım ve boyayalım” sözcükleri koyu renklerle belirtilerek öğrencilerin okuduğu metinde bu ifadelere dikkat etmesi sağlanmıştır. Buna göre öğretimi amaçlanan sözcükler “ikram etmek, oturmak ve boyamak” şeklindedir.

Resim 6: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

7. Okuyalım, karşılıklı konuşalım.
Kuaförde

Zeynep Merhaba, kolay gelsin.
Kuaför Buyurun efendim. Hoş geldiniz.
Zeynep Saçımı boyatmak istiyorum. Çok bekleyecek miyim?
Kuaför Sizden önce bir kişi var. Buyurun oturun.
Zeynep Tamam bekliyorum.
Kuaför Size çay ikram edelim.
Zeynep Teşekkür ederim.
* * *

Kuaför Buyurun hanımefendi, sıra sizde.
Zeynep Nereye oturayım?
Kuaför Şöyle buyurun.
Zeynep Sağ olun.
Kuaför Saçınızı hangi renge boyayalım?
Zeynep Siyaha boyayın.
Kuaför Hemen boyuyorum.
* * *

Zeynep Çok güzel oldu, elinize sağlık.
Kuaför Size çok yakıştı.
Zeynep Sağ olun, borcum ne kadar?
Kuaför 30 lira efendim.
Zeynep Buyurun.
Kuaför Bereket versin.

Size çay ikram edelim.
Nereye oturayım?
Saçınızı hangi renge boyayalım?

(Barın ve diğerleri, 2018: 113)

Sözlü Anlatımda Kullanma

24. sayfada “kelime dünyası” başlığı altında verilen ifadelerle öğrencilerden sınıflarını anlatmaları istenilmiştir. Öğretimi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “günaydın, sınıf, dil, nereli, hoşça kal, hoş geldiniz, uzun, kısa, var, kahvaltı, affedersiniz ve yok” şeklindedir. Etkinlikte “sözcüklerle sınıfımızı anlatalım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verilmiştir.

30. sayfada “sözcüklerle karşılıklı konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden karşılıklı konuşması istenilmiştir.

Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “günaydın, görüşmek üzere, maalesef, iyi geceler, hoş bulduk, lütfen, iyi akşamlar, hoşça kal, özür dilemek, elveda ve buyurun” şeklindedir. Etkinlikte “sözcüklerle karşılıklı konuşalım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verilmiştir.

38. sayfada “ailemizi tanıtalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden ailelerini tanıtmaları istenilmiştir. Sözlü anlatımda kullanılarak öğretilmesi amaçlanan sözcükler “anneanne (nine), babaanne (nine), erkek kardeş, ağabey, çocuk, abla, dede, anne, baba, kız kardeş, hala ve amca” şeklindedir.

48. sayfada “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden evini anlatması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “salon, oda, yatak odası, misafir odası, çocuk odası, banyo, bahçe, tuvalet, balkon, ev, mutfak ve oturma odası” şeklindedir. Etkinlikte “sözcüklerle evimizi anlatalım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarının da verilen sözcük listesinde yer aldığı görülmektedir.

52. sayfada “kelime dünyası” başlığı altında verilen “cadde, sokak, şehir, market, mahalle, sinema, adres, postane, ev ve mağaza” sözcükleri ile “Nereye gidiyorsun? Nereden geliyorsun? Market nerede?” sorularının cevaplandırılması istenilmiştir.

63. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden bir yolculuğunu anlatması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “uçak, araba, vapur, taksi, yaz tatili, tren, güneşli, yolculuk, yağmurlu, hafta sonu, saat kaç, şekerli” şeklindedir.

83. sayfada 9. etkinlikte “çevremizi anlatalım” denilerek “yurt, bakkal, cadde, muhtarlık, park, apartman, manav ve mahalle” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte verilen bu sözcükler sözlü anlatımda kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

86. sayfada 11. etkinlikte “karşılıklı konuşalım” denilerek “affedersiniz, yanında, içinde, arkasında, sağda, ileride, önünde, metre, solda, doğru” ifadeleri verilerek

öğrencilerden karşılıklı konuşmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “affedersiniz, yanında, içinde, arka, sağ, ileri, ön, metre, sol ve doğru” şeklindedir.

94. sayfada “karşılıklı konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden karşılıklı konuşmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kebabçı, pürzola, tatlı, içecek, lokanta, garson, hesap, acıkmak, iskender, sipariş, ödemek ve yemek” şeklindedir. Etkinlikte karşılıklı konuşmak için örnek bir diyalog başlangıcı da yapılmıştır.

110. sayfada 11. etkinlikte “konuşalım” denilerek görselleri ile birlikte “yönetmen, pilot, bilim adamı ve yazar” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Ayrıca etkinlikte “ne yapıyorlar?” denilerek öğrencilerden bu sözcükleri sözlü anlatımda kullanmaları istenilmiştir.

110. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden bir mesleği tanıtmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “avukat, mimar, mühendis, muayene, plan, program, arkeolog, aşçı, itfaiyeci, marangoz, polis ve şikâyet” şeklindedir.

114. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden bir hobisini anlatmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “hobi, dağcılık, balık tutmak, bisiklete binmek, yüzmek, süs eşyası, yürüyüş yapmak, web sayfası, usta, neşeli, çaydanlık ve şekerlik” şeklindedir.

134. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden konuşmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kar, yağmurlu, sis, bulut, rüzgâr, güneş, sıcak, güneşli, soğuk, serin, ılık ve yağmur” şeklindedir.

161. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “peribacaları, ailece, pamukkale, hafta sonu, pazar günü, seyahat, piknik, Kız Kulesi,

baklava, dağ yürüyüşü, balık tutmak ve eğlenmek” sözcüklerinin yanı sıra sözcük gruplarına da yer verilmiş ve öğrencilerden bu ifadeleri sözlü anlatımda kullanarak boş zamanlarında neler yaptıklarını anlatmaları istenilmiştir.

172. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “bayramlaşmak, cami, gümüş, bayram, hediye, harçlık, diyet, ailece, şeker, ziyaret, tatlı ve kutlama” sözcükleri ile öğrencilerden ilginç bir bayram anılarını anlatmaları istenilmiştir.

Resim 7: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 24)

Yazılı Anlatımda Kullanma

123. sayfada 9. etkinlikte “bir uçak yolculuğumuzu yazalım” denilerek “4 saat yolculuk, 2 saat gecikme, pasaport, uçak, havaalanı” ifadelerine yer verilmiş ve bu ifadeleri kullanarak öğrencilerden bir uçak yolculuğunu yazması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “dört saat, yolculuk, iki saat, gecikme, pasaport, geç kalmak, uçak ve havaalanı” şeklindedir.

161. sayfada “yazalım” denilerek “ateş, ağaç, piknik, çim, mangal, masa, kahvaltı ve su kenarı” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiş ve öğrencilerden hafta sonundaki planlarını yazmaları istenilmiştir.

165. sayfada “yazalım” denilerek “tatil için ne tür bir yeri tercih ediyorsunuz? Niçin?” sorusu yöneltilmiş ve öğrencilerden “kelime dünyası” başlığı altında verilen “köy, pansiyon, otel, sağlık, sahil, belde, havuz, tatil, yelkenli, turist, kültür ve turizm” sözcüklerini kullanarak cevap vermeleri istenilmiştir.

Resim 8: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 161)

Cümle Kurma

74. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden cümle kurması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “hafta içi, hafta sonu, bilet, çay, mevsim, alışveriş, tiyatro, seyahat, sinema, konser, pazar ve yıl” şeklindedir.

83. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden örnekteki cümle gibi cümle kurları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “büfe, bakkal, ev, apartman, sokak, mahalle, meydan, muhtarlık, muhtar, cadde, park ve bulvar” şeklindedir.

88. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “kuzey, güney, batı, doğu, arkasında, önünde, içinde, sağ, sol, ileri, geri ve karşısında” ifadeleri ile öğrencilerden cümle kurması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kuzey, güney, batı, doğu, arka, ön, içinde, sağ, sol, ileri, geri ve karşı” şeklindedir.

104. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “mimar, öğretmen, meslek, doktor, eczacı, manav, berber, tamirci, veteriner, şoför, terzi ve polis” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcükleri kullanarak cümle kurmaları istenilmiştir.

123. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle “rötar, emniyet kuralları, pilot, pasaport, uçuş, hostes, kabin, uçak, uçuş modu, kanat, emniyet kemeri ve çıkış kapısı” öğrencilerden örnekteki gibi cümle kurmaları istenilmiştir.

127. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “otobüs, dolmuş, metro, araba, tren, minibüs, gemi, taksi, vapur, motosiklet, bisiklet ve otomobil” sözcüklerle öğrencilerden örnekteki gibi cümle kurmaları istenilmiştir.

143. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir. Etkinlikte “bu sözcüklerle cümle kuralım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verilmiştir. Etkinlikte öğretilmesi amaçlanan sözcükler “görüntülü, dokunmatik, hatırlamak, ev telefonu, unutmak, aramak, çevirmeli, cep telefonu, kesilmek, manyetolu, doldurmak ve yaymak” şeklindedir.

147. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “bilgisayar, haberleşmek, iletişim, davet etmek, internet sitesi, ziyaret etmek, iletişim kurmak, mikrofon, hızlı, başvuru, yavaş ve göndermek” şeklindedir. Etkinlikte “bu sözcüklerle cümle kuralım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verilmiştir.

148. sayfada 2. etkinlikte “yazalım” denilerek öğrencilerden verilen sözcükleri birer cümlede kullanmaları istenilmiştir. Etkinlikte “sözcükleri birer cümlede kullanalım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “davet etmek, çağırmak, evlenmek, kutlamak, eğlenmek, hediye almak ve hediye vermek” şeklindedir.

152. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir. Etkinlikte “bu sözcüklerle cümle kuralım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “evlenmek, davetiye, paylaşmak, çağırmak, kutlamak, hediye almak, davetli, düğün, neşeli, kaygılı, mutlu ve öfkeli” şeklindedir.

160. sayfada 6. etkinlikte “cümle kuralım” denilerek “bir, rastladık, yaralı, yolda, köpeğe, piknik, yaptık, köyümüzde, bugün, ailece, Kayseri’nin, bu, tatilde, yöresel yemeklerini, yedik, Türkiye’nin, Ağrı Dağı’dır, dağı, en, yüksek, bir, misafirperver, çok, Türkler, millettir” ifadelerine yer verilmiş ve öğrencilerden bu ifadeleri kullanarak cümle kurmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “bir, rastlamak, yaralı, yol, köpek, piknik, yapmak, köy, bugün, ailece, Kayseri, bu, tatil, yöresel yemek, yemek, Türkiye, Ağrı Dağı, dağ, en, yüksek, misafirperver, çok, Türk ve millet” şeklindedir.

Resim 9: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 74)

Diyalog

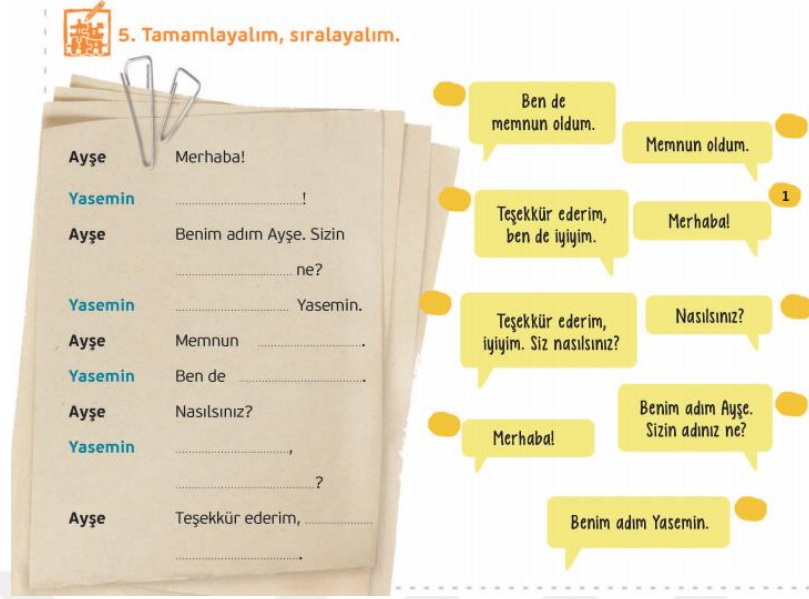
11. sayfada 5. etkinlikte “tamamlayalım, sıralayalım” denilerek verilen ifadelerle diyalog metninde boş bırakılan yerlerin anlama uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “ben, memnun olmak, teşekkür etmek, iyi, merhaba, nasılsınız, siz, ad ve ne” şeklindedir.

16. sayfada “sözcüklerle diyalog” kuralım denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcüklerle diyalog oluşturulması istenilmiştir. Diyalog oluşturabilmek için verilen ifadeler “merhaba, memnun oldum, sizi tanıştırayım, ben de memnun oldum, iyi günler, nasılsınız, iyiyim, ben de iyiyim, teşekkür ederim, tanıştığımıza memnun oldum” şeklindedir. Etkinlikte “sözcüklerle diyalog kuralım” ifadesi geçmesine rağmen hem sözcük ve sözcük grubu hem de cümleler kullanılmıştır. Açıklama kısmında sözcük grubu ve cümle ifadesinin kullanılmadığı görülmüştür. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “merhaba, memnun olmak, siz, tanıştırmak, ben, iyi günler, görüşmek üzere, nasıl, iyi, teşekkür etmek ve tanışmak” şeklindedir.

19. sayfada 5. Etkinlikte “tamamlayalım, karşılıklı konuşalım” denilerek “iyi günler, görüşmek üzere ve hoşça kal” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerle diyalog metninde boş bırakılan yerlerin tamamlanması istenilmiştir.

69. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcük ve sözcük grupları ile müşteri-pazarıcı diyalogu kurulması istenilmiştir. Diyalog oluşturabilmek için verilen sözcük ve sözcük grupları “hayırlı işler, kolay gelsin, balık, kaç, ne kadar, salkım, paket, taksitli, demet, kaç kilo, peşin ve ucuz” şeklindedir.

Resim 10: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 11)

Gruplandırma

72. sayfada 6. etkinlikte “inceleyelim” denilerek “pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma, cumartesi ve pazar” sözcükleri “hafta içi ve hafta sonu” başlıkları altında gruplandırılmıştır.

73. sayfada 7. etkinlikte “kıyafetleri sepete atalım” denilerek öğrencilerin “şort, ceket, yelek, terlik, atkı, palto, eldiven, hırka, tişört, kazak” sözcüklerini “yazlık, kışlık ve mevsimlik” başlıkları altında gruplandırmaları istenilmiştir. Etkinlikte sözcüklerin görsellerine de yer verilmiştir.

Resim 11: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Gruplandırma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

7. Kıyafetleri sepetlere atalım.
Hangisi, Hangi Mevsimde?

- Kışın **kalın** giysiler giyiyoruz.
- Yazın **ince** giysiler giyiyoruz.
- Sonbaharda ve ilkbaharda **mevsimlik** giysiler tercih ediyoruz.
- Yazın **açık renkli** kışın **koyu renkli** giysiler tercih ediyoruz.

şort ceket yelek terlik atkı palto eldiven hırka tişört kazak

Yazlık Kışık Mevsimlik

şort atkı yelek

(Barın ve diğerleri, 2018: 73)

İlişkilendirme

46. sayfada 10. etkinlikte “topu tutmak ve takım tutmak” ifadeleri bir basketbol maçının anlatımı ile ilişkilendirilerek öğretilmeye çalışılmıştır.

109. sayfada 9. etkinlikte “yazalım” denilerek “terzi, kaptan, ressam, müzisyen, sunucu ve hemşire” sözcüklerine yer verilmiştir. Bu sözcüklerle ilgili birtakım bilgiler içeren örnek cümlelere yer verilerek öğrencilerden boş bırakılan yerlere bu cümlelerle ilişkili olan sözcüklerin yazılması istenilmiştir.

125. sayfada 3. etkinlikte “Aşağıdaki işaretleri nerelerde görüyoruz? Yazalım” denilerek “kütüphanede, müzede, uçakta, parkta, dolmuşta-otobüste ve resim sergisinde” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerle ilişkili olanların görsellerden de hareketle öğrencilerden uygun olan yerlere yazması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kütüphane, müze, uçak, park, dolmuş, otobüs ve resim sergisi” şeklindedir.

129. sayfada 3. etkinlikte “seçelim, yazalım” denilerek görselleri ile birlikte “güneşli, sağanak yağışlı, rüzgârlı, yağmurlu, fırtınalı, gök gürültülü, karlı, bulutlu ve sisli”

ifadelerine yer verilmiştir. Bu sözcük ve sözcük gruplarının ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış mevsimleri ile ilişkili olanların yanına yazılması istenilmiştir.

Resim 12: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı İlişkilendirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Sayın seyirciler! Mehmet pota altında topu yakalıyor ve Hidayet'e pas atıyor. Hidayet topu tutuyor ve potaya atıyor. Evet, top potaya giriyor ve baskeetttt!

1. Kemal ve Sedat ne yapıyorlar?
.....
Kemal ve Sedat televizyonda maç seyrediyorlar.

2. Kim futbol maçını sevmiyor?
.....

3. Mehmet pota altında ne yapıyor?
.....

4. Hidayet topu ne yapıyor?
.....

5. Top potaya giriyor mu?
.....

6. Siz hangi takımı tutuyorsunuz?
.....

(topu) tutmak
takım tutmak

(Barın ve diğerleri, 2018: 46)

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözcük Türetme

18. sayfada 3. etkinlikte “cevaplayalım” denilerek –II yapım eki ile “Mısırlı, Norveçli, Çinli, Belaruslu ve Ekvadorlu” sözcüklerine yer verilmiştir. Ancak etkinlikte asıl amaç bu sözcüklerin öğretimi değil öğrencinin hangi millete ait olduğunu –II yapım ekini kullanarak Tunuslu, Japonyalı, Türkiyeli vb. şeklinde ifade etmesini sağlamaktır. Bu yüzden dolayı söz konusu ifadeler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

Müzik

171. sayfada 7. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek Barış Manço’ya ait “Bugün Bayram” şarkısı dinleme metni olarak verilmiş ve metinde boş bırakılan

yerlerin dinleme metnine uygun olarak tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan ifadeler “gittin gideli, ağlamak, kalkmak, göz kırpmak, olmak ve almak” şeklindedir.

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

İncelenen kitabın 13. sayfasında 9. etkinlikte “dinleyelim, tekrar edelim” denilerek alfabeyi öğretmek amacıyla Türkçede bulunan 29 ses ve bu seslerle başlayan örnek sözcüklere yer verilmiştir. Verilen örnek sözcüklerden bazıları da görselleri ile birlikte verilmiş ve öğrencilerin öğretilmesi amaçlanan ses ile birlikte sözcüğü anlamasına yardımcı olunmaya çalışılmıştır. Ayrıca söz konusu görsel, dinleme kaydı ile desteklenerek ses ile birlikte gerçekleştirilen sözcük öğretiminin etkinliğini arttırmıştır. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ile birlikte dinleme yöntemi kullanılmış ve tekrarlardan da yararlanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler ise “at, balık, cüzdan, çiçek, domates, elma, fil, gözlük, boğa, hastane, ışık, incir, Japonya, köpek, limon, masa, nar, otobüs, ördek, para, radyo, saat, şapka, top, uçak, üzüm, valiz, yumurta, zürafa” şeklindedir. Bu etkinlikte yer alan sözcükler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır. Çünkü etkinlikte amaç alfabe öğretimidir.

20. sayfada 7. etkinlikte “söyleyelim, yazalım” denilerek “kitap, defter, sıra, kanepa, sandalye, bebek, masa, öğretmen, öğrenci, ayakkabılık, lamba, harita, telefon, silgi ve bilgisayar” sözcükleri görsellerden yararlanma yolu ile öğretilmeye çalışılmıştır. Ayrıca etkinliğin devamında yazılı anlatımda kullanma yoluna da başvurulmuş görsellerde var olan ve olmayan sözcüklerin yazılması istenilmiştir. Etkinliğin sonucunda sınıf ile ilgili sözcükler var listesinde gruplandırılmış sınıf ile ilgili olmayan sözcükler ise yok listesinde gruplandırılmıştır. Buna göre görsellerden yararlanma, yazılı anlatımda kullanma ve gruplandırma yönteminin bir arada kullanıldığı söylenilebilir.

23. sayfada 15. etkinlikte “dinleyelim, işaretleyelim” denilerek “beyaz peynir, bal, sucuklu yumurta, zeytin, çay, reçel, kızarmış ekmek, tereyağı, kaşar peyniri, yumurta, pasta ve simit” sözcük ve sözcük grupları dinleme yöntemi kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır. Ayrıca etkinlikte görsellerden de yararlanılmış ve dinleme metninde var olan sözcük ya da sözcük gruplarının görsellerin altında bulunan var/yok şeklinde hazırlanmış kutucuklara işaretlenmesi istenilmiştir. Etkinlikte dinleme yöntemi ile birlikte görsellerden yararlanma bir arada kullanılmıştır.

45. sayfada 9. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek şimdiki zamanın üçüncü tekil şahsı ile çekimlenmiş olan “koşmak, oturmak, söylemek, okumak, yazmak ve uyumak” eylemlerine yer verilmiştir. Bu eylemlerle cümlelerin görselin ifade ettiği anlama uygun olacak bir şekilde tamamlanması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ile birlikte boşluk doldurma yolu ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır.

49. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, dolduralım, cevaplayalım” denilerek “bir şeyin üstünde oturmak, bir yerde oturmak” ifadeleri öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte dinleme yöntemi ile birlikte boşluk doldurma yolu ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır.

51. sayfada “okuyalım, cevaplayalım, karşılıklı konuşalım” denilerek “sinema, kütüphane ve postane” sözcüklerinin görsellerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu görsellere ilişkin sorular sorularak öğrencilerden boşluk bırakılan yerlerin

tamamlanması istenilmiştir. Ancak etkinlikte amaç görsellerden yararlanma ve boşluk doldurma yolu ile sözcük öğretmek değil ayrılma hâli ekini öğretmektir. Bu yüzden dolayı söz konusu sözcükler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

51. sayfada “okuyalım, tamamlayalım” denilerek “hastane, market, sinema ve kütüphane” sözcüklerinin görsellerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu görsellere ilişkin sorular sorularak öğrencilerden boş bırakılan yerlerin tamamlanması istenilmiştir. Ancak etkinlikte amaç görsellerden yararlanma ve boşluk doldurma yolu ile sözcük öğretmek değil ayrılma hâli eki ile yönelme hâli ekinin öğretimini gerçekleştirmektir. Bu yüzden dolayı söz konusu sözcükler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

60. sayfada 8. etkinlikte “tamamlayalım, söyleyelim” denilerek “tren, otobüs, uçak, gemi” sözcükleri ile görsellerden de hareketle cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcüklerin yazılması istenilmiştir. Buna göre etkinlikte hem boşluk doldurma hem de görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretim yöntemi birlikte kullanılmıştır.

61. sayfada 12. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek -lı/-li, -lu/-lü, -lık/-lik, -luk/-lük, -sız/-siz, -suz/-süz eklerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu eklerin boş bırakılan yerlere görsellerden de hareketle uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “tuzlu fıstık, tuzsuz fıstık, tuzluk, şekerli çay, şekersiz çay, şekerlik, limonlu çorba, limonsuz çorba, limonluk, evli, bekâr ve evlilik” şeklinde olduğu ifade edilebilir. Ancak etkinlikte asıl amaç sözcük öğretmek değil, verilen eklerin öğretimini gerçekleştirmektir. Bu yüzden dolayı söz konusu sözcük ve sözcük grupları sözcük öğretim yöntemi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

62. sayfada 14. etkinlikte “tamamlayalım, eşleştirelim” denilerek -lı, -lık ve -sız ekleri ile cümlelerde boş bırakılan yerlere anlam bakımından sözcükleri tamamlayan eklerin getirilmesi istenilmiş ve bunların görsellerde uygun olanlarla eşleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ayakkabılık, susuz,

parasız, gecelik, kitaplık, sütlü, kiralık, fotoğrafı” şeklinde olduğu ifade edilebilir. Ancak etkinlikte asıl amaç sözcük öğretmek değil, -lı, -lık ve -sız yapım eklerinin öğretimini gerçekleştirmektir. Bu yüzden dolayı bu eklerle kurulan sözcükler sözcük öğretimi bakımından değerlendirmeye alınmamıştır.

67. sayfada 8. etkinlikte “inceleyelim, tamamlayalım” denilerek “ayran, pirinç, yoğurt, mercimek, domates, soğan, kıyma, baklava, gram, kilo ve litre” sözcükleri hem görsellerden yararlanma hem de boşluk doldurma yolu ile öğretilmeye çalışılmıştır.

68. sayfada 9. etkinlikte “okuyalım, eşleştirelim” denilerek bir okuma metnine yer verilmiş ve okuma metninin yanında metinde de geçen “hamsi, mercan, çipura ve levrek” sözcüklerinin görsellerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu sözcüklerin Marmara Denizi, Akdeniz, Ege Denizi ve Karadeniz ifadeleri ile metinden de hareketle eşleştirmeleri istenilmiştir. Etkinlikte hem okuma yöntemi hem eşleştirme hem de görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretim yöntemleri birlikte kullanılmıştır.

84. sayfada 3. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek görsellere yer verilmiş ve görsellerden de hareketle “iç, dış, alt, üst” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır. Sözcüklerin zıt anlamlarından da yararlanılmıştır. Etkinlikte görsellerden yararlanma, boşluk doldurma ve sözcüğün anlam özelliklerinden yararlanma yolu ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır.

84. sayfada 4. etkinlikte “boşlukları dolduralım” denilerek “kuzey, kuzeydoğu, doğu, güneydoğu, güney, güneybatı, batı, kuzeybatı” sözcükleri boşluk doldurma yolu ile öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte yönleri gösteren bir görselden de yararlanılmıştır.

139. sayfada 3. etkinlikte “inceleyelim, cevaplayalım, yazalım” denilerek görsellere yer verilmiş ve “manyetolu telefon, çevirmeli telefon, tuşlu telefon, tuşlu cep telefonu ve dokunmatik cep telefonu” ifadeleri görsellerden yararlanma yolu ile öğretilmeye çalışılmıştır. Ayrıca etkinlikte bu ifadelerle öğrencilerden cümle

kurmaları istenilmiştir. Buna göre etkinlikte hem görsellerden yararlanma hem de cümle kurma yolu ile sözcük öğretim yöntemleri birlikte kullanılmıştır.

163. sayfada 3. etkinlikte “konuşalım” denilerek “kitap, güneş gözlüğü, fotoğraf makinesi, kamp çadırı, tablet, pusula” ifadeleri görselleri ile birlikte verilmiş ve öğrencilere “Tatilde yanımıza hangilerini alıyorsunuz? Niçin?” sorusu yöneltilerek öğrencilerin konuşması istenilmiştir. Etkinlikte görsellerden yararlanma ve sözlü anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır.

Resim 13: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 23)

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı'nda kullanılan sözcük öğretim yöntemleri tespit edilmiş ve öğretilmesi amaçlanan sözcüklere ilişkin veriler ünitelere göre aşağıda tablo hâlinde sunulmuştur.

Tablo 5: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	şeftali, çanta, kedi (s. 14)
	bebek, doktor, şoför (s. 14)
	market, okul, park (s. 15)
Eşleştirme	bilgisayar, fil, televizyon, cep telefonu, fotoğraf makinesi, çorap, öğrenci, taksi şoförü, öğretmen, doktor, hemşire, balıkçı (s. 16)

Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	ayakkabı, su, arı, öğretmen, tamirci, eczane, pazar, fırın, postane (s. 15)
	iyi geceler, görüşmek üzere, afiyet olsun, güle güle, günaydın, merhaba (s. 25)
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	güle güle, iyi günler, elveda, iyi akşamlar, merhaba, günaydın (s. 25)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	günaydın, sınıf, dil, nereli, hoşça kal, hoş geldiniz, uzun, kısa, var, kahvaltı, affedersiniz, yok (s. 24)
	günaydın, görüşmek üzere, maalesef, iyi geceler, hoş bulduk, lütfen, iyi akşamlar, hoşça kal, özür dilemek, elveda, buyurun (s. 30)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	ben, memnun olmak, teşekkür etmek, iyi, merhaba, nasılsınız, siz, ad, ne (s. 11)
	merhaba, memnun olmak, siz, tanıştırmak, ben, iyi günler, görüşmek üzere, nasılsınız, iyi, teşekkür etmek, tanışmak (s. 16)
	iyi günler, görüşmek üzere, hoşça kal (s. 19)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	kitap, defter, sıra, kanepa, sandalye, bebek, masa, öğretmen, öğrenci, ayakkabılık, lamba, harita, telefon, silgi, bilgisayar (s. 20)
	beyaz peynir, bal, sucuklu yumurta, zeytin, çay, reçel, kızarmış ekmek, tereyağı, kaşar peyniri, yumurta, pasta, simit (s. 23)

Tablo 6: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	mavi göz, kırmızı kiraz, sarı papatya, yeşil yaprak (s. 43)
Eşleştirme	yatak odası, oturma odası, mutfak, çocuk odası (s. 39)
	koltuk, buzdolabı, çalışma masası, gardirop, tablo, halı, küvet, yatak, sandalye, havlu, sehpa, televizyon, perde, fırın, ayna (s. 40)
	tencere, sandalye, koltuk, mavi perde, oturma odası, mutfak, salon, balkon (s. 41)
	beyaz, sarı, mavi, kırmızı, yeşil, siyah, turuncu, mor, kahverengi, gri, lacivert, pembe (s. 43)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	burası, ev, çocuk odası, oda, mutfak, yok (s. 39)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	anneanne (nine), babaanne (nine), erkek kardeş, ağabey, çocuk, abla, dede, anne, baba, kız kardeş, hala, amca (s. 38)
	salon, oda, yatak odası, misafir odası, çocuk odası, banyo,

	bahçe, tuvalet, balkon, ev, mutfak, oturma odası (s. 48) cadde, sokak, şehir, market, mahalle, sinema, adres, postane, ev, mağaza (s. 52)
Yazılı Anlatımda Kullanma	
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	topu tutmak, takım tutmak (s. 46)
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	koşmak, oturmak, söylemek, okumak, yazmak, uyumak (s. 45)

Tablo 7: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretimi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretimi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	bir kangal sucuk, bir demet maydanoz, bir kalıp peynir, üç adet yumurta, iki dilim ekmek, bir salkım üzüm, bir avuç fındık, bir paket makarna (s. 65)
	kilometre, metre (s. 65)
	ilkbahar, yaz, sonbahar, kış (s. 72)
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	ile (s. 60)
	kilo, litre (s. 64)
	sinema, seyirci, alışveriş merkezi, spor salonu, konser, pazar (s. 70)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	kaç lira, bir lira, iki kilo, kaç, bir lira elli kuruş, üç lira elli kuruş (s. 64)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	uçak, araba, vapur, taksi, yaz tatili, tren, güneşli, yolculuk, yağmurlu, hafta sonu, saat kaç, şekerli (s. 63)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	hafta içi, hafta sonu, bilet, çay, mevsim, alışveriş, tiyatro, seyahat, sinema, konser, pazar, yıl (s. 74)
Diyalog	hayırlı işler, kolay gelsin, balık, kaç, ne kadar, salkım, paket, taksitli, demet, kaç kilo, peşin, ucuz (s. 69)
Gruplandırma	pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma, cumartesi, pazar (s. 72)
	şort, ceket, yelek, terlik, atkı, palto, eldiven, hırka, tişört, kazak (s. 73)
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	tren, otobüs, uçak, gemi (s. 60)
	ayran, pirinç, yoğurt, mercimek, domates, soğan, kıyma, baklava (s. 67)

	hamsi, mercan, çipura, levrek (s. 68)
--	---------------------------------------

Tablo 8: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	arka, ön, ara, yan, sağ, sol, alt, üst, iç (s. 84)
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	ad, eş, o, daire, yönetici, karşı, almak, içinde, komşu (s. 78)
	taraf, doğu, kuzey, batı, arka, karşı, yanında (s. 85)
	burası, ne zaman, nereli, öğretmen, öğrenci, acıkmak (s. 91)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	yurt, bakkal, cadde, muhtarlık, park, apartman, manav, mahalle (s. 83)
	affedersiniz, yanında, içinde, arka, sağ, ileri, ön, metre, sol, doğru (s. 86)
	kebabçı, pırzola, tatlı, içecek, lokanta, garson, hesap, acıkmak, iskender, sipariş, ödemek, yemek (s. 94)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	büfe, bakkal, ev, apartman, sokak, mahalle, meydan, muhtarlık, muhtar, cadde, park, bulvar (s. 83)
	kuzey, güney, batı, doğu, arka, ön, içinde, sağ, sol, ileri, geri, karşı (s. 88)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	iç, dış, alt, üst (s. 84)
	kuzey, kuzeydoğu, doğu, güneydoğu, güney, güneybatı, batı, kuzeybatı (s. 84)

Tablo 9: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	kaş, göz, saç, ağız, kulak, burun, göğüs, boyun, karın, omuz, dirsek, kol, el, parmak, tırnak, diz, bacak, ayak, dil, diş, dudak (s. 107)
Eşleştirme	cetvel, reçete, kalem, makas, iğne, düdük, terzi, doktor, hemşire, polis, mühendis, öğretmen (s. 106)
	eşofman, okul üniforması, pijama, doktor önlüğü, polis üniforması, hemşire kıyafeti (s. 109)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	terzi, veteriner, mimar, manav, doktor, şoför, eczacı, sunucu, berber (s. 102)
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	sanatçı, fotoğraf, gün, kıyı, nehir, üzerinde, ırmak, oda (s. 103)
	proje çizmek, yetiştirmek, hayat kurtarmak, savunmak (s. 105)

	hobi, okuma, izlemek, tutmak (s. 111)
Okuma	mutluluktan ağlamak, sevinçten ağlamak, üzüntüden ağlamak (s. 100)
	burun, baş, sırt, ciğer, ağız, göğüs (s. 107)
	ressam, sevgi dolu (s. 111)
Sözlü Anlatımda Kullanma	ikram etmek, oturmak, boyamak (s. 113)
	yönetmen, pilot, bilim adamı, yazar (s. 110)
	avukat, mimar, mühendis, muayene, plan, program, arkeolog, aşçı, itfaiyeci, marangoz, polis, şikâyet (s. 110)
	hobi, dağcılık, balık tutmak, bisiklete binmek, yüzmek, süs eşyası, yürüyüş yapmak, web sayfası, usta, neşeli, çaydanlık, şekerlik (s. 114)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	mimar, öğretmen, meslek, doktor, eczacı, manav, berber, tamirci, veteriner, şoför, terzi, polis (s. 104)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	terzi, kaptan, ressam, müzisyen, sunucu, hemşire (s. 109)
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 10: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	yağmurlu hava, güneşli hava, karlı hava, bulutlu hava, sisli hava, rüzgârlı hava (s. 128)
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	güneşli, sisli, yağmurlu, gök gürültülü, karlı (s. 129)
	soğuk, sıcak, ılık, dondurucu, serin, bunaltıcı (s. 130)
	yağmurlu, güneşli, sağanak yağışlı, fırtınalı, bulutlu, gök gürültülü, rüzgârlı, karlı, sisli, karla karışık yağmurlu (s. 132)
	hangî, nerede, niçin, kim, ne zaman, nasıl (s. 133)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	uçak, ön, kapı, basınç, üst (s. 118)
	şemsiye, güneşli, yağmurlu (s. 128)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	kar, yağmurlu, sis, bulut, rüzgâr, güneş, sıcak, güneşli, soğuk, serin, ılık, yağmur (s. 134)
Yazılı Anlatımda Kullanma	dört saat yolculuk, iki saat gecikme, pasaport, geç kalmak, uçak, havaalanı (s. 123)
Cümle Kurma	rötar, emniyet kuralları, pilot, pasaport, uçuş, hostes, kabin, uçak, uçuş modu, kanat, emniyet kemeri, çıkış kapısı (s. 123)
	otobüs, dolmuş, metro, araba, tren, minibüs, gemi, taksî, vapur, motosiklet, bisiklet, otomobil (s. 127)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	kütüphane, müze, uçak, park, dolmuş, otobüs, resim sergisi (s. 125)
	güneşli, sağanak yağışlı, rüzgârlı, yağmurlu, fırtınalı, gök gürültülü, karlı, bulutlu, sisli (s. 129)

Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 11: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	telefon, internet, bilgisayar, telgraf, duman, güvercin, mektup, davul, gazete (s. 139)
Eşleştirme	monitör, kasa, kablo, bilgisayar masası, klavye, fare, hoparlör (s. 145)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	sol, önce, en dayanıklı, daha ucuz, girmek (s. 142) açıklamak, merak, sonunda, internet, iletişim, gözlemek, daha, inşallah (s. 151)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	görüntülü, dokunmatik, hatırlamak, ev telefonu, unutmak, aramak, çevirmeli, cep telefonu, kesilmek, manyetolu, doldurmak, yaymak (s. 143)
	bilgisayar, haberleşmek, iletişim, davet etmek, internet sitesi, ziyaret etmek, iletişim kurmak, mikrofon, hızlı, başvuru, yavaş, göndermek (s. 147)
	davet etmek, çağırmak, evlenmek, kutlamak, eğlenmek, hediye almak, hediye vermek (s. 148)
	evlenmek, davetiye, paylaşmak, çağırmak, kutlamak, hediye almak, davetli, düğün, neşeli, kaygılı, mutlu, öfkeli (s. 152)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	manyetolu telefon, çevirmeli telefon, tuşlu telefon, tuşlu cep telefonu, dokunmatik cep telefonu (s. 139)

Tablo 12: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	bayram, hala, Avusturya, spor, cevizli, on, ramazan, oğul, namaz, ayakkabı, harçlık, lira, baklava (s. 170)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	bura, burası, burada, buradan, orada (s. 158)

	ad, haber vermek, yaz tatili, müjde, tercih etmek, denize gitmek, yüzmek istemek, birkaç gün, kurmak, dağ havası, en iyi dost, gezmek, okumak (s. 162)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	peribacaları, ailece, pamukkale, hafta sonu, pazar günü, seyahat, piknik, Kız Kulesi, baklava, dağ yürüyüşü, balık tutmak, eğlenmek (s. 161)
	bayramlaşmak, cami, gümüş, bayram, hediye, harçlık, diyet, ailece, şeker, ziyaret, tatlı, kutlama (s. 172)
Yazılı Anlatımda Kullanma	ateş, ağaç, piknik, çim, mangal, masa, kahvaltı, su kenarı (s. 161)
	köy, pansiyon, otel, sağlık, sahil, belde, havuz, tatil, yelkenli, turist, kültür, turizm (s. 165)
Cümle Kurma	bir, rastlamak, yaralı, yol, köpek, piknik, yapmak, köy, bugün, ailece, Kayseri, bu, tatil, yöresel yemek, yemek, Türkiye, Ağrı Dağı, dağ, en, yüksek, misafirperver, çok, Türk, millet (s. 160)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	gittin gideli, ağlamak, kalkmak, göz kırpma, olmak, almak (s. 171)
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	kitap, güneş gözlüğü, fotoğraf makinesi, kamp çadırı, tablet, pusula (s. 163)

Tablo 13: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı

Ünite	Ünitenin Adı	Etkinlik Sayısı	Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Sayısı		Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı*
1. Ünite	Tanışma	43	14	%5,15	86
2. Ünite	Ailemiz	30	11	%4,04	78
3. Ünite	Günlük Hayat	39	15	%5,51	90
4. Ünite	Çevremiz	37	11	%4,04	65
5. Ünite	Meslekler	40	16	%5,88	101
6. Ünite	Ulaşım	29	13	%4,78	71
7. Ünite	İletişim	30	9	%3,31	69
8. Ünite	Tatil	24	10	%3,68	102
Toplam	8	272	99	%36,40	662

* Tekrar eden sözcükler sayıma dâhil edilmemiştir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 ders kitabında toplam 8 ünite de 272 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 99'unda (%36,40) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı ise 662'dir. Üniteler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı bakımından anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 14: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı

Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri	Uygulanma Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	11	66
Eşleştirme	9	89
Boşluk Doldurma	7	36
Çağırışım	3	24
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	15	77
Okuma	4	14
Sözlü Anlatımda Kullanma	15	163
Yazılı Anlatımda Kullanma	3	26
Cümle Kurma	11	170
Diyalog	4	35
Gruplandırma	2	17
İlişkilendirme	4	24
Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	1	6
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	10	72
Toplam	99	819

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 ders kitabında en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; dinleme yöntemi (f=15), sözlü anlatımda kullanma (f=15), görsellerden yararlanma (f=11), cümle kurma (f=11) ve birleştirilmiş yöntem (f=10) şeklindedir. En az kullanılan sözcük yöntemleri ise yazılı anlatımda kullanma (f=3) çağırışım (f=3), gruplandırma yöntemi (f=2) ve müzik (f=1) şeklindedir. Hiç kullanılmayan yöntemler ise sözlük kullanma, tahmin etme, sözcük türetme, oyun, bulmaca ve anlam analizidir. A1 ders kitabında cümle kurma ve sözlü anlatımda kullanma yolu ile sözcük öğretiminde öğretilmesi amaçlanan sözcük sayıları dikkat çekicidir.

4.2. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi

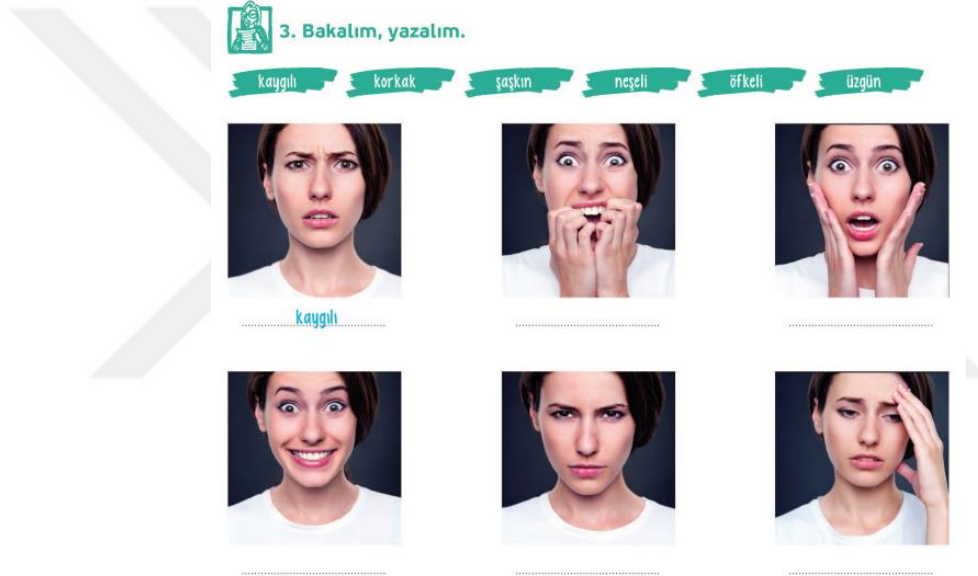
Görsellerden Yararlanma

34. sayfada 7. etkinlikte “cevaplayalım, yazalım” denilerek görsellere yer verilmiş ve görsellerle ilgili öğrencilere sorular sorulmuştur. Buna göre öğretilmesi amaçlanan ifadeler “hastane, kalp dinlemek, reçete yazmak ve ilaç” şeklindedir.

122. sayfada 4. Etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “buğday, kuru fasulye, yer fıstığı, fındık, badem, nohut, kuru üzüm, kuru incir, kuru kayısı ve nar” sözcük ve sözcük grupları görselleri ile birlikte verilerek öğretilmeye çalışılmıştır.

153. sayfada 3. Etkinlikte “bakalım, yazalım” denilerek “kaygılı, korkak, şaşkın, neşeli, öfkeli ve üzgün” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden görsellerde gördüğü anlama uygun sözcüğü yazmaları istenilmiştir.

Resim 14: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 153)

Eşleştirme

14. sayfada 8. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “müzisyen-sanatçı, yazar ve futbol” sözcükleri ile “Arda Turan, Kırış ve Mustafa Kutlu” ifadelerinin eşleştirilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikten önce söz konusu kişilerle ilgili okuma parçalarına da yer verilmiştir.

51. sayfada 3. etkinlikte “işaretleyelim, eşleştirelim” denilerek öğrencilerden “ücretsiz, ömür, fikir, ün ve yıl” sözcüklerinin eş anlamlıları olan “şöhret, sene, parasız, düşünce ve yaşam” sözcükleri ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

58. sayfada 5. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek cümlelere yer verilmiş ve cümlelerde “dostça, ailece, sessizce, düşmanca, yüzlerce ve irice” sözcüklerinin altları çizilmiştir. Etkinlikte bu cümlelerde altı çizili sözcüklerin anlamına uygun olarak görsellerle eşleştirilmesi istenilmiştir.

62. sayfada “eşleştirelim” denilerek “tebrik etmek, hediye, gurur, müsabaka ve duygu” sözcük ve sözcük gruplarının eş anlamlıları olan “armağan, onur, his, kutlamak ve yarışma” sözcükleri ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

107. sayfada 3. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “mont, kazak, eldiven, pantolon, ceket, gömlek, kravat, palto, çorap, şapka, atkı ve ayakkabı” sözcüklerine yer verilmiştir. Bu sözcüklerle ilgili olarak verilen görsellerin uygun sözcük ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

140. sayfada 5. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “sunmak, yayınlamak, klasik, devam etmek ve ele almak” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte bu ifadelerin verilen diğer ifadeleri uygun bir şekilde tamamlayabilmesi için birbirleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 15: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 62)

Boşluk Doldurma

10. sayfada 1. etkinlikte “okuyalım, yerleştirelim” denilerek “dersten önce, yaptıktan sonra, sınavdan sonra, kahvaltıdan önce, yedikten sonra, döndükten sonra, öğleden sonra, kahvaltıdan sonra ve bekledikten sonra” sözcük gruplarına yer verilmiştir. Bu

sözcük gruplarının verilen metinde boş bırakılan yerlere uygun bir biçimde yerleştirilmesi istenilmiştir.

36. sayfada 10. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek cümlelere yer verilmiş ve cümlelerde boş bırakılan yerlerin “kadar ve gibi” ifadelerinin uygunluğuna göre tamamlanması istenilmiştir.

37. sayfada 11. etkinlikte “gibi / kadar ekleriyle tamamlayalım” denilerek cümlelerde boş bırakılan yerlerin anlama uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

37. sayfada 13. etkinlikte “boşlukları dolduralım” denilerek “çok yaşa, sen de gör, hapsü ve iyi yaşa” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte boş bırakılan yerlerin bu ifadelerle doldurulması istenilmiştir.

53. sayfada 6. Etkinlikte “seçelim, tamamlayalım” denilerek verilen “her zaman, genellikle, bazen, ara sıra, hep, hiçbir zaman, asla ve hiç” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden boş bırakılan yerlerin tamamlanması istenilmiştir.

61. sayfada 11. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek cümlelere yer verilmiş ve cümlelerde boş bırakılan yerlerin “belki” sözcüğü ile tamamlanması istenilmiştir.

74. sayfada 5. etkinlikte “seçelim, yazalım” denilerek “kahve içmeyi, tartışmak, yürümektir, seyretmekten, kutlaman” ifadeleri verilmiş ve cümlelerde boş bırakılan yerlerin tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “kahve, içmek, tartışmak, yürümek, seyretmek ve kutlama” şeklindedir.

75. sayfada 8. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “oturma, dolma, bekleme, sarma, koruma ve görme” sözcüklerine yer verilmiş ve bunlarla cümlelerde boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

78. sayfada 3. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “satış, alışveriş, gülüş, sürüş, anlatış, bakış, gidiş dönüş ve vuruş” sözcük ve sözcük gruplarına yer

verilmiştir. Etkinlikte boş bırakılan yerlerin bu ifadeler ile uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

78. sayfada 4. Etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “Müze Kartı” başlıklı bir metne yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin “beklemek, kullanmak, değiştirmek, satın almak, göstermek ve almak” sözcük ve sözcük grupları ile tamamlanması istenilmiştir.

86. sayfada 5. etkinlikte “örneği inceleyelim, uygun sözcüğü yerleştirelim” denilerek “genellikle, bazen, ara sıra, hiçbir zaman, asla ve her zaman” ifadelerine yer verilerek cümlelerde boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

104. sayfada 8. etkinlikte “boşlukları dolduralım” denilerek “çalışa çalışa, biriktirerek, giderek, sata sata, çekerek, yaparak, ala ala ve baka baka” ifadelerine yer verilmiştir. Öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun ifadelerin yerleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre etkinlikte öğretilmesi amaçlanan sözcükler “çalışa çalışa, biriktirmek, giderek, sata sata, çekmek, yapmak, ala ala ve baka baka” şeklindedir.

133. sayfada 3. etkinlikte “okuyalım, tamamlayalım” denilerek “yapmak için, yıkamak için, hazırlamak için ve açmak için” sözcük gruplarına yer verilmiştir. Bu sözcük grupları ile metinde boş bırakılan yerlerin anlama uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

144. sayfada 3. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “diye sevmek, diye sormak, diye fısıldamak, diye cevap vermek ve diye düşünmek” ifadelerine yer verilmiş ve bu ifadelerin metinde yer alan boşluklara uygun bir şekilde yerleştirilmesi istenilmiştir.

146. sayfada 5. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “geçirmek üzere, tutmak üzere, buluşmak üzere, seyretmek üzere, girmek üzere, hastalanmak üzere, kalkmak üzere ve başlamak üzere” ifadelerine yer verilmiş ve öğrencilerden bu ifadeleri cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun bir şekilde yerleştirmesi istenilmiştir.

Resim 16: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

1. Okuyalım, yerleştirelim.
Semih'in Bir Günü

dersten önce - yaptıktan sonra - sınavdan sonra - kahvaltıda önce - yedikten sonra
döndükten sonra - öğleden sonra - kahvaltıda sonra - beklemeden sonra

Semih sabah 6.30'da yataktan kalktı. elini yüzünü yıkadı. Sonra ailesi ile birlikte kahvaltı etti. dişlerini fırçaladı, giyindi ve evden çıktı. Durakta on beş dakika otobüs geldi. Yol yaklaşık 35 dakika sürdü. Okulun önünde indi. arkadaşlarıyla birlikte kantine gitti, sohbet etti.

Saat 9.30'da ders başladı. 3 saat ders işlediler. sınavı vardı bu yüzden biraz heyecanlıydı. eve geldi. Biraz dinlendi, ödevlerini yaptı. Ödevlerini dışarıya çıktı. Arkadaşlarıyla futbol oynadı. Eve hemen banyo yaptı. Semih çok yoruldu. Yemek biraz kitap okudu ve sonra yattı.

(Barın ve diğerleri, 2018: 10)

Çağrışım

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

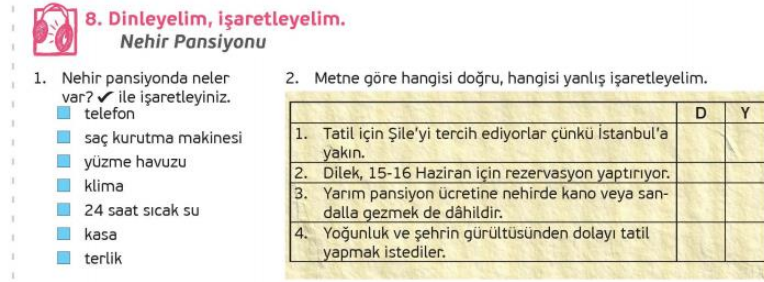
Dinleme

50. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Kitap Saati” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metnine göre tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kalkmak, güzelce, gitmek, dönmek, yemek, izlemek, gelmek, büyükçe, her zaman, almak, istemek, sık sık, dakikalarca, her akşam, okumak, sessizce, yapmak, konuşmak, dikkatlice, bazen, saatlerce, yalnızca, aydınlatmak ve bence” şeklindedir.

80. sayfada 8. etkinlikte “dinleyelim, işaretleyelim” denilerek “Nehir Pansiyonu” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve “telefon, saç kurutma makinesi, yüzme havuzu, klima, 24 saat sıcak su, kasa ve terlik” sözcük ve sözcük gruplarından hangileri metinde geçiyorsa işaretlenmesi istenilmiştir.

143. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Kırmızı Başlıklı Kız” isminde bir dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte metinde boş bırakılan yerlerin dinleme metninden hareketle tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan ifadeler “götürmek, üzere, diye, sormak, toplamak, koşmak, çalmak, seslenmek, yutmak, cevap vermek, düşünmek, takmak, kapatmak, koymak, gitmek, kucaklamak, duyabilmek ve görebilmek” şeklindedir.

Resim 17: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

8. Dinleyelim, işaretleyelim.
Nehir Pansiyonu

1. Nehir pansiyonda neler var? ✓ ile işaretleyiniz.

- telefon
- saç kurutma makinesi
- yüzme havuzu
- klima
- 24 saat sıcak su
- kasa
- terlik

2. Metne göre hangisi doğru, hangisi yanlış işaretleyelim.

	D	Y
1. Tatil için Şile'yi tercih ediyorlar çünkü İstanbul'a yakın.		
2. Dilek, 15-16 Haziran için rezervasyon yaptırıyor.		
3. Yarım pansiyon ücretine nehirde kano veya sandalla gezmek de dâhildir.		
4. Yoğunluk ve şehrin gürültüsünden dolayı tatil yapmak istediler.		

(Barın ve diğerleri, 2018: 80)

Okuma

35. sayfada 8. etkinlikte “okuyalım, tamamlayalım” denilerek “çünkü ve niçin” yapıları öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte niçin ve çünkü yapıları ile ilgili örneklere yer verilmiştir.

36. sayfada 9. etkinlikte “inceleyelim” denilerek “kadar ve gibi” yapıları öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte bu ifadelerle ait örnek cümlelere yer verilmiştir.

Resim 18: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 36)

Sözlü Anlatımda Kullanma

25. sayfada 9. etkinlikte “okuyalım, anlatalım” denilerek Kayseri’yi tanıtan bir metne yer verilmiş ve “Kayseri hakkında neler öğrendiniz? Kendi şehrinizle Kayseri’nin benzer ve farklı yönlerini anlatınız” denilerek öğrencilerden “tarih, sosyal hayat, doğal güzellik, yemek, pazar yeri, pazar fiyatı, kiralık ev fiyatı vb.” sözcük ve sözcük gruplarını kullanarak Kayseri ile yaşadığı şehir arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ifade etmeleri istenilmiştir.

61. sayfada 12. etkinlikte “konuşalım, yazalım” denilerek görselleri ile birlikte verilen “sinema, tiyatro, alışveriş ve spor” sözcükleri verilmiştir. Öğrencilere “hangisini tercih edersiniz? Niçin?” sorusu sorularak verilen sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

81. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “parkur, taşlık, arazi, geleneksel, pansiyon, yayla, kavşak, manzara, orman içi, rota, tırmanış ve deniz kenarı” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden bir aile pansiyonunu tanıtmaları istenilmiştir.

88. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “höşmerim, kabak tatlısı, künefe, kadayıf, güllaç, peynir helvası, dilber dudağı, muhallebi, Laz böreği, pişmaniye, tavuk göğsü ve İzmir lokması” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden bir tatlının tarifini öğrenip anlatmaları istenilmiştir.

137. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “elektrikli soba, klima, enerji, fırınlı ocak, evlenmek, televizyon, bulaşık makinesi, alışveriş,

bilgisayar, ütü, teknoloji ve bilim insanı” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden “Yeni bir ev kuruyorsunuz. Evinize öncelikle hangi eşyaları alırsınız? Niçin?” denilerek bu sözcük ve sözcük gruplarını sözlü anlatımda kullanmaları istenilmiştir.

168. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “hazırlıklı, basmak, dönem, huzurevi, yerleşim, kimlik, birey, ömür, özürlü, sigorta, eleman ve bakım” sözcükleri ile öğrencilerden soru sormaları istenilmiştir. Buna göre verilen sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

Resim 19: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 88)

Yazılı Anlatımda Kullanma

16. sayfada “tamamlayalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “ressam, sergi, ilkokul, plan, gelecek, meslek, ortaokul, kariyer, iş, başlamak, çalışmak ve çizmek” sözcükleri ile öğrencilerden ilkokuldan önce ve gelecekle ilgili planlarını boşluklar yazmaları istenilmiştir.

26. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “yaşamak, doğal, düzgün, yerleşim, alan, şehir, genel şart, beceri, sektör, tecrübe, müdür ve güler yüzlü” ifadeleri ile öğrencilerden bir iş ilanı yazmaları istenilmiştir. Ancak “sözcüklerden hareketle bir iş ilanı yazınız” denilmesine rağmen etkinlikte rağmen sözcük gruplarına da yer verildiği görülmektedir.

46. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “kan vermek, tansiyon, trafik kuralları, trafik ışıkları, ameliyat, trafik kazası, muayene, sürücü, haber, ihtiyaç, sağlık ve tır” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden en az üç cümlelik bir kaza haberi yazmaları istenilmiştir. Etkinlikte sözcükleri kullanarak ifadesi geçmesine rağmen sözcük listesinde sözcük gruplarına da yer verildiği görülmektedir.

119. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “yolculuk, havaalanı, sevimli, yararlı, üzgün, kızgın, eğlenceli, kuzen, acele, uzun boylu, piknik ve kesinlikle” sözcükleri ile öğrencilerden gezdiği bir yeri anlatmaları istenilmiştir. Etkinlikte “bu sözcükleri kullanarak” ifadesi geçmesine rağmen sözcük listesinde sözcük gruplarına da yer verildiği görülmektedir.

Resim 20: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 26)

Cümle Kurma

20. sayfada “cümle kuralım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “yıkamak, anlatmak, dünyaya gelmek, hazırlamak, okumak, girmek, plan yapmak, yola çıkmak, seyahat etmek, istemek, dua etmek ve yemek yapmak” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden örnekteki gibi cümle kurmaları istenilmiştir.

38. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “nezle, tedavi, randevu, alerji, hapşirmek, eczane, reçete, ilaç, şurup, doktor, hâlsizlik ve vücut” sözcükleri ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

42. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “katı, hava, sıvı, fabrika, çevre kirliliği, zehir, atık, toprak, hastalık, yağmur, santral ve enerji” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

55. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “her zaman, bazen, bence, hiçbir zaman, ailece, genellikle, asla, eser, ara sıra, kütüphane, ünlü ve kitap” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden örnekteki gibi cümle kurmaları istenilmiştir.

61. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “rekor, seans, irice, alışkanlık, rol, ilginç, zekice, film, sinema, dostça, sıra ve yönetmen” sözcükleri ile öğrencilerden örnekteki gibi cümle kurmaları istenilmiştir.

68. sayfada “yazalım” denilerek öğrencilerden “kelime dünyası” başlığı altında verilen “millî marş, olimpiyat, madalya, seyirci, cirit, röportaj, yarış, ney, şampiyon, yetenek, ebru ve başarı” sözcükleri ile cümle kurmaları istenilmiştir. Etkinlikte “öğrendiğimiz sözcüklerle cümleler kuralım” ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verildiği görülmektedir.

100. sayfada 14. etkinlikte “inceleyelim, cümle kuralım” denilerek “ayva, elma, erik, incir, karpuz, kiraz, muz, nar ve portakal” sözcüklerine yer verilmiştir. Meyvelerle ilgili olarak kalori, yağ, karbonhidrat ve protein özellikleri bakımından bilgiler verilerek öğrencilerden bu bilgileri kullanıp cümle kurmaları istenilmiştir.

100. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “buğday, pişirmek, bozulmak, baklagil, faydalı, kabuklu, kırmak, sulu, sebze, meyve, lezzetli ve soymak” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden bu sözcüklerle cümle kurmaları istenilmiştir.

105. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “alış fiyatı, borsa, finans, yabancı para, indirim, pazarlık, vade, tasarruf, pazarlık payı, satış fiyatı, kısa vade ve işlem” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden cümle

kurmaları istenilmiştir. Etkinlikte “bu sözcüklerle cümle kurunuz” ifadesi geçmesine rağmen sözcük listesinde sözcük gruplarına da yer verildiği görülmektedir.

110. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “benzin, etek, giyecek, genişletme, fasulye, giyim, dizel, kazak, tasarruf, uzatma, başak ve hoşaf” sözcüklerine yer verilmiştir. Bu sözcükleri kullanarak öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

125. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “seyahat, minibüs, dolmuş, aşure, proje, mektup, nazik, kadayf, teslim etmek, müsait, dondurma ve yetiştirmek” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden örnekteki gibi cümle kurmaları istenilmiştir.

128. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “meddah, utanmak, börek, rahat, selamlamak, kahvaltı, oynamak, mektup, yorucu, yurt ve serin” sözcükleri ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

148. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “kuş, kedi, muz, tüketmek, sürüngen, orman, beslenmek, yüzgeç, kanat, büyükanne, kelebek ve arslan” sözcükleri ile öğrencilerden hayvan adları ile birer örnek cümle yazmaları istenilmiştir.

157. sayfada 7. etkinlikte “metinlere göre cümle kuralım” denilerek “bireyci, hoşgörülü, mükemmeliyetçi, yardımsever, lider, araştırmacı, maceracı ve başarıya odaklı” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

159. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “gururlu, hayalci, hevesli, içedönük, huzurlu, iyimser, endişe, değişim, aykırı, alingan, kurnaz ve kötümser” sözcükler ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

164. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “kaleci, tırmanış, zorlu, kurtarma, dernek, başkan, seminer, takım, tehlikeli, amatör, yayımlamak ve lise” sözcükleri ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

Resim 21: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 38)

Diyalog

76. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “tur, taksit, ücret, broşür, mola, konaklama, rehber, vade, dinlenme tesisi, kredi kartı, peşin ve form” sözcükler ile öğrencilerden bir tur şirketinin yetkilisi olarak düşünüp diyalog yazmaları ve verilen sözcükleri kullanarak da çeşitli sorular sormaları istenilmiştir.

142. sayfada “konuşalım” denilerek “seyretmek, dinlenmek, eğlenmek, ev hanımı, muhasebeci, ekran, iş kadını, program, futbolsever, sezon, eğitim ve belgesel” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Öğrencilerden bu sözcük ve sözcük gruplarını kullanarak televizyon programları hakkında bir diyalog oluşturmaları istenilmiştir.

Resim 22: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 76)

Gruplandırma

39. sayfada 3. etkinlikte “okuyalım, eşleştirelim” denilerek bir okuma metnine yer verilmiş ve metinde geçen “poşet, erozyon, aşırı kentleşme, endüstri, radyoaktif madde, kâğıt, taşıt, şişe ve fabrika atığı” sözcük ve sözcük gruplarının “hava kirliliği, toprak kirliliği ve su kirliliği” ile ilgili olanlarla gruplandırılması istenilmiştir.

Resim 23: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Gruplandırma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 39)

İlişkilendirme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

37. sayfada 12. etkinlikte “dinleyelim, söyleyelim” denilerek Barış Manço’nun seslendirdiği “Nane Limon Kabuğu” şarkısı dinleme metni olarak verilmiş ve öğrencilere bu dinleme metninden hareketle “çok yaşa, sen de gör” ifadeleri öğretilmeye çalışılmıştır.

Resim 24: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Müzik Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

12. Dinleyelim, söyleyelim.

Nane Limon Kabuğu
Söz-Müzik-Seslendiren:
Barış Manço

Eski adamlar doğruyu söylemiş
Bir çiçekle bahar olmaz
Kişi kendini bilip sağa sola sormalı
Can pazarı bu oyun olmaz
Zürefanın düşkünü beyaz giyer kış günü
Sonunda şifayı kapıp da şaşırınca
Bana gel beni dinle iyi yaz
Defteri kalemi al iyi yaz
Nane limon kabuğu bir güzel kaynasın
aman
Ha ha ha ha ha içine hatmi çiçeği biraz
çörek otu katasın
aman
Ha ha ha ha ha hatta biraz tarçın bir tu-
tam zencefil aman
Ha ha ha ha ha bin derde deva geliyor
biraz daha sabret
güzelim
Ha ha ha ha ha hapşu
Çok yaşa
Sen de gör
Rahat ve iyi yaşa

Sen tedbirini al önünü kış tut bırak yine
de yaz gelsin
Çoğu zaman hesap çarşıya uymaz sonra
dizini döversin
Nakarat

Barış iğneyi kendine batırır çuvaldızı
başkasına
Bol keseden aklı ona buna dağıtır darısı
kendi başına
Nakarat

Çok yaşa!
Sen de gör!

(Barın ve diğerleri, 2018: 37)

Oyun

42. sayfada 9. etkinlikte “oyun zamanı” denilerek öğrencilerden sırasıyla a, b ve c sesleri ile başlayan isim, ülke adı, eşya, meslek, sebze veya meyve, hayvan isimleri söylemeleri istenilmiştir. Etkinlikte isim-şehir oyunu ile sözcük öğretimi amaçlanmıştır.

Resim 25: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Oyun ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

	İsim	Ülke Adı	Eşya	Meslek	Sebze veya meyve	Hayvan adı
A	Ağla	Arnavutluk	araba	aşçı	armut	arı
B						
C						

(Barın ve diğerleri, 2018: 42)

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

133. sayfada 2. etkinlikte “işaretleyelim” denilerek ev aletleri ile ilgili özelliklere yer verilmiş ve bu özelliklere uygun ev aletlerinin verilen anlam analizi tablosundan işaretlenmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “elektrikli soba, çamaşır makinesi, klima, buzdolabı, lamba, ütü, fırınlı ocak, bulaşık makinesi, televizyon, bilgisayar ve telefon” şeklindedir.

147. sayfada 7. etkinlikte “işaretleyelim” denilerek bazı hayvanlar ile ilgili birtakım özelliklere yer verilmiş ve verilen anlam analizi tablosundan bu özelliklere uygun hayvanların işaretlenmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “balık, timsah, maymun, ördek, arslan, kurbağa ve yılan” şeklindedir.

Birleştirilmiş Yöntem

32. sayfada 3. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek görselleri ile birlikte “masmavi, bembeyaz, yemyeşil, adım adım, mışıl mışıl, yavaş yavaş, güzel mi güzel, uzun mu uzun ve sevimli mi sevimli” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden boş bırakılan yerlere uygun ifadeleri görsellerden de hareketle tamamlamaları istenilmiştir. Buna göre etkinlikte görsellerden yararlanma ve boşluk doldurma yolu ile sözcük öğretim yöntemi birlikte kullanılmıştır.

34. sayfada 6. etkinlikte “okuyalım, tamamlayalım” denilerek “kabakulak, kızamık, alerji, grip ve sarılık” sözcükleri ile ilgili birtakım bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca etkinlikte bu sözcüklerle ilgili görsellere yer verilerek öğrencilerden görselin ifade ettiği anlama uygun olarak boş bırakılan yerlerin tamamlanması istenilmiştir. Buna göre etkinlikte görsellerden yararlanma ve okuma yöntemi birlikte kullanılmıştır.

43. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, yerleştirelim, cevaplayalım” denilerek “Üsküdar’da Zincirleme Trafik Kazası” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiş ve “çarpılmak, uyumak, yaralanmak, sıkışmak, çıkarmak, götürmek ve aksamak” sözcükleri ile metinde boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir. Etkinlikte hem dinleme yöntemi hem de boşluk doldurma yolu sözcük öğretimi bir arada kullanılmıştır. Ayrıca etkinliğin devamında “sağlık ekibi ve itfaiye ekibi” sözcük grupları görseller hâlinde verilerek öğretilmeye çalışılmıştır.

96. sayfada 7. etkinlikte “dinleyelim, işaretleyim, yazalım” denilerek “karpuz, üzüm, ceviz, elma, fındık, erik, portakal, kayısı ve incir” sözcüklerinden oluşan bir anlam analizi tablosuna yer verilmiştir. Bu sözcüklerin çeşitli özelliklerine tabloda yer verilmiştir ve öğrencilerden buna uygun olarak verilen meyve isimleri ile özellikleri seçmeleri istenilmiştir. Ayrıca etkinlikte “Meyveleri nasıl yeriz?” başlıklı bir dinleme metnine de yer verilmiştir. Buna göre etkinlikte hem anlam analizi hem de dinleme yöntemi birlikte kullanılmıştır.

108. sayfada 4. etkinlikte “dinleyelim, tamamlayalım” denilerek “Ayağımızı Yerden Kesiyoruz” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiştir. Ayrıca “ayağını yerden kesmek” ifadesini gösteren bir görsele yer verilmiş ve dinleme metniyle de bu

ifadenin öğretilmesi sağlanmıştır. Etkinlikte “ayağımı yerden kesmek” deyimini hem görsellerden yararlanma yolu hem de dinleme yöntemi ile öğretilmeye çalışılmıştır.

165. sayfada 1. etkinlikte “dinleyelim, eşleştirelim, işaretleyelim” denilerek “Yaşlılığa Hazır mısınız?” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “uyku bozuklukları, unutkanlık ve depresyon” ifadelerine yer verilmiş ve bunların ne olduğu ile ilgili olarak verilen açıklamalar ile eşleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre etkinlikte hem dinleme yöntemi hem de eşleştirme yolu ile sözcük öğretimi birlikte kullanılmıştır.

Resim 26: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 108)

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı'nda kullanılan sözcük öğretim yöntemleri tespit edilmiş ve öğretilmesi amaçlanan sözcüklere ilişkin veriler ünitelere göre aşağıda tablo hâlinde sunulmuştur.

Tablo 15: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	müziyen, sanatçı, yazar, futbol (s.14)
Boşluk Doldurma	dersten önce, yaptıktan sonra, sınavdan sonra, kahvaltıdan önce, yedikten sonra, döndükten sonra, öğleden sonra, kahvaltıdan sonra, bekledikten sonra (s. 10)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-

Sözlü Anlatımda Kullanma	tarih, sosyal hayat, doğal güzellik, yemek, pazar yeri, pazar fiyatı, kiralık ev fiyatı (s. 25)
Yazılı Anlatımda Kullanma	ressam, sergi, ilkokul, plan, gelecek, meslek, ortaokul, kariyer, iş, başlamak, çalışmak, çizmek (s. 16)
	yaşamak, doğal, düzgün, yerleşim, alan, şehir, genel şart, beceri, sektör, tecrübe, müdür, güler yüzlü (s. 26)
Cümle Kurma	yıkamak, anlatmak, dünyaya gelmek, hazırlamak, okumak, girmek, plan yapmak, yola çıkmak, seyahat etmek, istemek, dua etmek, yemek yapmak (s. 20)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 16: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	hastane, kalp dinlemek, reçete yazmak, ilaç (s. 34)
	sağlık ekibi, itfaiye ekibi (s. 43)
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	gibi, kadar (s. 36)
	gibi, kadar (s. 37)
	çok yaşa, sen de gör, hapsu, iyi yaşa (s. 37)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	çünkü, niçin (s. 34)
	gibi, kadar (s. 36)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	kan vermek, tansiyon, trafik kuralları, trafik ışıkları, ameliyat, trafik kazası, muayene, sürücü, haber, ihtiyaç, sağlık, tır (s. 46)
Cümle Kurma	nezle, tedavi, randevu, alerji, hapsirmek, eczane, reçete, ilaç, şurup, doktor, hâlsizlik, vücut (s. 38)
	katı, hava, sıvı, fabrika, çevre kirliliği, zehir, atık, toprak, hastalık, yağmur, santral, enerji (s. 42)
Diyalog	-
Gruplandırma	poşet, erozyon, aşırı kentleşme, endüstri, radyoaktif madde, kâğıt, taşıt, şişe, fabrika atığı (s. 39)
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	çok yaşa, sen de gör (s. 37)
Oyun	isim-şehir oyunu (s. 42)
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	masmavi, bembeyaz, yemyeşil, adım adım, mışıl mışıl, yavaş yavaş, güzel mi güzel, uzun mu uzun, sevimli mi sevimli (s. 32)
	kabakulak, kızamık, alerji, grip, sarılık (s. 34)

	çarpmak, uyumak, yaralanmak, sıkışmak, çıkarmak, götürmek, aksamak (s. 43)
--	--

Tablo 17: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	ücretsiz, ömür, fikir, ün, yıl şöhret, sene, parasız, düşünce, yaşam (s. 51)
	dostça, ailece, sessizce, düşmanca, yüzlerce, irice (s. 58)
	tebrik etmek, hediye, gurur, müsabaka, duygu armağan, onur, his, kutlamak, yarışma (s. 62)
Boşluk Doldurma	her zaman, genellikle, bazen, ara sıra, hep, hiçbir zaman, asla, hiç (s. 53)
	belki (s. 61)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	kalkmak, güzelce, gitmek, dönmek, yemek, izlemek, gelmek, büyükçe, her zaman, almak, istemek, sık sık, dakikalarca, her akşam, okumak, sessizce, yapmak, konuşmak, dikkatlice, bazen, saatlerce, yalnızca, aydınlatmak, bence (s. 50)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	sinema, tiyatro, alışveriş, spor (s. 61)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	her zaman, bazen, bence, hiçbir zaman, ailece, genellikle, asla, eser, ara sıra, kütüphane, ünlü, kitap (s. 55)
	rekor, seans, irice, alışkanlık, rol, ilginç, zekice, film, sinema, dostça, sıra, yönetmen (s. 61)
	millî marş, olimpiyat, madalya, seyirci, cirit, röportaj, yarış, ney, şampiyon, yetenek, ebru, başarı (s. 68)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 18: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	kahve, içmek, tartışmak, yürümek, seyretmek, kutlama (s. 74)
	oturma, dolma, bekleme, sarma, koruma, görme (s. 75)
	satış, alışveriş, gülüş, sürüş, anlatış, bakış, gidiş dönüş, vuruş (s. 78)
	beklemek, kullanmak, değiştirmek, satın almak, göstermek, almak (s. 78)
	genellikle, bazen, ara sıra, hiçbir zaman, asla, her zaman (s. 86)
Çağrışım	-

Sözlük Kullanma	-
Dinleme	telefon, saç kurutma makinesi, yüzme havuzu, klima, 24 saat sıcak su, kasa, terlik (s. 80)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	parkur, taşlık, arazi, geleneksel, pansiyon, yayla, kavşak, manzara, orman içi, rota, tırmanış, deniz kenarı (s. 81)
	höşmerim, kabak tatlısı, künefe, kadayıf, güllaç, peynir helvası, dilber dudağı, muhallebi, Laz böreği, pişmaniye, tavuk göğsü, İzmir lokması (s. 88)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	tur, taksit, ücret, broşür, mola, konaklama, rehber, vade, dinlenme tesisi, kredi kartı, peşin, form (s. 76)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 19: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	mont, kazak, eldiven, pantolon, ceket, gömlek, kravat, palto, çorap, şapka, atkı, ayakkabı (s. 107)
Boşluk Doldurma	çalışa çalışa, biriktirmek, giderek, sata sata, çekmek, yapmak, ala ala, baka baka (s. 104)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	ayva, elma, erik, incir, karpuz, kiraz, muz, nar, portakal (s. 100)
	buğday, pişirmek, bozulmak, baklagil, faydalı, kabuklu, kırmak, sulu, sebze, meyve, lezzetli, soymak (s. 100)
	alış fiyatı, borsa, finans, yabancı para, indirim, pazarlık, vade, tasarruf, pazarlık payı, satış fiyatı, kısa vade, işlem (s. 105)
	benzin, etek, giyecek, genişletme, fasulye, giyim, dizel, kazak, tasarruf, uzatma, başak, hoşaf (s. 110)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	karpuz, üzüm, ceviz, elma, fındık, erik, portakal, kayısı, incir

	(s. 96)
	ayağını yerden kesmek (s. 108)

Tablo 20: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	buğday, kuru fasulye, yer fıstığı, fındık, badem, nohut, kuru üzüm, kuru incir, kuru kayısı, nar (s. 122)
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	yolculuk, havaalanı, sevimli, yararlı, üzgün, kızgın, eğlenceli, kuzen, acele, uzun boylu, piknik, kesinlikle (s. 119)
Cümle Kurma	seyahat, minibüs, dolmuş, aşure, proje, mektup, nazik, kadayıf, teslim etmek, müsait, dondurma, yetiştirmek (s. 125)
	meddah, utanmak, börek, rahat, selamlamak, kahvaltı, oynamak, mektup, yorucu, yurt, serin (s. 128)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	elektrikli soba, çamaşır makinesi, klima, buzdolabı, lamba, ütü, fırınlı ocak, bulaşık makinesi, televizyon, bilgisayar, telefon (s. 133)
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 21: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	sunmak, yayınlamak, klasik, devam etmek, ele almak (s. 140)
Boşluk Doldurma	yapmak için, yıkamak için, hazırlamak için, açmak için (s. 133)
	diye sevmek, diye sormak, diye fısıldamak, diye cevap vermek, diye düşünmek (s. 144)
	geçirmek üzere, tutmak üzere, buluşmak üzere, seyretmek üzere, girmek üzere, hastalanmak üzere, kalkmak üzere, başlamak üzere (s. 146)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	götürmek, üzere, diye, sormak, toplamak, koşmak, çalmak, seslenmek, yutmak, cevap vermek, düşünmek, takmak, kapatmak, koymak, gitmek, kucaklamak, duyabilmek, görebilmek (s. 143)
Okuma	-

Sözlü Anlatımda Kullanma	elektrikli soba, klima, enerji, fırınlı ocak, evlenmek, televizyon, bulaşık makinesi, alışveriş, bilgisayar, ütü, teknoloji, bilim insanı (s. 137)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	kuş, kedi, muz, tüketmek, sürünge, orman, beslenmek, yüzgeç, kanat, büyükanne, kelebek, arslan (s. 148)
Diyalog	seyretmek, dinlenmek, eğlenmek, ev hanımı, muhasebeci, ekran, iş kadını, program, futbolsever, sezon, eğitim, belgesel (s. 142)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	balık, timsah, maymun, ördek, arslan, kurbağa, yılan (s. 147)
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 22: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı 8. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	kaygılı, korkak, şaşkın, neşeli, öfkeli, üzgün (s. 153)
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	hazırlıklı, basmak, dönem, huzurevi, yerleşim, kimlik, birey, ömür, özürlü, sigorta, eleman, bakım (s. 168)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	bireyci, hoşgörülü, mükemmeliyetçi, yardımsever, lider, araştırmacı, maceracı, başarıya odaklı (s. 157) gururlu, hayalci, hevesli, içedönük, huzurlu, iyimser, endişe, değişim, aykırı, alıngan, kurnaz, kötümser (s. 159) kaleci, tirmanış, zorlu, kurtarma, dernek, başkan, seminer, takım, tehlikeli, amatör, yayımlamak, lise (s. 164)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	uyku bozuklukları, unutkanlık, depresyon (s. 165)

Tablo 23: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı

Ünite	Ünitenin Adı	Etkinlik Sayısı	Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Sayısı	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı*
1. Ünite	Zaman - Mekân	34	6 %2,26	56

2. Ünite	Sağlıklı Yaşam	34	16	%6,02	78
3. Ünite	Sosyal Etkinlikler	36	10	%3,76	85
4. Ünite	Güzel Ülkem	32	9	%3,38	75
5. Ünite	Üretimden Tüketime	37	8	%3,01	68
6. Ünite	Duygular	28	4	%1,5	44
7. Ünite	Teknoloji ve İletişim	38	10	%3,76	86
8. Ünite	İnsan ve Toplum	27	5	%1,88	53
Toplam	8	266	68	%25,66	545

* Tekrar eden sözcükler sayıma dâhil edilmemiştir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 ders kitabında toplam 8 ünite de 266 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 68'inde (%25,66) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı ise 545'tir. Üniteler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde 1. ünite de (Zaman ve Mekân), 6. ünite de (Duygular) ve 8. ünite de (İnsan ve Toplum) sözcük öğretimi ile ilgili etkinliklere daha az yer verilmiştir.

Tablo 24: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı

Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri	Uygulanma Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	4	22
Eşleştirme	6	48
Boşluk Doldurma	15	83
Çağırışım	0	0
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	3	49
Okuma	2	4
Sözlü Anlatımda Kullanma	6	59
Yazılı Anlatımda Kullanma	4	48
Cümle Kurma	16	184
Diyalog	2	12
Gruplandırma	1	9
İlişkilendirme	0	0
Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	1	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	2	18
Birleştirilmiş Yöntem	6	34
Toplam	68	570

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 ders kitabında en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; cümle kurma (f=16) ve boşluk doldurma (f=15) şeklindedir. En az

kullanılan sözcük yöntemleri ise dinleme (f=3), okuma (f=2), diyalog (f=2), anlam analizi (f=2), oyun (f=1) ve gruplandırma yöntemi (f=1) şeklindedir. Hiç kullanılmayan yöntemler ise çağrışım, sözlük kullanma, ilişkilendirme yöntemi, tahmin etme, sözcük türetme ve bulmacadır. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 ders kitabında dinleme yöntemi en fazla kullanılan yöntemler arasında iken A2 ders kitabında en az kullanılan yöntemler arasında yer almaktadır. A1 ve A2 ders kitaplarında en az kullanılan ve hiç kullanılmayan yöntemler birbirine benzerlik göstermektedir. Ayrıca A2 ders kitabında cümle kurma yolu ile sözcük öğretiminde öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı dikkat çekicidir.

4.3. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Eşleştirme

20. sayfada 8. etkinlikte “okuyalım, eşleştirelim” denilerek “son dakika haberleri, hava durumu haberleri, ana haber bülteni, spor haberleri ve magazin haberleri” ifadeleri ile ilgili olarak “Haberler” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiş ve bu ifadelerin uygun görsellerle eşleştirilmesi istenilmiştir.

29. sayfada 2. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “gurbet, karın tokluğuna çalışmak ve ekmeğini eline almak” sözcük ve sözcük gruplarının açıklamaları ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

36. sayfada 7. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “anlaşırız, tokalaştılar, koşuştular, vedalaştı, selamlaşırız, paslaştı, bayramlaşırız, yumruklaştılar, kucaklaştılar ve uçtu” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerle verilen cümleleri anlam açısından tamamlayan sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan

sözcükler “anlaşmak, koşuşmak, tokalaşmak, vedalaşmak, selamlaşmak, paslaşmak, bayramlaşmak, yumruklaşmak, kucaklaşmak ve uçuşmak” şeklindedir.

87. sayfada 8. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek cümlelere yer verilmiş ve bu cümleleri tamamlaması için verilen “kapatmalıyız, çekmeliyiz, tutmalıyız, kullanmalıyız ve dokunmamalıyız” ifadelerle eşleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kapatmak, çekmek, tutmak, kullanmak ve dokunmak” şeklindedir.

102. sayfada 3. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “kendi hâlinde, kendini tutamamak, kişilik kazanmak, kendinden geçmek, kendi başına, kendine gelmek ve kendi kendini yemek” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu ifadelerle açıklamaları verilen cümlelerin eşleştirilmesi istenilmiştir.

151. sayfada 3. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “mal mülk, öğütlemek, can vermek, cana kıymak, entrika, türlü ve kavuşmak” sözcük ve sözcük grupları ile “ölmek, çeşitli, bir araya gelmek, hile, öldürmek, maddî varlık ve nasihat etmek” ifadelerinin eşleştirilmesi istenilmiştir.

163. sayfada 5. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “müsait, ön yargı, sebep, ilgi, devamlı, mekân, takip etmek, bireysel, his ve faktör” sözcükleri ile “alaka, izlemek, sürekli, uygun, neden, peşin hüküm, ferdî, etken, duygu ve yer” sözcüklerinin eşleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 27: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

3. Eşleştirelim.

1. mal mülk	a. ölmek
2. öğütlemek	b. çeşitli
3. can vermek	c. bir araya gelmek
4. cana kıymak	d. hile
5. entrika	e. öldürmek
6. türlü	f. maddî varlık
7. kavuşmak	g. nasihat etmek

(Barın ve diğerleri, 2018: 151)

Boşluk Doldurma

30. sayfada 6. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “birbirinize, birbirinizle, birbirleriyle, birbirinizden ve birbirimizi” sözcüklerinin cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun bir şekilde yerleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük “birbiri” şeklindedir.

36. sayfada 8. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “çarpışmak, sözleşmek, paslaşmak, dertleşmek, kucaklaşmak ve buluşmak” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden bu sözcüklerle verilen cümlelerde boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

49. sayfada 3. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “kalbimiz yerinden fırlayacak, şükürler olsun ve gözünüz aydın” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerle cümlede boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

80. sayfada 5. etkinlikte “okuyalım, boşlukları dolduralım” denilerek metinde boş bırakılan yerlerin “çünkü bundan dolayı, bu yüzden, ayrıca ve için” ifadeleri ile tamamlanması istenilmiştir.

95. sayfada 6. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “saklamak, yalamak, bakmak, soymak, sevmek, yıkamak, giymek ve hazırlamak” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden bu sözcükleri kullanarak cümlelerde boş bırakılan yerlerin anlama uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

102. sayfada 4. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “kendi kendine, kendisi, kendinden, kendi kendini ve kendisine” ifadelerine yer verilmiştir. Buna göre etkinlikte öğretilmesi amaçlanan ifadeler “kendi, kendi kendine ve kendi kendini” şeklindedir.

138. sayfada 3. etkinlikte “yerleştirelim” denilerek “tebrik, güleceği ve sevdiklerin” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerin boş bırakılan yerlere uygun bir şekilde yerleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “tebrik, gülmek ve sevmek” şeklindedir.

139. sayfada 5. etkinlikte “yerleştirelim” denilerek “ziyaret eden, olduğundan, toplayan, yaklaştığında, geleceği, pişirdiği, geldiğinde, bekleyen ve bayramlaşan” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerle cümlelerde boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ziyaret etmek, olmak, toplamak, yaklaşmak, gelecek, pişirmek, gelmek, beklemek ve bayramlaşmak” şeklindedir.

144. sayfada 5. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “veren, sığındığım, gelecek, geçen ve yaşayacağın” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerle öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerlerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “vermek, sığınmak, gelecek, geçen ve yaşamak” şeklindedir.

145. sayfada 8. etkinlikte “okuyalım, yerleştirelim” denilerek “içtiğinde, verdiğiniz, sevdiğiniz, yaptığımız, aldığı ve düşündüğünüz” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu ifadeleri metinde boş bırakılan yerlere anlama uygun bir şekilde yerleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “içmek, vermek, sevmek, yapmak, almak ve düşünmek” şeklindedir.

151. sayfada 4. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “firçalamalısınız, bakmalıyız, kaldırmamalısınız, olmalılar, yememelisin, dilemeli, bitirmeliyiz ve almalıyız” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu ifadeleri cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun bir şekilde yerleştirmeleri istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “firçalamak, bakmak, kaldırmak, olmak, yemek, dilemek, bitirmek ve almak” şeklindedir.

158. sayfada 4. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “yapan, edecek, oturduğum, bineceğiniz, geçen, kaldığı ve ağrıyan” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerlere bu ifadeleri uygun bir şekilde yerleştirmeleri istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “yapmak, etmek, oturmak, binmek, geçen, kalmak ve ağrımak” şeklindedir.

160. sayfada 8. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “kurulandı, açıldı, görüştü, yıkandı, çalıştırdım, bulundu, saklandı, ettirdi, temizletti ve giyindi” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte verilen bu sözcüklerle öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerleri anlama uygun bir şekilde tamamlamaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kurulamak, açılmak, görüşmek, yıkanmak, çalıştırmak, bulunmak, saklanmak, ettirmek, temizletmek ve giyinmek” şeklindedir.

160. sayfada 9. etkinlikte “seçelim, yerleştirelim” denilerek “çalışırsan, etmezsen, yaparsan, çıksa, konuşsalar, çıkarsan, olursam, yatarsan ve olsa” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte verilen bu ifadelerle öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerleri anlama uygun bir şekilde tamamlamaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “çalışmak, etmek, yapmak, çıkmak, konuşmak, çıkarmak, olmak ve yatmak” şeklindedir.

Resim 28: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 36)

Çağrışım

87. sayfada 9. etkinlikte “yazalım” denilerek karikatürlere yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden karikatürlerle ilgili olarak zihinlerinde oluşan sözcükleri yazmaları istenilmiştir. Ayrıca karikatürleri anlatan birer cümle yazmaları da istenilmiştir.

Resim 29: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Çağrışım Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

9. Yazalım. Karikatür

- a. Aşağıdaki karikatürleri inceleyiniz. Karikatürlerle ilgili zihninizde oluşan kelimeleri yazınız.
b. Karikatürlerin altına karikatürleri anlatan birer cümle yazınız.

(Barın ve diğerleri, 2018: 87)

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Dinleme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Okuma

43. sayfada 3. etkinlikte “okuyalım, işaretleyelim” denilerek “Babam ve Oğlum” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte okuma yöntemi kullanılarak “ölmek, hayatını kaybetmek, vefat etmek, Hakk’ın rahmetine kavuşmak” ifadeleri öğretilmeye çalışılmıştır.

64. sayfada 7. etkinlikte “okuyalım, anlatalım” denilerek “En Değerli Ödülüm” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “kitap kurdu ve gurur duymak” ifadeleri okuma yöntemi kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

77. sayfada 11. etkinlikte “fiillere dikkat ederek okuyalım” denilerek “çekmek, boyamak, etmek ve kurmak” eylemleri öğretilmeye çalışılmıştır.

99. sayfada 3. etkinlikte “altı çizili ifadelerin yerine gelebilecek ifadeleri seçelim” denilerek bir okuma metnine yer verilmiş ve metinde bazı ifadelerin altları çizilmiştir. Etkinlikte “kabiliyet, bencil, ithal, bakıma muhtaç, ölmek, kaçırmak, çileden çıkarmak ve dâhi” ifadeleri okuma yöntemi ile öğretilmeye çalışılmıştır.

116. sayfada 10. etkinlikte “okuyalım, yazalım” denilerek “Köpek Uçağı Isırdı” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte okuma yöntemi kullanılarak “açıklanmak, görülmek, bildirilmek ve belirtmek” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

Resim 30: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

3. Okuyalım, İşaretleyelim.
Babam ve Oğlum

Olay, yıllar önce Sadık'ın üniversitede okumak için başka şehre gitmesiyle başlar. Babası, çiftlikteki işlere yardımcı olması için Sadık'ın ziraat mühendisliğinde okumasını istemektedir. Sadık, babasının isteğine karşı çıkar, gazetecilik bölümünde okumaya karar verir. Hüseyin Bey, Sadık'ın bu kararına çok kızar, onu evlatlıktan reddeder. Sadık, kararından dönmez ve gazetecilik bölümünde okur. Mezun olduktan sonra evlenir. Çocuğunun doğumunda karısını kaybeder. 1980 yılında askerî darbe olmuştur. O gece herhangi bir araç bulamaz ve karısını hastaneye yetiştiremez. Oğlu Deniz doğduktan sonra siyasi nedenlerden dolayı hapse girer. Hapisten çıktıktan sonra, oğlu yedi yaşındayken Sadık, akciğer kanserine yakalanır. Birkaç aylık ömrü kalmıştır. Oğlunu babasının evine götürmeye ve babasına her şeyi anlatmaya karar verir. Önceleri, Hüseyin Bey, oğluna karşı çok sert davranır, ancak Sadık'ın hastalığını öğrendikten sonra pişman olur. Artık çok geçtir. Sadık ölür. Deniz, babasının ölümünden sonra içine kapanır, uzun süre konuşmaz. Dedesi, tekrar hayata dönmesi için ona bir kamera hediye eder. Deniz için artık her şey bambaşkadır...

- ölmek
- hayatını kaybetmek
- vefat etmek
- Hakk'ın rahmetine kavuşmak

Filmin Adı: Babam ve Oğlum
Kahramanlar: Sadık, oğlu Deniz, Sadık'ın babası Hüseyin, annesi Nuran, abisi Salim, teyzesi, yengesi ve Deniz'in sütannesi Fatma Hanım.
Yönetmen/Senarist: Çağan Irmak

(Barın ve diğerleri, 2018: 43)

Sözlü Anlatımda Kullanma

40. sayfada “canlandırılalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “form, ilan, başvuru, işveren, iş görüşmesi, yarı zamanlı, eleman, staj, kariyer, insan kaynakları, referans mektubu ve müdür” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden iş görüşmesi yapmaları istenilmiş ve söz konusu sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

44. sayfada “işaretleyelim, konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “oyuncu, gazete, köşe yazarı, bilmece, bulmaca, kahraman, köşe yazısı, haber, internet sitesi, senaryo, senarist ve yayımlamak” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Haberleri nereden takip edersiniz? Niçin?” sorusu yöneltilerek verilen sözcük ve sözcük gruplarını sözlü anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

56. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “ilaç, aidat, yıllık, yerleşke, yurt, mazeret, barınmak, yemekhane, teslim etmek, öğrenci evi, öğrenci numarası ve kayıt yaptırmak” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Öğrencilere “Üniversiteyi okurken nereden kaldınız / kalmak istiyorsunuz?” sorusu yöneltilerek bu sözcük ve sözcük gruplarını sözlü anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

66. sayfada “anlatalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “ödül, sitem, zihin, beceri, yayılmak, üretim, hızlı okumak, geliştirmek, ciltçilik, geri kalmış, ciltlemek ve kitap kurdu” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Öğrencilere “Kitap kurdu ne demektir açıklayınız?” denilerek verilen ifadelerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

106. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “birey, ortopedik, koltuk değneği, kaldırım, çiçek hastalığı, zirve, macera, tekerlekli sandalye, rampa, hüznün, türkü ve işitme engeli” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Öğrencilere “Sizin ülkenizde engelli ve ünlü bir sanatçı var mı?” sorusu yöneltilerek verilen bu ifadelerin sözlü anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

122. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “hobi, sinema, perde, davet, film, romantik, macera, bilim kurgu, animasyon, konu, heyecan ve komik” ifadelerine yer verilmiştir. Öğrencilerden bu ifadeleri kullanarak kendilerini etkileyen bir filmi anlatmalarını istenilmiştir.

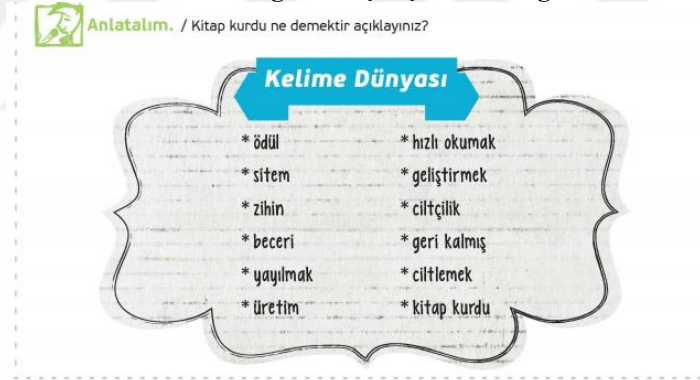
136. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “yılbaşı, kutlama, festival, şölen, şenlik, bayram, doğum günü, mezun, mezuniyet, diploma,

hediye ve ziyafet” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden ülkelerindeki bir festivali anlatmaları istenilmiştir.

141. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “bayram alışverişi, el öpmek, kutlama, dilek, bolluk, bereket, şans, âdet, uğur, ikram, hızır ve ziyaret” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Ülkenizde bayramlar nasıl geçiyor? Bayramlarda neler yapıyorsunuz?” soruları sorularak verilen sözcük ve sözcük grupları ile soruları cevaplamaları istenilmiştir.

160. sayfada “anlatalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “zekâ, sınav, burs, hayırsever, imtihan, cahil, başarı, puan, not, gurur, samimiyet ve dökmek” sözcükleri ile öğrencilerden aile bireylerinden birine ait bir başarıyı anlatmaları istenilmiştir.

Resim 31: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 66)

Yazılı Anlatımda Kullanma

24. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen sözcük ve sözcük grupları “borsa, haber, reklam, dedikodu, gazete, sosyal paylaşım sitesi, internet, ayaklı gazete, sanal ortam, sosyal medya, oyun ve fısıltı” ile öğrencilerden kendilerini çok etkileyen bir haberi yazmaları istenilmiştir.

32. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “türkü, ozan, ressam, şair, saz, söz, hüsnühat, plak, kültür, kaligrafi, müzik ve kaligraf”

sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden hat sanatı gibi kendi kültürlerine özgü sanatları tanıtan kısa bir metin yazmaları istenilmiştir.

97. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “engelli, mütevazı, müzisyen, sağır, işitme, besteci, övünmek, dili tutulmak, sergi, rampa, doğa ve yetişkin” sözcük ve sözcük grupları ile öğrencilerden “Engellilere yardım için bir kampanya projesi hazırlayınız” denilerek bu ifadeleri yazılı anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

100. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “dernek, dâhi, bencil, gerçeküstü, miras, cenaze, insanüstü, macera, bilimkurgu, yetenek, takıntı ve senaryo” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcükleri kullanarak kısa bir film kurgulamaları istenilmiştir ve bu şekilde verilen sözcüklerin yazılı anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

118. sayfada 13. etkinlikte “yazalım” denilerek “teknoloji, yeni, hızlı ve hafif” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden verilen sözcükleri kullanarak alınmak istenilen bilgisayarın özellikleri hakkında olumlu veya olumsuz bir e-posta yazmaları istenilmiştir.

118. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “gezegen, yorumla, rüya, avukat, tanık, firma, mahkeme, kıyamet, savunmak, dava açmak, ürün ve hâkim” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte “Rüyalar Gerçek Olsa” başlığı verilmiş ve bu başlıkla ilgili olarak öğrencilerden başlığa uygun bir yazı yazmaları istenilmiştir.

146. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “düğün, damat, dans, gelin, davet, evlilik, kına gecesi, küstüm yastığı, eş, sadakat, duvak ve türkü” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Düğün ile ilgili gelenekleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilerek bu ifadelerle cevap vermeleri istenilmiş ve verilen ifadelerin yazılı anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

Resim 32: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 24)

Cümle Kurma

61. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “hafıza, hatıra, maddi, manevi, hazine, yetişkin, yetenek, iş birliği, yetişmek, paylaşmak, ortaya çıkarmak ve kanıtlamak” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Aşağıdaki sözcükleri cümle içinde kullanınız” denilerek verilen ifadelerle cümle kurmaları istenilmiştir. Etkinlikte sözcükleri cümle içinde kullanınız ifadesi geçmesine rağmen sözcük gruplarına da yer verildiği görülmektedir.

95. sayfada 7. etkinlikte “cümle kuralım” denilerek “üzülmek, taranmak, söylenmek, ayrılmak ve sıkılmak” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden bu sözcükleri kullanarak cümle kurmaları istenilmiştir.

155. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “zindan, şair, mezar, şah, mâni, âşık, kale beyi, padişah, köle, derviş, vezir ve han” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcükleri kullanarak cümle kurmaları istenilmiştir.

166. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “kitle, kültür, fikir, ön yargı, kimlik, denklem, ödül, formül, bağ, umut, babacan ve müstahdem” sözcükler ile öğrencilerden cümle yazmaları istenilmiştir.

Resim 33: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 95)

Diyalog

88. sayfada “anlatalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “kursiyer, broşür, iş Türkçesi, apartman dairesi, satılık, müstakil, servis görevlisi, garanti belgesi, kullanma kılavuzu, elektronik posta, tüketici mahkemesi ve ilk yardım” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu ifadeleri kullanarak müşteri-emlakçı, kurs müdürü-öğrenci ya da servis görevlisi-müşteri diyalogları oluşturmaları ve canlandırmaları istenilmiştir. Ayrıca “sözcüklerden hareketle” ifadesi geçmesi rağmen verilen sözcükler içinde sözcük gruplarının da yer aldığı görülmektedir.

Resim 34: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 88)

Gruplandırma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

İlişkilendirme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

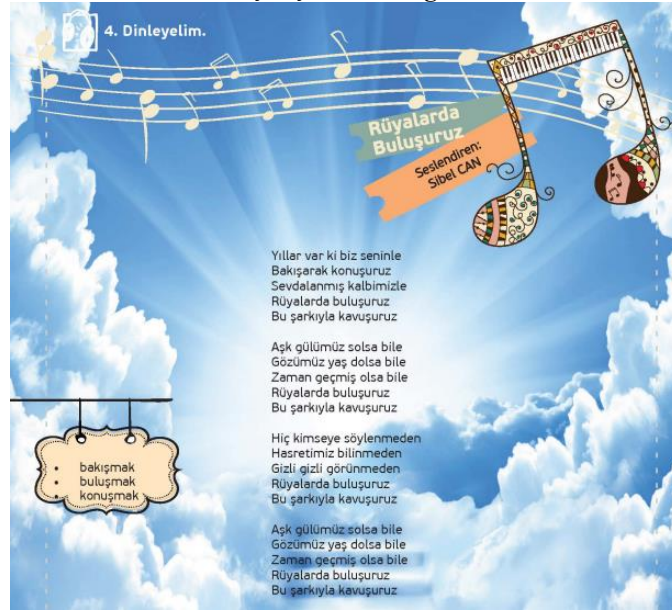
Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

34. sayfada 4. etkinlikte “dinleyelim” denilerek Sibel Can’ın seslendirdiği “Rüyalarda Buluşuruz” şarkısının dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte müzik yöntemi kullanılarak “bakışmak, buluşmak ve konuşmak” sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

Resim 35: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Müzik Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 34)

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

22. sayfada 3. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “yemek yapmakta, bağlama çalmakta, araba sürmekte, futbol oynamakta, tenis oynamakta ve ney üflemede” ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerle verilen cümlelerin uygun bir biçimde tamamlanması istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan ifadeler “yemek yapmak, bağlama çalmak, araba sürmek, futbol oynamak, tenis oynamak ve ney üfleme” şeklindedir. Etkinlikte görsellerden de yararlanılmıştır. Buna göre etkinlikte boşluk doldurma ve görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretim yöntemleri birlikte kullanılmıştır.

48. sayfada 1. etkinlikte “okuyalım, eşleştirelim, işaretleyelim” denilerek “Büyük Heyecan” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “hayal kurmak, sabahı zor etmek ve gözünü ayırmamak” ifadeleri öğretilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda söz konusu ifadeler okuma metninden sonra eşleştirme şeklinde de verilmiştir. Buna göre etkinlikte hem okuma yöntemi hem de eşleştirme yolu ile sözcük öğretim yöntemi birlikte kullanılmıştır. Ayrıca etkinliğin devamında metinde geçen “dönmek” sözcüğünün anlamı sorulmuştur. Türkçe Sözlük’te dönme sözcüğünün 14 tane farklı anlamı vardır (TDK, 2011: 714).

57. sayfada 1. etkinlikte “okuyalım, eşleştirelim” denilerek “Dil Ne Taşır?” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “hafıza, tecrübe, açıklamak, korumak

ve değerli” sözcükleri hem okuma yöntemi hem de eşleştirme yolu ile sözcük öğretim yöntemi kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

74. sayfada 8. etkinlikte “dinleyelim, işaretleyelim” denilerek “Her Kapıyı Açan Anahtar: Yabancı Dil” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “can kulağıyla dinlemek ve boşa gitmek” ifadeleri hem dinleme yöntemi hem de eşleştirme yolu ile sözcük öğretim yöntemi birlikte kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

94. sayfada 5. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “sevinmek, giyinmek, soyunmak ve üzölmek” sözcüklerine yer verilmiştir. Bu sözcükleri kullanarak öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerlerin tamamlanması istenilmiştir. Etkinlikte görsellere de yer verilmiştir. Buna göre etkinlikte hem görsellerden yararlanma hem de boşluk doldurma yolu ile sözcük öğretim yöntemi birlikte kullanılmıştır.

126. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “heykel, şölen, uçurtma, yoğun, kuruluş, yaratıcı, göç, verimli, mescit, arşiv, şenlik ve kasaba” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden bu sözcüklerin anlamlarını sözlükten bulup cümleler yazmaları istenilmiştir. Buna göre etkinlikte hem sözlük kullanma yöntemi hem de cümlede kullanma yolu ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır.

Resim 36: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 126)

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri tespit edilmiş ve öğretilmesi amaçlanan sözcüklere ilişkin veriler ünitelere göre aşağıda tablo hâlinde sunulmuştur.

Tablo 25: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 1. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	son dakika haberleri, hava durumu haberleri, ana haber bülteni, spor haberleri, magazin haberleri (s. 20)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	borsa, haber, reklam, dedikodu, gazete, sosyal paylaşım sitesi, internet, ayaklı gazete, sanal ortam, sosyal medya, oyun, fıslıtlı (s. 24)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	yemek yapmak, bağlama çalmak, araba sürmek, futbol oynamak, tenis oynamak, ney üflemek (s. 22)

Tablo 26: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 2. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	gurbet, karın tokluğuna çalışmak, ekmeğini eline almak (s. 29)
	anlaşmak, koşuşmak, tokalaşmak, vedalaşmak, selamlaşmak, paslaşmak, bayramlaşmak, yumruklaşmak, kucaklaşmak, uçuşmak (s. 36)
Boşluk Doldurma	birbiri (s. 30)
	çarpışmak, sözleşmek, paslaşmak, dertleşmek, kucaklaşmak, buluşmak (s. 36)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	ölmek, hayatını kaybetmek, vefat etmek, Hakk'ın rahmetine kavuşmak (s. 43)
Sözlü Anlatımda Kullanma	form, ilan, başvuru, işveren, iş görüşmesi, yarı zamanlı, eleman, staj, kariyer, insan kaynakları, referans mektubu, müdür (s. 40)
	oyuncu, gazete, köşe yazarı, bilmece, bulmaca, kahraman, köşe yazısı, haber, internet sitesi, senaryo, senarist,

	yayımlamak (s. 44)
Yazılı Anlatımda Kullanma	türkü, ozan, ressam, şair, saz, söz, hüsnühat, plak, kültür, kaligrafi, müzik, kaligraf (s. 32)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	bakışmak, buluşmak, konuşmak (s. 34)
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 27: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	kalbimiz yerinden fırlayacak, şükürler olsun, gözünüz aydın (s. 49)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	dönmek (s. 48)
	kitap kurdu, gurur duymak (s. 64)
Sözlü Anlatımda Kullanma	ilaç, aidat, yıllık, yerleşke, yurt, mazeret, barınmak, yemekhane, teslim etmek, öğrenci evi, öğrenci numarası, kayıt yaptırmak (s. 56)
	ödül, sitem, zihin, beceri, yayılmak, üretim, hızlı okumak, geliştirmek, ciltçilik, geri kalmış, ciltlemek, kitap kurdu (s. 66)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	hafıza, hatıra, maddi, manevi, hazine, yetişkin, yetenek, iş birliği, yetişmek, paylaşmak, ortaya çıkarmak, kanıtlamak (s. 61)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	hayal kurmak, sabahı zor etmek, gözünü ayırmamak (s. 48)
	hafıza, tecrübe, açıklamak, korumak, değerli (s. 57)

Tablo 28: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	kapatmak, çekmek, tutmak, kullanmak, dokunmak (s. 87)
Boşluk Doldurma	çünkü, bundan dolayı, bu yüzden, ayrıca, için (s. 80)

Çağrışım	(karikatür)
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	çekmek, boyamak, etmek, kurmak (s. 77)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	kursiyer, broşür, iş Türkçesi, apartman dairesi, satılık, müstakil, servis görevlisi, garanti belgesi, kullanma kılavuzu, elektronik posta, tüketici mahkemesi, ilk yardım (s. 88)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	can kulağıyla dinlemek, boşa gitmek (s. 74)

Tablo 29: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 5. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	kendi hâlinde, kendini tutamamak, kişilik kazanmak, kendinden geçmek, kendi başına, kendine gelmek, kendi kendini yemek (s. 102)
Boşluk Doldurma	saklamak, yalamak, bakmak, soymak, sevmek, yıkamak, giymek, hazırlamak (s. 95) kendi kendine, kendi, kendi kendini (s. 102)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	kabiliyet, bencil, ithal, bakıma muhtaç, ölmek, kaçırmak, çileden çıkarmak, dâhi (s. 99)
Sözlü Anlatımda Kullanma	birey, ortopedik, koltuk değneği, kaldırım, çiçek hastalığı, zirve, macera, tekerlekli sandalye, rampa, hüzün, türkü, işitme engelli (s. 106)
Yazılı Anlatımda Kullanma	engelli, mütevazı, müzisyen, sağır, işitme, besteci, övünmek, dili tutulmak, sergi, rampa, doğa, yetişkin (s. 97) dernek, dâhi, bencil, gerçeküstü, miras, cenaze, insanüstü, macera, bilimkurgu, yetenek, takıntı, senaryo (s. 100)
Cümle Kurma	üzülmek, taranmak, söylenmek, ayrılmak, sıkılmak (s. 95)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	sevinmek, giyinmek, soyunmak, üzülmek (s. 94)

Tablo 30: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 6. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	açıklanmak, görülmek, bildirilmek, belirtilmek (s. 116)
Sözlü Anlatımda Kullanma	hobi, sinema, perde, davet, film, romantik, macera, bilim kurgu, animasyon, konu, heyecan, komik (s. 122)
Yazılı Anlatımda Kullanma	teknoloji, yeni, hızlı, hafif (s. 118)
	gezegen, yorum, rüya, avukat, tanık, firma, mahkeme, kıyamet, savunmak, dava açmak, ürün, hâkim (s. 118)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	heykel, şölen, uçurtma, yoğun, kuruluş, yaratıcı, göç, verimli, mescit, arşiv, şenlik, kasaba (s. 126)

Tablo 31: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	tebrik, gülmek, sevmek (s. 138)
	ziyaret etmek, olmak, toplamak, yaklaşmak, gelecek, pişirmek, gelmek, beklemek, bayramlaşmak (s. 139)
	vermek, sığınmak, gelecek, geçen, yaşamak (s. 144)
	içmek, vermek, sevmek, yapmak, almak, düşünmek (s. 145)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	yılbaşı, kutlama, festival, şölen, şenlik, bayram, doğum günü, mezun, mezuniyet, diploma, hediye, ziyafet (s. 136)
	bayram alışverişi, el öpmek, kutlama, dilek, bolluk, bereket, şans, âdet, uğur, ikram, hızır, ziyaret (s. 141)
Yazılı Anlatımda Kullanma	düğün, damat, dans, gelin, davet, evlilik, kına gecesi, küstüm yastığı, eş, sadakat, duvak, türkü (s. 146)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-

Birleştirilmiş Yöntem	-
-----------------------	---

Tablo 32: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	mal mülk, öğütlemek, can vermek, cana kıymak, entrika, türlü, kavuşmak, ölmek, çeşitli, bir araya gelmek, hile, öldürmek, maddî varlık, nasihat etmek (s. 151)
	müsait, ön yargı, sebep, ilgi, devamlı, mekân, takip etmek, bireysel, his, faktör, alaka, izlemek, sürekli, uygun, neden, peşin hüküm, ferdî, etken, duygu, yer (s. 163)
Boşluk Doldurma	fırçalamak, bakmak, kaldırmak, olmak, yemek, dilemek, bitirmek, almak (s. 151)
	yapmak, etmek, oturmak, binmek, geçen, kalmak, ağrımak (s. 158)
	kurulamak, açılmak, görüşmek, yıkanmak, çalıştırmak, bulunmak, saklanmak, ettirmek, temizletmek, giyinmek (s. 160)
	çalışmak, etmek, yapmak, çıkmak, konuşmak, çıkarmak, olmak, yatmak (s. 160)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	zekâ, sınav, burs, hayırsever, imtihan, cahil, başarı, puan, not, gurur, samimiyet, dökmek (s. 160)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	zindan, şair, mezar, şah, mâni, âşık, kale beyi, padişah, köle, derviş, vezir, han (s. 155)
	kitle, kültür, fikir, ön yargı, kimlik, denklem, ödül, formül, bağ, umut, babacan, müstahdem (s. 166)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 33: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı

Ünite	Ünitenin Adı	Etkinlik Sayısı	Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Sayısı		Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı*
1. Ünite	Haberin Var mı?	28	3	%1,19	23
2. Ünite	Yorumlar ve Görüşler	32	9	%3,57	60
3. Ünite	Eğitim	34	8	%3,17	48
4. Ünite	Gelin Tanış Olalım	33	6	%2,38	27
5. Ünite	Engelleri	28	9	%3,57	66

	Kaldırılım				
6. Ünite	Kurgu	34	5	%1,98	44
7. Ünite	Kutlama	31	7	%2,78	55
8. Ünite	Ömür Dediğin	32	9	%3,57	99
Toplam	8	252	56	%22,22	422

* Tekrar eden sözcükler sayıma dâhil edilmemiştir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 ders kitabında toplam 8 ünite de 252 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 56'sında (%22,22) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı ise 422'dir. Üniteler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde 1. ünite de (Haberin Var mı?) sözcük öğretimi ile ilgili etkinliklere daha az yer verilirken 8. ünite de (Ömür Dediğin) ve 5. ünite de (Engelleri Kaldırılım) daha fazla yer verilmiştir.

Tablo 34: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı

Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri	Uygulanma Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	0	0
Eşleştirme	7	64
Boşluk Doldurma	14	82
Çağrışım	1	0
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	0	0
Okuma	6	23
Sözlü Anlatımda Kullanma	9	108
Yazılı Anlatımda Kullanma	7	76
Cümle Kurma	4	41
Diyalog	1	12
Gruplandırma	0	0
İlişkilendirme	0	0
Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	1	3
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	6	32
Toplam	56	441

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 ders kitabında en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; boşluk doldurma (f=15) ve sözlü anlatımda kullanma (f=9) şeklindedir. En az kullanılan sözcük yöntemleri ise çağrışım (f=1), diyalog (f=1) ve müzik (f=1), şeklindedir. Hiç kullanılmayan yöntemler ise görsellerden yararlanma, sözlük

kullanma, dinleme yöntemi, gruplandırma yöntemi, ilişkilendirme yöntemi, tahmin etme, sözcük türetme, oyun, bulmaca ve anlam analizidir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 ders kitabında görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimine daha fazla yer verilirken A2 ders kitabında daha az ve B1 ders kitabında ise görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimine yer verilmemiştir. Aynı şekilde A1 ders kitabında dinleme yöntemi en fazla kullanılan yöntemler arasında iken A2 ders kitabında en az kullanılan ve B1 ders kitabında hiç kullanılmayan yöntemler arasında yer almaktadır.

4.4. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Eşleştirme

29. sayfada 6. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “döner kebabı, döner kapı, tükenmez kalem, yazar kasa, çalar saat, paslanmaz tencere ve akarsu” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu ifadeleri görselleri ile uygun bir şekilde eşleştirmeleri istenilmiştir.

29. sayfada 7. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “yazar, okur, gelir, uyurgezer ve keser” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcükleri görselleri ile uygun bir şekilde eşleştirmeleri istenilmiştir.

39. sayfada 7. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “kırılmış, yıkanmış, kızarmış, boyanmış, sönmüş, yırtılmış, biçilmiş ve bozulmuş” ifadeleri ile “duvar, kumaş, mum, kağıt, cam, elbiseler, yemek ve tavuk” sözcüklerinin birbirlerini tamamlayıcı bir şekilde eşleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük grupları “kırılmış cam, yıkanmış elbise, kızarmış tavuk, boyanmış duvar, sönmüş mum, yırtılmış kağıt, biçilmiş kumaş ve bozulmuş yemek” şeklindedir.

61. sayfada 7. etkinlikte “deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim” denilerek “dile getirmek, kollamak, elde etmek, yerli yersiz, söz vermek, yaralamak, kulak ardı etmek, belli etmek, tedirgin etmek, yakınlaştırmak, haksızlık etmek ve (bir iş) elinde olmak” deyimleri verilmiştir. Etkinlikte verilen deyimlerin anlamlarıyla uygun bir şekilde eşleştirilmesi istenilmiştir.

114. sayfada 4. etkinlikte “eş anlamlılarını bulalım, yazalım” denilerek “alçak gönüllülük, hatıra, faydalı, görev, âlim ve hayat” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden verilen sözcüklerin eş anlamlılarını “tevazu, yararlı, bilge, yaşam, anı ve misyon” sözcüklerinden uygun olanları bularak yazmaları istenilmiştir.

124. sayfada 7. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “çiy, nem, alçak basınç, yüksek basınç, fırtına ve kuru hava” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte bu ifadelerin verilen açıklamaları ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

125. sayfada 9. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “yuvarlanan taş yosun tutmaz, lodosun gözü yaşlı olur, sel gider kum kalır, her ağacın meyvesi olmaz, rüzgâr eken fırtına biçer, rüzgâr esmeyince yaprak kıpırdamaz, ağacı kurt insanı dert yer ve zora dağlar dayanmaz” atasözlerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu atasözleri ile ilgili cümlelerin eşleştirilmesi istenilmiştir.

131. sayfada 3. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “kabiliyet, müşavir, seviye, seyahat, ender, görme engelli ve kaybetmek” sözcükleri ile “kör, düzey, yitirmek, çok az, yetenek, yolculuk ve danışman” sözcüklerinin anlamsal açıdan uygun olanlarla eşleştirilmesi istenilmiştir.

164. sayfada 3. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek “misafir gibi oturmak, misafir umduğunu değil bulduğunu yer, misafir ağırlamak ve misafir kısmeti ile gelir” atasözlerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu atasözleri ile ilgili cümlelerin eşleştirilmesi istenilmiştir.

167. sayfada 9. etkinlikte “eşleştirelim” denilerek atasözlerinin anlam açısından birbirlerini tamamlayıcı şekilde eşleştirmeleri istenilmiştir. Buna göre etkinlikte öğretilmesi amaçlanan atasözleri “bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır, kahve tütün keyifler oldu bütün, kahvenin yüzü kara ama yüz ağartır, misafir kısmetiyle gelir, misafir on kismetle gelir birini yer dokuzunu bırakır ve misafir umduğunu değil bulduğunu yer” şeklindedir.

Resim 37: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 39)

Boşluk Doldurma

23. sayfada 10. etkinlikte “okuyalım, tamamlayalım, tartışalım” denilerek “Kazlardan Alınacak Çok Ders Var” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte okuma metninden sonra “iş birliği, destek, uyarı ve bırakmak” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte verilen metinde boş bırakılan yerlerin bu ifadelerle uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

111. sayfada 6. etkinlikte “yerleştirelim” denilerek “çık-, gör-, yap-, kazan- ve git-” eylemlerine yer verilmiştir. Öğrencilerden cümlelerde boş bırakılan yerlerin bu eylemlerle tamamlanması istenilmiştir.

146. sayfada 5. etkinlikte “yerleştirelim” denilerek “dokunarak, düzgün, sakarlık, düzenli, unutmazlar ve duygusallar” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden boş bırakılan yerlerin bu ifadelerle tamamlanması istenilmiştir. Buna

göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “dokunmak, düzgün, sakarlık, düzenli, unutmak ve duygusal” şeklindedir.

168. sayfada 11. etkinlikte “tamamlayalım denilerek “çözebilmek, öleyazmak, alıvermek, bekleyedurmak ve bakakalmak” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte cümlelerde boş bırakılan yerlerin bu sözcüklerle tamamlanması istenilmiştir.

169. sayfada 1. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “uyuyakalmak, süregelmek, donakalmak, çıkagelmek ve düşünüp durmak” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte ayrıca görsellerden de yararlanılarak bu ifadelerle verilen cümlelerin uygun bir şekilde tamamlanması istenilmiştir.

176. sayfada 6. etkinlikte “hatırlayalım” denilerek “yayımlamak, geçmek, kaçırmak, çalışacağı zaman, görüştürülmek, görür görmez, bitirmek, insan, sevmek, ütülemek, boyunca, hissetmek, rağmen, inanmak, tutmak, etmek, yapmak, uyuyana kadar ve açıklanacağı için” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte verilen cümlelerin bu ifadelerle tamamlanması istenilmiştir.

Resim 38: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

6. Yerleştirelim.

çık- gör- yap- kazan- git-

1. Elif, dışarı çıkacağı için/çıkacağından bebeğini komşuya bıraktı.
2. Aydan, yemek marketten et ve sebze aldı.
3. Mehmet, yarın işe çok mutlu.
4. Ali, üniversiteyi babası ona bir araba aldı.
5. Selma, olayı yakından hâkim onu mahkemeye tanık olarak çağırdı.

(Barın ve diğerleri, 2018: 111)

Çağrışım

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlük Kullanma

73. sayfada 3. etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “Huzurevinde Kahvaltı” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte metinle ilgili sorulara yer verilmiştir. Buna göre “ziyaret ve huzurevi” sözcüklerinin anlamlarının sözlükten bulunması istenilmiştir.

78. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “yaşlılık, ömür bellek, yaşlı, beyazlaşmak, hayat, zaman, sakatlık, vücut, yorulmak, halsizlik ve istemek” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcüklerin eş anlamlılarını sözlükten bulmaları istenilmiştir. Ayrıca “yaşlılık ve hayat” sözcüklerinin de zıt anlamlılarının yazılması istenilmiştir.

Resim 39: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Sözlük Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Tamamlayalım. 1. Bu kelimelerin eş anlamlılarını sözlükten bulup yazınız.
2. “Yaşlılık” ve “hayat” kelimelerinin zıt anlamlılarını yazınız.

Kelime Dünyası

* yaşlılık	* zaman
* ömür	* sakatlık
* bellek	* vücut
* yaşlı	* yorulmak
* beyazlaşmak	* halsizlik
* hayat	* istemek

(Barın ve diğerleri, 2018: 78)

Dinleme

76. sayfada 6. etkinlikte “dinleyelim ve metinde geçen organ adlarını işaretleyelim” denilerek “Yaşlılığa Hazır mısınız?” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “mide, karaciğer, böbrekler, akciğer, kalp, et, diş, burun, dudak, kafa, beyin, kulak, göz ve ayak” organ isimlerinden dinleme metninde geçenlerin işaretlenmesi istenilmiştir.

Resim 40: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 76)

Okuma

27. sayfada 4. etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “Mariya Türkiye’de” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “döner kapı ve taşınabilir bellek” ifadeleri koyu bir şekilde yazılarak öğrencilerin dikkatini çekmesi sağlanmış ve söz konusu ifadeler okuma yöntemi kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

128. sayfada 12. etkinlikte “okuyalım, bulalım” denilerek “yıkma, şekil, devamlı, kuvvet, tabiat, düzey, gereksinim ve ebat” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcüklerin eş anlamlılarını bulmaları istenilmiştir.

Resim 41: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

4. Okuyalım, cevaplayalım.
Mariya Türkiye’de

Mariya, Erasmus Programı kapsamında Kırıkkale Üniversitesinde bir dönem okumak için Türkiye’ye geldi. Kırıkkale’de öğrenci yurdunda kalacak olan Mariya, kalacağı yurda geldi. **Döner kapı**dan içeri girdi. Yurt görevlisi Mariya’yı kapıda karşıladı:

- Buyurun hoş geldiniz.
- Hoş bulduk. Benim adım Mariya. Erasmus Programı kapsamında bir dönem Kırıkkale Üniversitesinde öğre-

nim göreceğim.
- Evet, biz de sizi bekliyorduk. Evraklarınızı verebilir misiniz?
- Olur tabii, ancak evraklarım **taşınabilir bellek**. Çıktı alabileceğim bir yazıcı var mı?
- Tabii, siz **taşınabilir belleğinizi** veriniz, biz evraklarınızı çıktı olarak alalım. Bu arada siz de tükenmez kalemle şu formu doldurunuz.

Metinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

a. Mariya’nın Türkiye’ye geliş amacı
b. Mariya’nın kalacağı yurt
c. Mariya’yı karşılayan kişi
d. Kayıтта hangi evrakların olması gerektiği

(Barın ve diğerleri, 2018: 27)

Sözlü Anlatımda Kullanma

17. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “arkadaş, kariyer, gözlerime inanamıyorum, uzun yıllar, hayal, iş, öğrencilik, mazi, eski günler, meslek ve başvuru” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Uzun yıllar görüşmediğiniz bir arkadaşınızla karşılaşıyorsunuz. Ne yaparsınız? Onunla ne konuşursunuz?” soruları yöneltilerek öğrencilerin verilen ifadeleri sözlü anlatımda kullanmaları sağlanmıştır. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “arkadaş, kariyer, gözlerine inanamamak, uzun yıllar, hayal, iş, öğrencilik, mazi, eski günler, meslek ve başvuru” şeklindedir.

32. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “bilimsel, ev sahipliği, değişim programı, jüri, mesleki eğitim, ortak, pilot üniversite, proje, rapor, seminer, teşvik etmek ve değişim” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Öğrenci değişim programıyla hangi ülkede üniversite okumak istersiniz? Niçin?” soruları yöneltilerek öğrencilerin verilen ifadeleri sözlü anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

41. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “psikolog, evlilik, kırgınlık, tanımak, problem, saygı duymak, evlenmek, damat, gelin, düğün, tören ve dinlemek” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Günümüzde gençlerin evlilik hakkındaki düşünceleri nelerdir?” sorusu yöneltilerek öğrencilerin verilen sözcükleri sözlü anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

49. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “arkadaş, samimi olmak, telefon etmek, iyilik, küsmek, dargınlık, kan kardeşi, akıllı, çocukluk, dostluk, hatıra ve mazi” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte “En yakın arkadaşınızın özelliklerini anlatınız.” sorusu yöneltilerek öğrencilerin verilen ifadelerin sözlü anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

51. sayfada 3. etkinlikte “konuşalım” denilerek “gülme komşuna gelir başına, komşu komşunun külüne muhtaçtır, ev alma komşu al, komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, kötü komşu insanı ev sahibi eder, hayır dile komşuna hayır gele başına ve aç kurt bile komşunu dalamaz” atasözlerine yer verilmiştir. Etkinlikte söz konusu

atasözlerinin 1. etkinlikte yer alan “Komşuluk” metni ile ilgili olanların bulunması istenilmiş ve atasözlerinin anlamlarının tartışılması istenilmiştir.

88. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “sofra, yemek, mutfak, doğramak, karıştırmak, pişirmek, tencere, ocak, kepçe, kaşık, masa ve çatal” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “En sevdiğiniz arkadaşınız size yemeğe gelse ona ne hazırlardınız?” sorusu yöneltilek verilen sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

111. sayfada “konuşalım” denilerek “konuşkan, ayrıntıcı, duygusal, mantıklı, paylaşımcı, saygılı, dışadönük, içedönük, meraklı, sevecen, dikkatli ve tedbirli” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Aşağıdaki özelliklerden hangileri siz de var? Kendinizi anlatınız.” denilerek verilen sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

129. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “kütle, eklem, nem, gözlem, basınç, afet, hasar, kasırğa, girdap, çiy, sızlamak ve konmak” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcükleri kullanarak ülkelerindeki doğa olaylarını anlatmaları istenilmiş ve söz konusu sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

132. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “hayvanlar âlemi, fırsat, antrenman, ana haber, son dakika, kampanya, canlı yayın, yenilgi, mikrop, su altı kamerası, ameliyat ve kist” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Yakınlarınız arasında olağanüstü işler başaran insanlar var mı?” sorusu yöneltilek verilen ifadelerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

138. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “piyango, talihli, ikramiye, olasılık, şans oyunları, yılbaşı çekilişi, bayi, iflas etmek, haciz, mal varlığı, felç ve talih kuşu” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Şanslı olduğunuzu düşünüyor musunuz? Niçin?” sorusu yöneltilek verilen sözcük ve sözcük gruplarının sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

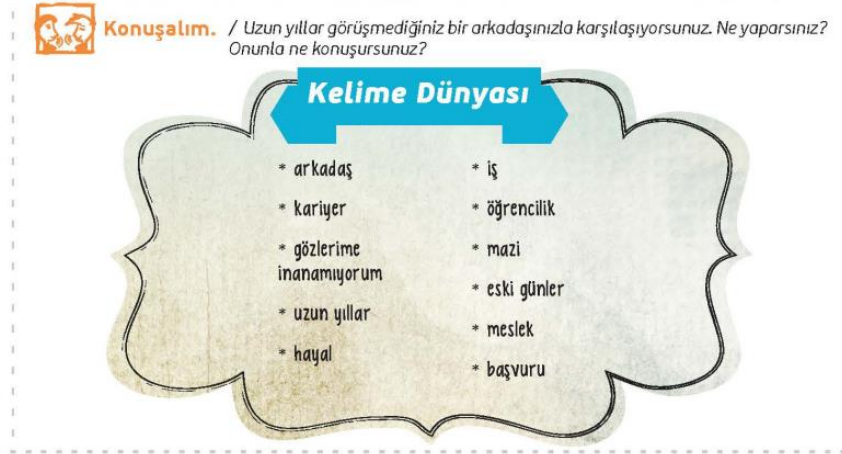
146. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “denetlemek, dinleyerek öğrenme, dokunarak öğrenme, görerek öğrenme, kişilik, öğrenme, öğrenme süreci, öğrenme şekilleri, öğrenme yöntemleri, etkili çalışma, ev ödevi, düzen ve referans mektubu” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Derslerle ilgili sorumluluklarınızı yerine getiriyor musunuz?” sorusu yöneltilerek verilen ifadelerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

158. sayfada “konuşalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “başarı, beyin hücreleri, beyin jimnastiği, boş zaman, çalışma saatleri, doğru beslenmek, mazeret, yazma alışkanlığı, zamanı iyi kullanmak, program, sosyal faaliyet ve plan” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Boş vakitlerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?” ve “Sosyal faaliyetler için ne kadar zaman ayırıyorsunuz?” soruları yöneltilerek verilen ifadelerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

172. sayfada “anlatalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “gönül vermek, bakakalmak, donakalmak, atölye, iş yeri, el sanatları, ticaret, vergi, dükkân, girişimci, özel sektör ve esnaf” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Hangi sektörde çalışıyorsunuz?” ve “İşinizi seviyor musunuz?” soruları yöneltilerek verilen ifadelerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

178. sayfada “anlatalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “köy odası, gelenek, modern, değer, olumsuzluk, bayramlaşmak, ev sahibi, anlayış, düzenlemek, hissetmek, yöresel ve sohbet” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Bu sözcükleri kullanarak ülkenizdeki misafir kültürü hakkında bilgi veriniz. Arkadaşlarınıza anlatınız.” sorusu yöneltilerek verilen sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

Resim 42: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 17)

Yazılı Anlatımda Kullanma

23. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “aday, lider, başvurmak, doktora yapmak, ikna, iş aramak, iş ilanı, konuşması düzgün, mesleki gelişim, özgüven, sonuç odaklı ve takım çalışması” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Tanıdığınız başarılı bir iş adamının, başarılı olmasındaki etkenleri yazınız.” sorusu yöneltilerek öğrencilerin verilen ifadeleri yazılı anlatımda kullanmaları sağlanmıştır.

54. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında verilen “mahalle, kentleşme, misafir, öğüt vermek, iç içe yaşamak, ödünç, huzur, el birliği, dayanışma, düğün, muhtar ve komşu” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Öğrencilere “Yaşadığınız yerde komşuluk ilişkileri nasıl? Yazınız.” sorusu yöneltilerek verilen ifadelerin yazılı anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

63. sayfada “sözcüklerle paragrafı tamamlayınız” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “çocukluk, torun, evlat, cinsiyet, güvenmek, karşılaştırmak, kulak ardı etmek, haksızlık etmek, dile getirmek, benzemek, gebelik ve inanış” ifadeleri ile başlangıcı yapılan bir paragrafın bu ifadelerle tamamlanması istenilmiştir.

91. sayfada 7. etkinlikte “yazalım, konuşalım” denilerek “sağlıklı beslenme, sağlıksız beslenme, gençlik stresi, yoğun iş hayatı, kimyasal maddeler, yaşlılık, hastalık, organik yiyecekler ve hazır yiyecekler” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir.

Etkinlikte bu sözcük ve sözcük gruplarını kullanarak öğrencilerden 3 dakikalık bir sunum hazırlamaları istenilmiştir.

91. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “hayat, su, can, tatlı, ölçü, oran, vücut, mide, damar, diyet, doktor ve hastalık” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden suyun hayatımızdaki önemini anlatan bir paragraf yazmaları istenilmiştir.

98. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “misafir, balık, kırmızı et, beyaz et, ateş, ızgara, kızartma, haşlama, yağ, tuz, tezgah ve pişirmek” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Ülkenizde misafir geldiğinde hazırlanan özel yiyecekler var mıdır? Bu yemekler hakkında bilgi veriniz?” sorusu yöneltilerek verilen ifadelerin yazılı anlatımında kullanılması sağlanmıştır.

107. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “şaheser, gezinti, çarşı, bostan, stres, tarih, memleket, gönül, tatil, ülke, yaşam ve hasret” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden verilen sözcükleri kullanarak yaşadığı yerin özelliklerini yazmaları istenilmiştir.

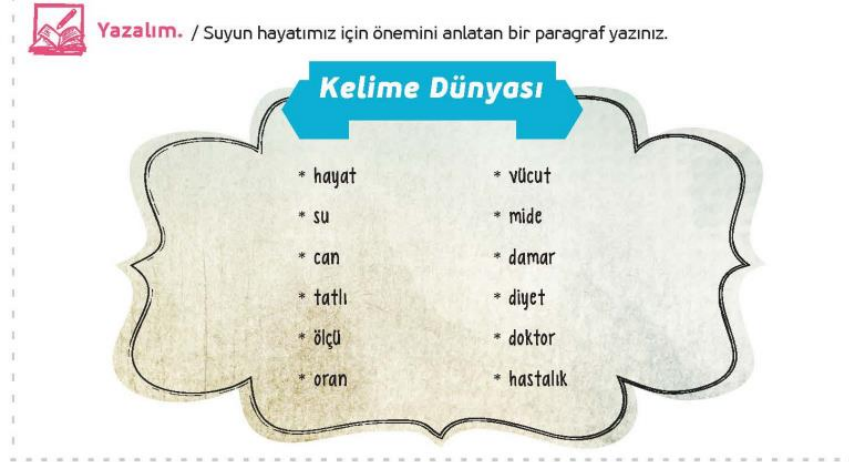
116. sayfada “hikâyeyi tamamlayalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “sahaf, stres, çoban, memleket, hamarat, asil, görkem, çırak, kalfa, usta, eser ve tablo” sözcüklerine yer verilmiştir. Öğrencilerden “Çoban Ahmet” ismindeki hikâyeyi verilen sözcüklerle tamamlamaları istenilmiştir.

153. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “başarılı olmak, ders çalışmak, etkili, hedef, hedefe ulaşmak, odaklanmak, pekiştirmek, sınava hazırlanmak, soru çözmek, test çözmek, test sonucu ve yol göstermek” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Derste öğrendiklerinizi unutmamak için neler yapıyorsunuz?” sorusu yöneltilerek verilen ifadelerin yazılı anlatımında kullanılması sağlanmıştır.

168. sayfada “yazalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “fincan, kahve, kültür, ikram etmek, önem, özgü, ağırlamak, konuk, müsade etmek, Tanrı misafiri, bereket ve köpük” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Ülkenizdeki misafirlikle ilgili birkaç atasözü söyleyiniz” sorusu yöneltilerek verilen ifadelerin yazılı anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

178. sayfada “yeniden yazalım” denilerek “konuk, hayat, temizlik, duvar, sohbet, müzik, sülale, ev, bahçe, hizmet, gelenek, yolcu, mahalle, komşu, heyecanlanmak, hatırlamak, yaşamak, sevinmek, düşünmek, kabul etmek, üzölmek, teklif etmek, paylaşmak, arzu etmek, telafi etmek, görüşmek, tedirgin olmak ve tuhaf bulmak” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilere “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak bir metin (hikâye, deneme, vb.) yazınız.” denilerek verilen sözcük ve sözcük gruplarının yazılı anlatımda kullanılması sağlanmıştır.

Resim 43: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 91)

Cümle Kurma

15. sayfada 8. etkinlikte “yazalım” denilerek “seviyordun, severdin, sevmiştik, sevseydin, sevecektik ve sevmeliydi” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden sevmek eylemini kullanarak cümle kurmaları istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcük “sevmek” şeklindedir.

76. sayfada 8. etkinlikte “okuyalım, örnekteki gibi tamamlayalım” denilerek “önermek, tavsiye etmek, istemek, söylemek ve gerektiğini söylemek” ifadeleri ile öğrencilerden cümle kurmaları istenilmiştir.

Resim 44: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

8. Yazalım.
Aşağıdaki fiili kullanarak cümleler kurunuz.

1. seviyordun Hani beni çok seviyordun? O sözlerin hepsi yalanmış meğer!
2. severdin
3. sevmiştik
4. sevseydin
5. sevecektik
6. sevmeliydi

(Barın ve diğerleri, 2018: 15)

Diyalog

14. sayfada 6. etkinlikte “tamamlayalım, devam ettirelim” denilerek “teklif etmek, izlemek, demek, gitmek ve bakmak (telefona bakmak)” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte diyalog metninde boş bırakılan yerlerin uygun eylemlerle tamamlanması istenilmiştir.

Resim 45: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Diyalog Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

6. Tamamlayalım, devam ettirelim.

Diyalogda yer alan boşlukları uygun fillerle tamamlayalım. Daha sonra diyalogo devam ettirelim.

teklif etmek izlemek demek gitmek bakmak (telefona bakmak)

Serkan

Aylin

Aylin merhaba.

Eh fena değil!

Sana biraz kırgınım.

Dün akşam seni aradım ama telefonuma bakmadın.

Telefonuma, sana güzel bir teklifim olacaktı.

Sinemada güzel bir film vardı, "Birlikte sinemaya gidelim mi?"

Merhaba, nasılsın?

Ne oldu, hasta mısın yoksa?

Neden?

Ay çok özür dilerim Serkan. Telefonumun sesi kapalıydı. Duymamışım. Gördüğümde de çok geçti. Geç saatte seni arayıp rahatsız etmek istemedim.

Yaa, bak şimdi çok merak ettim, ne

Hangi filme

(Barın ve diğerleri, 2018: 14)

Gruplandırma

110. sayfada 3. etkinlikte "okuyalım, yerleştirelim" denilerek "konuşkan, ayrıntıcı, duygusal, mantıklı, paylaşma, alışverişe düşkün, zayıf, şefkatli, meraklı, kuvvetli, tedbirli, dikkatsiz, empatik, içedönük ve dışadönük" sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte bir okuma metnine de yer verilerek okuma metninden hareketle öğrencilerden verilen ifadeleri "erkeklerin özellikleri, ortak özellikler ve kadınların özellikleri" şeklinde gruplandırmaları istenilmiştir.

Resim 46: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Gruplandırma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

3. Okuyalım, yerleştirelim. Bakış Açısı

- Kadınlar, erkeklerden üç kat fazla baş ağrısı çekiyormuş.
- Kadınların kör olma olasılığı %78 daha fazlamış.
- Kadınlar beyinlerinin her iki yarım küresini de kullanabiliyormuş.
- Dünya Sağlık Örgütü'ne göre erkekler kadınlardan daha fazla trafik kazası yapıyormuş.
- Kız çocukları beyinlerinin sağ tarafını, erkek çocuklar ise sol tarafını daha çabuk kullanmayı öğreniyormuş. Bu yüzden kızlarda hafıza daha güçlüymüş, kızlar daha çabuk konuşmuş. Erkekler ise matematik ve problem çözmede daha iyiymiş.
- Kadınlar, kokulara ve seslere erkeklerden daha duyarlıymış.
- Erkekler, sorunları hakkında konuşmaktan kaçınıyormuş.
- Erkeklerin kadınlarla ilgili en çok şikâyet ettikleri şey, kadınların onları değiştirmeye çalışmasıymış.
- Kadınların erkeklerle ilgili en çok şikâyet ettikleri şey, erkeklerin onları dinlememesiymiş.
- Kadınlar yüksek sesle konuşmayı ve sesli düşünmeyi seviyormuş. Erkekler her ikisini de içinden yapmayı tercih ediyormuş.
- Kadınlar iletişim kurmak için günde 20.000 kelime kullanırken, erkekler sadece 7.000 kelime kullanıyormuş.

konuskan ayırmtıcı duygusal mantıklı paylaşımcı
alışverişe düşün zayıf şefkatli meraklı kuvvetli
tedbirli dikkatsiz empatik içedönük dışadönük

Erkeklerin Özellikleri	Ortak Özellikler	Kadınların Özellikleri

(Barın ve diğerleri, 2018: 110)

İlişkilendirme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Tahmin Etme

12. sayfada 2. etkinlikte “tahmin edelim” denilerek “gözlerine inanmamak, saçlarına ak düşmek, maşallah sen hiç değişmemişsin, göbük bırakmak, ayakta konuşmak, hayat şartları, hayırlısı olsun, geleceğe dair hayaller kurmak, mutlu bir yuva kurmak, sıra arkadaşı, kitap kurdu, kitaplardan kopmamak, nasipten öteye köy yoktur, eskilerden konuşmak, eski günlerde olduğu gibi ve telefonunu vermemek” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Etkinlikte “aşağıdaki cümle, sözcük öbeği ve kalıp sözlerin anlamlarını tahmin ediniz” denilmiştir.

15. sayfada 10. etkinlikte “tahmin edelim” denilerek “araba kullanmak, püf noktası, işe kabul edilmek, yalnız başına, soğuktan ölmek üzere, hayatınızın aşkı, tanışmaya can atmak, hayat arkadaşı, baş başa kalmak ve tanıma fırsatı elde etmek” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte “aşağıdaki sözcük öbeği ve kalıp sözlerin anlamlarını tahmin ediniz” denilmiştir.

Resim 47: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Tahmin Etme Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

10. Tahmin edelim.

Aşağıdaki kelime öbeği ve kalıp sözlerin anlamlarını tahmin ediniz.

1. araba kullanmak	6. hayatınızın aşkı
2. püf noktası	7. tanışmaya can atmak
3. işe kabul edilmek	8. hayat arkadaşı
4. yalnız başına	9. baş başa kalmak
5. soğuktan ölmek üzere	10. tanıma fırsatı elde etmek

(Barın ve diğerleri, 2018: 15)

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

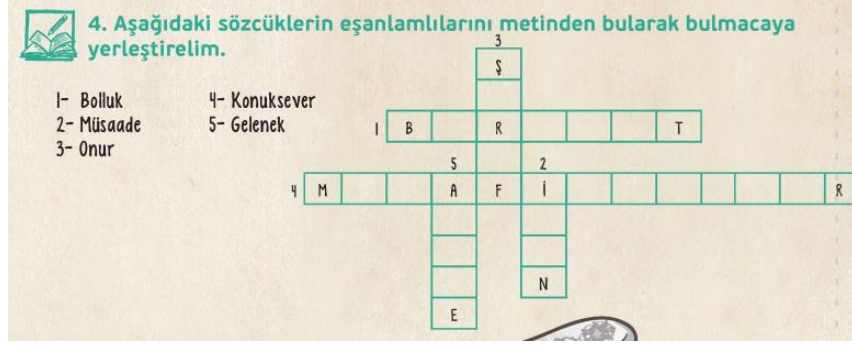
Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

164. sayfada 4. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlılarını metinden bularak bulmacaya yerleştirelim” denilerek “bolluk, müsaade, onur, konuksever ve gelenek” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte söz konusu sözcükler bulmaca yöntemi kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

Resim 48: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Bulmaca Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 164)

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

39. sayfada 5. etkinlikte “görselleri inceleyelim, boşlukları dolduralım” denilerek “küçülmüş, kurumuş, haşlanmış ve doğranmış” sözcüklerinin görsellerine yer verilmiştir. Etkinlikte cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen sözcüklerin uygun bir şekilde yerleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre öğretilmesi amaçlanan sözcükler “küçülmek, kurumak, haşlanmak ve doğramak” şeklindedir. Etkinlikte boşluk doldurma ve görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimi birlikte kullanılmıştır.

60. sayfada 4. etkinlikte “dinleyelim, tahmin edelim, cevaplayalım” denilerek “Adını Kim Koysun” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “asıl mesele, çocuğun adı, bebeğin cinsiyeti, anne sütü, ad koyma kavgası, kura, hamilelikte beslenme, Allah adıyla yaşatsın, karar anı, sürpriz ve bebek bakımı” ifadelerinden hangilerinin dinleme metni ile ilgili olduğu sorulmuştur. Ayrıca etkinlikte bu ifadelerle dinlediğiniz metni özetleyiniz denilerek sözlü anlatımda kullanma yolu ile sözcük öğretiminden de yararlanılmıştır.

70. sayfada “tamamlayalım” denilerek “kelime dünyası” başlığı altında “kimlik arayışı, hayal, tutku, ideal, arkadaşlık, huzursuz, endişeli, ihtiraslı, başarı, yardımsever, bağlılık ve kendine güvensizlik” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte ilk önce bu ifadelerin anlamlarının sözlükten bulunması istenilmiştir. Daha sonra ise

öğrencilere kendilerini yansıtan sözcüklerin altlarını çizmeleri istenilmiş ve öğrencilerin bu sözcüklerle kendilerini anlatması istenilmiştir. Buna göre etkinlikte sözlük kullanma ve sözlü anlatımda kullanma yolu ile sözcük öğretimi birlikte kullanılmıştır.

Resim 49: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Tamamlayalım

a. Kelime dünyasındaki kelimelerin anlamını sözlükten bulunuz.
b. Sizin özelliklerinizi en iyi yansıtan kelimelerin altını çiziniz. Bu kelimelerden yararlanarak kendinizi anlatınız.

Kelime Dünyası

* kimlik arayışı

* hayal

* tutku

* ideal

* arkadaşlık

* huzursuz

* endişeli

* ihtiraslı

* başarı

* yardımsever

* bağlılık

* kendine güvensizlik

(Barın ve diğerleri, 2018: 70)

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri tespit edilmiş ve öğretilmesi amaçlanan sözcüklere ilişkin veriler ünitelere göre aşağıda tablo hâlinde sunulmuştur.

Tablo 35: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	döner kebabı, döner kapı, tükenmez kalem, yazar kasa, çalar saat, paslanmaz tencere, akarsu (s. 29) yazar, okur, gelir, uyurgezer, keser (s. 29)
Boşluk Doldurma	iş birliği, destek, uyarı, bırakmak (s. 23)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	döner kapı, taşınabilir bellek (s. 27)
Sözlü Anlatımda Kullanma	arkadaş, kariyer, gözlerine inanmamak, uzun yıllar, hayal, iş, öğrencilik, mazi, eski günler, meslek, başvuru (s. 17) bilimsel, ev sahipliği, değişim programı, jüri, mesleki eğitim, ortak, pilot üniversite, proje, rapor, seminer, teşvik etmek, değişim (s. 32)
Yazılı Anlatımda Kullanma	aday, lider, başvurmak, doktora yapmak, ikna, iş aramak, iş

	ilanı, konuşması düzgün, mesleki gelişim, özgüven, sonuç odaklı, takım çalışması (s. 23)
Cümle Kurma	sevmek (s. 15)
Diyalog	teklif etmek, izlemek, demek, gitmek, bakmak (s. 14)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	gözlerine inanamamak, saçlarına ak düşmek, maşallah sen hiç değişmemişsin, göbek bırakmak, ayakta konuşmak, hayat şartları, hayırlı olsun, geleceğe dair hayaller kurmak, mutlu bir yuva kurmak, sıra arkadaşı, kitap kurdu, kitaplardan kopmamak, nasipten öteye köy yoktur, eskilerden konuşmak, eski günlerde olduğu gibi, telefonunu vermemek (s. 12)
	araba kullanmak, püf noktası, işe kabul edilmek, yalnız başına, soğuktan ölmek üzere, hayatınızın aşkı, tanışmaya can atmak, hayat arkadaşı, baş başa kalmak, tanıma fırsatı elde etmek (s. 15)
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 36: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	kırılmış cam, yıkanmış elbise, kızarmış tavuk, boyanmış duvar, sönmüş mum, yırtılmış kağıt, biçilmiş kumaş, bozulmuş yemek (s. 39)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	psikolog, evlilik, kırgınlık, tanımak, problem, saygı duymak, evlenmek, damat, gelin, düğün, tören, dinlemek (s. 41)
	arkadaş, samimi olmak, telefon etmek, iyilik, küsmek, dargınlık, kan kardeşi, akıllı, çocukluk, dostluk, hatıra, mazi (s. 49)
	gülme komşuna gelir başına, komşu komşunun külüne muhtaçtır, ev alma komşu al, komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, kötü komşu insanı ev sahibi eder, hayır dile komşuna hayır gele başına, aç kurt bile komşunu dalamaz (s. 51)
Yazılı Anlatımda Kullanma	mahalle, kentleşme, misafir, öğüt vermek, iç içe yaşamak, ödünç, huzur, el birliği, dayanışma, düğün, muhtar, komşu (s. 54)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-

Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	küçülmek, kurumak, haşlanmak, doğramak (s. 39)

Tablo 37: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	dile getirmek, kollamak, elde etmek, yerli yersiz, söz vermek, yaralamak, kulak ardı etmek, belli etmek, tedirgin etmek, yakınlaştırmak, haksızlık etmek, (bir iş) elinde olmak (s. 61)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	ziyaret, huzurevi (s. 73) yaşlılık, ömür, bellek, yaşlı, beyazlaşmak, hayat, zaman, sakatlık, vücut, yorulmak, halsizlik, istemek (s. 78)
Dinleme	mide, karaciğer, böbrekler, akciğer, kalp, et, diş, burun, dudak, kafa, beyin, kulak, göz, ayak (s. 76)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	çocukluk, torun, evlat, cinsiyet, güvenmek, karşılaştırmak, kulak ardı etmek, haksızlık etmek, dile getirmek, benzemek, gebelik, inanış (s. 63)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	önermek, tavsiye etmek, istemek, söylemek, gerektiğini söylemek (s. 76)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	asıl mesele, çocuğun adı, bebeğin cinsiyeti, anne sütü, ad koyma kavgası, kura, hamilelikte beslenme, Allah adıyla yaşatsın, karar anı, sürpriz, bebek bakımı (s. 60) kimlik arayışı, hayal, tutku, ideal, arkadaşlık, huzursuz, endişeli, ihtiraslı, başarı, yardımsever, bağlılık, kendine güvensizlik (s. 70)

Tablo 38: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	sofra, yemek, mutfak, doğramak, karıştırmak, pişirmek, tencere, ocak, kepeç, kaşık, masa, çatal (s. 88)
Yazılı Anlatımda Kullanma	sağlıklı beslenme, sağlıksız beslenme, gençlik stresi, yoğun iş hayatı, kimyasal maddeler, yaşlılık, hastalık, organik yiyecekler, hazır yiyecekler (s. 91)

	hayat, su, can, tatlı, ölçü, oran, vücut, mide, damar, diyet, doktor, hastalık (s. 91)
	misafir, balık, kırmızı et, beyaz et, ateş, ızgara, kızartma, haşlama, yağ, tuz, tezgah, pişirmek (s. 98)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 39: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	alçak gönüllülük, hatıra, faydalı, görev, âlim, hayat, tevazu, yararlı, bilge, yaşam, anı, misyon (s. 114)
Boşluk Doldurma	çıkmaq, görmek, yapmak, kazanmaq, gitmek (s. 111)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	konuskan, ayrıntıcı, duygusal, mantıklı, paylaşımıcı, saygılı, dışadönük, içedönük, meraklı, sevecen, dikkatli, tedbirli (s. 111)
Yazılı Anlatımda Kullanma	şaheser, gezinti, çarşı, bostan, stres, tarih, memleket, gönül, tatil, ülke, yaşam, hasret (s. 107) sahaf, stres, çoban, memleket, hamarat, asil, görkem, çırak, kalfa, usta, eser, tablo (s. 116)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	konuskan, ayrıntıcı, duygusal, mantıklı, paylaşma, alışverişe düşkün, zayıf, şefkatli, meraklı, kuvvetli, tedbirli, dikkatsiz, empatik, içedönük, dışadönük (s. 110)
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 40: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	çiy, nem, alçak basınç, yüksek basınç, fırtına, kuru hava (s. 124) yuvarlanan taş yosun tutmaz, lodosun gözü yaşlı olur, sel gider kum kalır, her ağacın meyvesi olmaz, rüzgâr eken

	fırtına biçer, rüzgâr esmeyince yaprak kıpırdamaz, ağacı kurt insanı dert yer, zora dağlar dayanmaz (s. 125)
	kabiliyet, müşavir, seviye, seyahat, ender, görme engelli, kaybetmek, kör, düzey, yitirmek, çok az, yetenek, yolculuk, danışman (s. 131)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	kütle, eklem, nem, gözlem, basınç, afet, hasar, kasırğa, girdap, çiy, sızlamak, konmak (s. 129)
	hayvanlar âlemi, fırsat, antrenman, ana haber, son dakika, kampanya, canlı yayın, yenilgi, mikrop, su altı kamerası, ameliyat, kist (s. 132)
	piyango, talihli, ikramiye, olasılık, şans oyunları, yılbaşı çekilişi, bayi, iflas etmek, haciz, mal varlığı, felç, talih kuşu (s. 138)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 41: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	dokunmak, düzgün, sakarlık, düzenli, unutmak, duygusal (s. 146)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	denetlemek, dinleyerek öğrenme, dokunarak öğrenme, görerek öğrenme, kişilik, öğrenme, öğrenme süreci, öğrenme şekilleri, öğrenme yöntemleri, etkili çalışma, ev ödevi, düzen, referans mektubu (s. 146)
	başarı, beyin hücresi, beyin jimnastiği, boş zaman, çalışma saatleri, doğru beslenmek, mazeret, yazma alışkanlığı, zamanı iyi kullanmak, program, sosyal faaliyet, plan (s. 158)
Yazılı Anlatımda Kullanma	başarılı olmak, ders çalışmak, etkili, hedef, hedefe ulaşmak, odaklanmak, pekiştirmek, sınava hazırlanmak, soru çözmek, test çözmek, test sonucu, yol göstermek (s. 153)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-

Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 42: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	misafir gibi oturmak, misafir umduğunu değil bulduğunu yer, misafir ağırlamak, misafir kısmeti ile gelir (s. 164) bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır, kahve tütün keyifler oldu bütün, kahvenin yüzü kara ama yüz ağartır, misafir kısmetiyle gelir, misafir on kısmetle gelir birini yer dokuzunu bırakır, misafir umduğunu değil bulduğunu yer (s. 167)
Boşluk Doldurma	çözebilmek, öleyazmak, alıvermek, bekleyedurmak, bakakalmak (s. 168) uyuyakalmak, süregelmek, donakalmak, çıkagelmek, düşünüp durmak (s. 169) yayımlamak, geçmek, kaçırmak, çalışacağı zaman, görüştürülmek, görür görmez, bitirmek, insan, sevmek, ütülemek, boyunca, hissetmek, rağmen, inanmak, tutmak, etmek, yapmak, uyuyana kadar, açıklanacağı için (s. 176)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	gönül vermek, bakakalmak, donakalmak, atölye, iş yeri, el sanatları, ticaret, vergi, dükkân, girişimci, özel sektör, esnaf (s. 172) köy odası, gelenek, modern, değer, olumsuzluk, bayramlaşmak, ev sahibi, anlayış, düzenlemek, hissetmek, yöresel, sohbet (s. 178)
Yazılı Anlatımda Kullanma	fincan, kahve, kültür, ikram etmek, önem, özgü, ağırlamak, konuk, müsaade etmek, Tanrı misafiri, bereket, köpük (s. 168) konuk, hayat, temizlik, duvar, sohbet, müzik, sülale, ev, bahçe, hizmet, gelenek, yolcu, mahalle, komşu, heyecanlanmak, hatırlamak, yaşamak, sevinmek, düşünmek, kabul etmek, üzölmek, teklif etmek, paylaşmak, arzu etmek, telafi etmek, görüşmek, tedirgin olmak, tuhaf bulmak (s. 178)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	bolluk, müsaade, onur, konuksever, gelenek
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 43: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı

Ünite	Ünitenin Adı	Etkinlik Sayısı	Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Sayısı		Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı*
1. Ünite	Mesleğimde İlerliyorum	40	11	%4,35	82
2. Ünite	Değerlerimiz	37	6	%2,37	54
3. Ünite	Bir Ömür Böyle Geçti	34	8	%3,16	76
4. Ünite	Mutfakta Kim Var?	26	4	%1,58	43
5. Ünite	Tercihiniz Nedir?	25	6	%2,37	57
6. Ünite	Neler Oluyor Hayatta?	34	6	%2,37	63
7. Ünite	Öğrendim, Çalıştım, Başardım	25	4	%1,58	43
8. Ünite	Misafir Sever misiniz?	32	10	%3,95	99
Toplam	8	253	55	%21,74	517

* Tekrar eden sözcükler sayıma dâhil edilmemiştir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında toplam 8 üniteye 253 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 55'inde (%21,74) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı ise 517'dir. Üniteler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde 1. üniteye (Mesleğimde İlerliyorum) ve 8. üniteye (Misafir Sever misiniz?) sözcük öğretimi ile ilgili etkinliklere daha fazla yer verilmiştir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2 ve B1 ders kitaplarında öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayıları aşamalı bir şekilde düşerken B2 ders kitabında B1 ders kitabına göre daha fazla öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı vardır.

Tablo 44: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı

Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri	Uygulanma Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	0	0
Eşleştirme	10	82
Boşluk Doldurma	6	44
Çağrışım	0	0
Sözlük Kullanma	2	14
Dinleme	1	14
Okuma	1	2
Sözlü Anlatımda Kullanma	15	175

Yazılı Anlatımda Kullanma	10	133
Cümle Kurma	2	6
Diyalog	1	5
Gruplandırma	1	15
İlişkilendirme	0	0
Tahmin Etme	2	26
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	1	5
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	3	27
Toplam	55	548

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; sözlü anlatımda kullanma (f=15), eşleştirme (f=10) ve yazılı anlatımda kullanma (f=10) şeklindedir. En az kullanılan sözcük yöntemleri ise birleştirilmiş yöntem (f=3), sözlük kullanma (f=2), cümle kurma (f=2), tahmin etme (f=2), dinleme (f=1), okuma (f=1), diyalog (f=1), gruplandırma yöntemi (f=1) ve bulmaca (f=1) şeklindedir. Hiç kullanılmayan yöntemler ise görsellerden yararlanma, çağrışım, ilişkilendirme yöntemi, sözcük türetme, müzik, oyun ve anlam analizidir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 ders kitabında görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimine daha fazla yer verilirken A2 ders kitabında daha az ve B1 ve B2 ders kitaplarında ise görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimine yer verilmemiştir. Aynı şekilde A1 ders kitabında dinleme yöntemi en fazla kullanılan yöntemler arasında iken A2 ders kitabında en az kullanılan ve B1 ders kitabında hiç kullanılmayan B2 ders kitabında ise en az kullanılan yöntemler arasında yer almaktadır. Ayrıca B2 ders kitabında sözlü anlatımda kullanma ve yazılı anlatımda kullanma yolu ile sözcük öğretiminde öğretilmesi amaçlanan sözcük sayıları dikkat çekicidir.

4.5. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Eşleştirme

31. sayfada 5. etkinlikte “atasözleri ile anlamlarını eşleştirelim” denilerek “sağ baş yastık istemez, sağlık varlıktan yeğdir”, “hasta olmayan sağlığın kadrini bilmez”, “hastalık kantarla girer, gramla çıkar”, “mide hastalığının evi, perhiz tedavinin başıdır”, “güneş girmeyen eve doktor girer”, “ayağını sıcak tut, başını serin; gönlünü ferah tut, düşünme derin”, “can boğazdan gelir” ve “hekimsiz, hâkimsiz yerde oturma” atasözlerine yer verilmiştir. Etkinlikte verilen atasözlerinin anlamları ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

88. sayfada 4. etkinlikte “deyimlerle anlamlarını eşleştirelim” denilerek “arı kovanı gibi işlemek, kuş sütüyle beslemek, turnayı gözünden vurmak, deveye hendek atlatmak, çiçeği burnunda olmak, güllük gülistanlık olmak, başında kavak yeli esmek ve çam devirmek” deyimlerine yer verilmiştir. Etkinlikte verilen deyimlerin anlamları ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

139. sayfada 9. etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “Uçak Yolculuğu” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiş daha sonra ise metinle ilgili sorulara yer verilmiştir. Sorulardan biri “Aşağıdaki deyimleri anlamları ile eşleştiriniz.” şeklindedir. Buna göre panik olmak, panik yaratmak ve paniğe kapılmak” deyimlerine yer verilmiş ve bu deyimlerin de açıklamaları ile eşleştirilmesi istenilmiştir. Diğer soruda da “Eş anlamlı sözcükleri eşleştiriniz” şeklindedir. Buna göre “endişe etmek, arızalanmak, seyahat, anons” sözcükleri ile “duyuru, gezi, kaygılanmak, bozulmak” sözcüklerinin eşleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 50: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

5. Atasözleri ile anlamlarını eşleştirelim.

1	Sağ baş yastık istemez.	Sağlıktan büyük zenginlik olmaz. Sağlık olmazsa varlık neye yarar?
2	Sağlık varlıktan yeğdir.	Sağlam insan durup dururken yatmak istemez. Yatmak istiyorsa her hâlde hastadır.
3	Hasta olmayan sağlığın kadrini bilmez.	Hastalıkların temel sebebi yediklerimiz ve içtiklerimizdir. İnsan yediklerine dikkat etmeli.
4	Hastalık kantarla girer, gramla çıkar.	Güneş, insan sağlığı açısından önemlidir. Güneş alan evde hastalık olmaz.
5	Mide hastalığının evi, perhiz tedavinin başıdır.	İnsan, hastalandığını sağlığının kıymetini anlar.
6	Güneş girmeyen eve doktor girer.	Hastalık, birden ve çok zorlu gelir. Ama yavaş yavaş iyileşir.
7	Ayağını sıcak tut, başını serin; gönlünü ferah tut, düşünme derin.	Hastalandığımız zaman doktora ihtiyaç duyarız. Can ve mal emniyetini kaybettiğimiz yerde başvuracağımız kişi de hâkimdir. Bu önemli iki kişinin bulunmadığı yerde oturmak son derece sakıncalıdır.
8	Can boğazdan gelir.	İnsan yemekle yaşar. Boğazına bakmayan kişinin sağlığı tehlikeye düşer.
9	Hekimsiz, hâkimsiz yerde oturma.	Hastalıktan korunmak için ayağımızı sıcak, başımızı serin tutmalıyız; olur olmaz şeyleri sıkıntı konusu yapmamalı, geniş yürekli olmalıyız.

(Barın ve diğerleri, 2018: 31)

Boşluk Doldurma

51. sayfada 4. etkinlikte “tamamlayalım” denilerek “ve, veya, gibi” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu sözcüklerin cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun bir şekilde yerleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 51: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

4. Tamamlayalım.

1. Kahve çay hayatımın vazgeçilmezleri arasındadır.
2. Yiyecek, içecek maddelerin taze tüketilmesi önerilmektedir.
3. Her gün iki üç fincan kahve içiyorum.
4. Sofrada mutlaka bir iki çeşit salata olmasını isterim.
5. Kahve, çay içeceklere şeker atmayı sevmiyorum.
6. Sebze meyve mutlaka tüketmemiz gereken gıdalardır.

ve

veya

gibi

(Barın ve diğerleri, 2018: 51)

Çağrışım

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Dinleme

58. sayfada 3. etkinlikte “dinleyelim, anahtar sözcükleri bulalım” denilerek “Dilin Tadı” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “sözcük havuzu” başlığı altında “görgü kuralları, dilin örgüsü, yardım, sanatkâr, buluş, lezzet, sözlük, hukuk, haz, mucize, şaka, zekâ, pırıltı, şekil, anlam ve sanat” sözcükleri verilerek öğrencilerden dinleme metninden hareketle anahtar sözcükleri bulmaları istenilmiştir.

77. sayfada 4. etkinlikte “konuşalım” denilerek “dört ayak üstüne düşmek, aslan payını almak, maymun iştahlı olmak ve koyun gibi davranmak” deyimlerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden deyimlerin anlamlarını dinleme metninden hareketle açıklamaları istenilmiştir.

106. sayfada 2. etkinlikte “açıklayalım, yazalım” denilerek “Sultan Şairleri” başlıklı bir dinleme metninde geçen “divan, mahlas ve cem şairleri” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte metinde geçen bu ifadelerin anlamlarının yazılması istenilmiştir.

Resim 52: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

(Barın ve diğerleri, 2018: 58)

Okuma

23. sayfada 7. etkinlikte “okuyalım, yerleştirelim” denilerek “tenis, voleybol, kayak, masa tenisi, tekvando, su topu, judo, golf, atletizm, basketbol, binicilik, eskrim, bisiklet, boks, jimnastik, kürek ve aikido” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte bu spor dallarını anlatan okuma metinlerine yer verilmiş ve öğrencilerden metinlere göre uygun spor dallarını yerleştirmeleri istenilmiştir.

28. sayfada 2. etkinlikte “okuyalım” denilerek “Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte metinle ilgili sorular sorulmuş ve bu sorulardan birinde de “elden ayaktan düşmek ve ele güne muhtaç olmak” deyimlerinin anlamı sorulmuştur. Buna göre okuma yöntemi kullanılarak söz konusu deyimler öğretilmeye çalışılmıştır.

67. sayfada 2. etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “Tatlı Dil” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte metinle ilgili sorular sorulmuş ve bu sorulardan birinde “can yakmak, kalp kırmak, gönül devirmek ve şeytan görsün yüzünü” ifadelerinin anlamları sorulmuştur. Buna göre söz konusu ifadeler okuma yöntemi kullanılarak öğretilmeye çalışılmıştır.

99. sayfada 10. etkinlikte “cevaplayalım” denilerek “Orhon Yazıtları” başlıklı bir okuma metin ile ilgili sorular sorulmuştur. Bu sorulardan birinde de Orhon Yazıtları’nda okunan ilk sözcüklerin ne olduğu sorulmuştur. Buna göre Türk ve Tengri (Tanrı) sözcükleri öğretilmeye çalışılmıştır.

109. sayfada 7. etkinlikte “Metinde geçen hangi deyimler var? Bu deyimlerin anlamları neler?” denilerek “adını taşımak, ayaklanmak, ayakta tutmak, başına geçmek, baş koymak, baştan başa, el atmak, ele geçmek, gözden geçirmek, göz koymak, gözü olmak, hüküm sürmek, hüküm vermek, kendini vermek, son şeklini vermek ve temel atmak” deyimlerine yer verilmiştir. Etkinlikte okuma metninde metinde geçen bu deyimlerin anlamlarının yazılması istenilmiştir.

124. sayfada 3. etkinlikte “okuyalım, cevaplayalım” denilerek “Türk-Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Metin ile ilgili olarak “sevdalinka” sözcüğünün kökeni ve anlamı sorularak sözcük öğretilmeye çalışılmıştır.

Resim 53: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

7. Metinde hangi deyimler var? Bu deyimlerin anlamları neler?

1. adını taşımak:
2. ayaklanmak:
3. ayakta tutmak:
4. başına geçmek:
5. baş koymak:
6. baştan başa:
7. el atmak:
8. ele geçmek:
9. gözden geçirmek:
10. göz koymak:
11. gözü olmak:
12. hüküm sürmek:
13. hüküm vermek:
14. kendini vermek:
15. son şeklini vermek:
16. temel atmak:

(Barın ve diğerleri, 2018: 109)

Sözlü Anlatımda Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Yazılı Anlatımda Kullanma

76. sayfada 3. etkinlikte “sözcüklerden yararlanarak metni kısaca özetleyiniz” denilerek “içgüdü, dürtü, sevgi, çevre şartları, doğa, doğru, güç gösterisi, tecrübe, benzerlik, hayvan davranışları ve insan davranışları” sözcük ve sözcük gruplarına yer verilmiştir. Öğrencilerden verilen sözcükleri kullanarak verilen metni özetlemeleri istenilmiştir.

152. sayfada 5. etkinlikte “okuyalım, yazalım” denilerek dokuz ve kırk sayısı ile ilgili deyim ve atasözlerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu deyim ve atasözlerini kullanarak bir öykü ya da herhangi bir konu hakkında açıklama yazısı yazmaları istenilmiştir. Dokuz ve kırk sayısı ile ilgili olarak verilen atasözleri ve

deyimleri şunlardır: Dokuz at bir kazığa bağlanmaz, dokuz ölç bir biç, güzellik ondur dokuzu dondur, doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar, dokuz ay karnında taşımak, dokuz doğurmak, kırk dereden su getirdin, kırk evin kedisi, kırk kapının ipini çekmek, kırk öksüzle bir mağarada mı kaldı, kırk parasız, kırk param yok, kırk tarakta bezi olmak, kırk yılda bir, kırk yıl, kırk saat, kırk yılın başı, kırk bir kere maşallah, kırk bir buçuk kere maşallah.

Resim 54: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

5. Okuyalım, yazalım.
Deyimler, Kalıp Sözcükler

Aşağıda dokuz sayısı ile ilgili deyim ve atasözleri ve kırk sayısı ile ilgili deyim ve kalıp sözler açıklamaları ile birlikte verilmiştir.

Bu deyim ve atasözlerinden de yararlanarak bir öykü ya da herhangi bir konu hakkında açıklama yazısı yazınız.

"Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.", "Dokuz ölç bir biç.", "Güzellik ondur, dokuzu dondur.", "Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.", "Dokuz ay karnında taşımak.", "Dokuz doğurmak."

Bir işi yapmakta nazlanan ya da o işi yapmak istemeyen kişiye "Kırk dereden su getirdin." denir. Zamanını kendi evinden çok başkalarının evinde geçirene "kırk evin kedisi" benzetmesi yapılır. Bir iş için çok kimseyle görüşülürse "kırk kapının ipini çekmek" deyimini kullanılır. Bir şeyin defalarca yapıldığını ifade etmek için yine

kırk sayısı imdada yetiştir. Bir kimsenin acınacak hâlde, güç koşullar altında olduğunu belirtmek için "Kırk öksüzle bir mağarada mı kaldı?" ya da eldeki paranın çok az olduğunu açıklamak için "kırk parasız", "kırk param yok" gibi deyimler kullanılır. Birbirinden farklı birçok işle uğraşanlara "kırk tarakta bezi olmak", bir zaman diliminin uzunluğunu belirtmek için "kırk yılda bir", "kırk yıl", "kırk saat", "kırk yılın başı" gibi tanımlar kullanılmaktadır. Bir şeye nazar değmesin diye "kırk bir kere maşallah" ya da "kırk bir buçuk kere maşallah" deyimleri kullanılır.

(Barın ve diğerleri, 2018: 152)

Cümle Kurma

21. sayfada 3. etkinlikte "yazalım" denilerek "eli ayağı titremek, yerinde duramamak ve tüyleri diken diken olmak" deyimlerine yer verilmiştir. Etkinlikte verilen deyimlerin cümle içinde kullanılması istenilmiştir.

Resim 55: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Cümle Kurma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

3. Yazalım. Deyimlerin Anlamı

Aşağıdaki deyimleri birer cümle içinde kullanınız.

el ayağı titremek

yerinde duramamak

tüyleri diken diken olmak

(Barın ve diğerleri, 2018: 21)

Diyalog

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Gruplandırma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

İlişkilendirme

38. sayfada 2. etkinlikte “işaretleyim” denilerek “etkileşim, bulaşıcı hastalık ve güzergâh” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcüklerin verilen cümlelerden hangileri ile ilişkili olduğunu bulmaları ve işaretlemeleri istenilmiştir.

Resim 56: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı İlişkilendirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

2. İşaretleyelim.

Kutuda verilen kelimelerin hangi cümlelerle ilişkili olduğunu bulalım, işaretleyelim.

etkileşim	
☐	a. Ticari, politik, diplomatik veya misyonerlik gibi nedenler ile gerçekleştirilmiş uzak ticaretin bütün türleri farklı toplumlar arasında kültürel değişimi meydana getirmiştir.
☐	b. Televizyonda birinci bölümünü seyrettiğim İpek Yolu belgeselinden çok etkilendiğim için ikinci bölümü de seyrettim.
☐	c. İpek Yolu sadece ticaret amaçlı kullanılmamış bu yol tarihi pek çok olaya da tanıklık etmiş bir yoldur.
☐	d. İpek Yolu'nun yeniden canlandırılması gündeme geldiğinde yapıların, yeni işlevler kazandırılarak korunmaları ve yaşatılmaları için çalışmalar yapılmıştır.

(Barın ve diğeri, 2018: 38)

Tahmin Etme

62. sayfada “okuyalım, bulalım” denilerek “Lambada Titreyen Alev Üşüyor” başlıklı bir okuma metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “mütevazı, hürmet, meşgale, tazminat, muhatap, tafsilat, vuslat, münbit, tenkit, tebessüm, şifa ve ithaf etmek” sözcükleri verilerek öğrencilerden söz konusu sözcüklerin anlamlarını metinden hareketle tahmin etmeleri istenilmiştir.

Resim 57: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Tahmin Etme Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını metinden hareketle tahmin edelim.

1. mütevazı:
2. hürmet:
3. meşgale:
4. tazminat:
5. muhatap:
6. tafsilat:
7. vuslat:
8. münbit :
9. tenkit:
10. tebessüm:
11. şifa:
12. ithaf etmek:

(Barın ve diğeri, 2018: 62)

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

160. sayfada 4. etkinlikte “dinleyelim, eşleştirelim” denilerek Barış Manço’nun Kazma adlı şarkısı dinleme metni olarak verilmiştir. Etkinlikte bu şarkıda geçen deyim ve atasözlerinin anlamları ile eşleştirilmesi istenilmiştir. Buna göre dinleme yöntemi ile birlikte eşleştirme yöntemi bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan ifadeler ise “dili sürçmek, bir baltaya sap olamamak, yan gelip yatmak, keyif sürmek, alın teri dökmek, ters gitmek, kusura bakmamak, komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez” şeklindedir. Ayrıca etkinlikte “Dimyat, Şam ipeği, zenzem suyu ile yıkanmak, dünya ve ahiret gibi sözcük ve ifadelerin Türk dili ve kültüründeki yeri hakkında öğrencilerden araştırma yapmaları istenilmiştir.

Resim 58: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

4. Dinleyelim, eşleştirelim.
Barış Manço - Kazma

1. Barış Manço'nun Kazma adlı şarkısını dinleyelim ve şarkıda geçen deyim ve atasözlerini anlamları ile eşleştirelim.

a) dili sürçmek	Sıkıntısız ve rahat yaşamak.
b) bir baltaya sap olamamak	Emek vermek, zahmet çekmek.
c) yan gelip yatmak	Bir iş için doğru ve düzgün yürümek, sorun çıkmak.
ç) keyif sürmek	Hoş görmek.
d) alın teri dökmek	Belli bir iş sahibi olamamak.
e) ters gitmek	Yapacak işleri olmasına rağmen yapmamak.
f) kusura bakmamak	Konuşma sırasında kelimeleri yanlış söylemek.
g) Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.	Başkasının malı insanlara daha değerli görünür.
ğ) Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.	Büyük çıkarlar beklenen durumlarda küçük fedakârlıklardan kaçınmalıdır.

(Barın ve diğerleri, 2018: 160)

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri tespit edilmiş ve öğretilmesi amaçlanan sözcüklere ilişkin veriler ünitelere göre aşağıda tablo hâlinde sunulmuştur.

Tablo 45: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 1. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	sağ baş yastık istemez, sağlık varlıktan yeğdir, hasta olmayan sağlığın kadrini bilmez, hastalık kantarla girer, gramla çıkar, mide hastalığının evi perhiz tedavinin başıdır, güneş girmeyen eve doktor girer, ayağını sıcak tut başını serin gönlünü ferah tut düşünme derin, can boğazdan gelir, hekimsiz hâkimsiz yerde oturma (s. 31)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	tenis, voleybol, kayak, masa tenisi, tekvando, su topu, judo, golf, atletizm, basketbol, binicilik, eskrim, bisiklet, boks, jimnastik, kürek, aikido (s. 23) elden ayaktan düşmek, ele güne muhtaç olmak (s. 28)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	eli ayağı titremek, yerinde duramamak, tüyleri diken diken olmak (s. 21)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 46: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 2. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	ve, veya, gibi (s. 51)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-

Gruplandırma	-
İlişkilendirme	etkileşim, bulaşıcı hastalık, güzergâh (s. 38)
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 47: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	görgü kuralları, dilin örgüsü, yardım, sanatkâr, buluş, lezzet, sözlük, hukuk, haz, mucize, şaka, zekâ, pırıltı, şekil, anlam, sanat (s. 58)
Okuma	can yakmak, kalp kırmak, gönül devirmek, şeytan görsün yüzünü (s. 67)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	mütevazi, hürmet, meşgale, tazminat, muhatap, tafsilat, vuslat, münbit, tenkit, tebessüm, şifa, ithaf etmek (s. 62)
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 48: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	arı kovanı gibi işlemek, kuş sütüyle beslemek, turnayı gözünden vurmak, deveye hendek atlatmak, çiçeği burnunda olmak, güllük gülistanlık olmak, başında kavak yeli esmek, çam devirmek (s. 88)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	dört ayak üstüne düşmek, aslan payını almak, maymun iştahlı olmak, koyun gibi davranmak (s. 77)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	içgüdü, dürtü, sevgi, çevre şartları, doğa, doğru, güç gösterisi, tecrübe, benzerlik, hayvan davranışları, insan davranışları (s. 76)

Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 49: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	divan, mahlas, cem şairleri (s. 106)
Okuma	Türk, Tengri (Tanrı) (s. 99)
	adını taşımak, ayaklanmak, ayakta tutmak, başına geçmek, baş koymak, baştan başa, el atmak, ele geçmek, gözden geçirmek, göz koymak, gözü olmak, hüküm sürmek, hüküm vermek, kendini vermek, son şeklini vermek, temel atmak (s. 109)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 50: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	sevdalinka (s. 124)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-

Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 51: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	panik olmak, panik yaratmak, paniğe kapılmak (s. 139) endişe etmek, arızalanmak, seyahat, anons, duyuru, gezi, kaygılanmak, bozulmak (s. 139)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	dokuz at bir kazığa bağlanmaz, dokuz ölç bir biç, güzellik ondur dokuzu dondur, doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar, dokuz ay karnında taşımak, dokuz doğurmak, kırk dereden su getirdin, kırk evin kedisi, kırk kapının ipini çekmek, kırk öksüzle bir mağarada mı kaldı, kırk parasız, kırk param yok, kırk tarakta bezi olmak, kırk yılda bir, kırk yıl, kırk saat, kırk yılın başı, kırk bir kere maşallah, kırk bir buçuk kere maşallah (s. 152)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 52: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-

Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	dili sürçmek, bir baltaya sap olamamak, yan gelip yatmak, keyif sürmek, alın teri dökmek, ters gitmek, kusura bakmamak, komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez (s. 160)

Tablo 53: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı

Ünite	Ünitenin Adı	Etkinlik Sayısı	Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Sayısı		Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı*
1. Ünite	Spor	27	4	%2,11	31
2. Ünite	Değişen Dünya	20	2	%1,05	6
3. Ünite	Sözcüklerin Büyülü Dünyası	25	3	%1,58	32
4. Ünite	Canlılar Âlemi	27	3	%1,58	23
5. Ünite	Tarihe Yolculuk	31	3	%1,58	21
6. Ünite	Bilimin Gözüyle	19	1	%0,53	1
7. Ünite	Sayılarla Hayat	22	3	%1,58	28
8. Ünite	Kişiler, Kişilikler	19	1	%0,53	9
Toplam	8	190	20	%10,53	151

* Tekrar eden sözcükler sayıma dâhil edilmemiştir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 ders kitabında toplam 8 üniteye 190 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 20'sinde (%10,53) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı ise 151'dir. Üniteler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde anlamlı bir farklılık yoktur. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2 ve B1 ders kitaplarında öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayıları aşamalı bir şekilde düşerken B2 ders kitabında B1 ders kitabına göre daha fazla öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı vardır. C1 ders kitabında ise B2 ders kitabına göre öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısında ciddi anlamda bir azalma vardır. C1 ders kitabında hem ünitelerde yer alan etkinliklerin sayısında hem kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısında hem de öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayısında ciddi anlamda bir azalma vardır.

Tablo 54: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı

Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri	Uygulanma Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	0	0
Eşleştirme	4	28
Boşluk Doldurma	1	3
Çağrışım	0	0
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	3	23
Okuma	6	42
Sözlü Anlatımda Kullanma	0	0
Yazılı Anlatımda Kullanma	2	29
Cümle Kurma	1	3
Diyalog	0	0
Gruplandırma	0	0
İlişkilendirme	1	3
Tahmin Etme	1	12
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	1	9
Toplam	20	152

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 ders kitabında en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; okuma yöntemi (f=6) ve eşleştirme (f=4) şeklindedir. En az kullanılan sözcük yöntemleri ise boşluk doldurma (f=1), cümle kurma (f=1), ilişkilendirme yöntemi (f=1), tahmin etme (f=1) ve birleştirilmiş yöntem (f=1) şeklindedir. Hiç kullanılmayan yöntemler ise görsellerden yararlanma, çağrışım, sözlük kullanma, sözlü anlatımda kullanma, diyalog, gruplandırma yöntemi, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca ve anlam analizidir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 ders kitabında görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimine daha fazla yer verilirken A2 ders kitabında daha az ve B1, B2 ve C1 ders kitaplarında ise görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimine yer verilmemiştir.

4.6. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Eşleştirme

74. sayfada 2. etkinlikte “özetleyelim, cevaplayalım” denilerek “kalıtsal, uygarlık, çömlek, belge, keşfetmek şekil ve iz” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcüklerle anlamları verilen cümleleri eşleştirmeleri istenilmiştir.

Resim 59: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

4. Aşağıdaki sözcüklerle anlamlarını eşleştiriniz.

kalıtsal	Bir olay ya da durumdan geride kalan belirti, ip ucu
uygarlık	Toprak tencere
çömlek	Var olduğu bilinmeyen bir şeyi bulmak
belge	Davranış biçimi, tutum, yol. Anlatım biçimi
keşfetmek	Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film, vesika
şekil	Anne babadan çocuklara genler aracılığıyla geçen.
iz	Bir ülkenin, bir toplumun maddi ve manevi varlıklarının, fikir, sanat çalışmalarıyla ilgili niteliklerinin tümü, medeniyet

(Barın ve diğerleri, 2017: 74)

Boşluk Doldurma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Çağrışım

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Dinleme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Okuma

28. sayfada 1. etkinlikte “okuyalım, konuşalım” denilerek duygu ve düşünceleri farklı yollarla yansıtmada kullanılan kargo ve jargon sözcükler öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte verilen ifadeler şunlardır: Okutmak, racon, araklamak, atmasyon, papel, volta atmak, tırnakçı, kekleme, moruk, uyutmak, uyuzlanmak, yaylanmak, inek, sıfırcı, can pazarı, dersi asmak, fırça yemek, kal gelmek, şafak, Mehmet Ağa, disko, pırpır, yeşil kundura, kara şimşek, benzini kokluyor, taklalı, kusurlu, vuruğu kırığı yok, yaşlı, yapılı, kilometresi ile oynanmış, komple araba, altı güneş görmüş, pert, ciğeri sağlam”

33. sayfada 2. etkinlikte “cevaplayalım” denilerek bir önceki etkinlikte verilen okuma metni ile ilgili sorular sorulmuştur. Sorulardan birinde “ciğeri beş para etmemek” deyiminin anlamı sorulmuş, diğer soruda ise “hımbıl” sözcüğünün anlamı sorulmuştur.

36. sayfada 7. etkinlikte “cevaplayalım” denilerek bir önceki etkinlikte verilen okuma metni ile ilgili sorular sorulmuştur. Soruların birinde “hoşbeş etmek” sözüyle anlatılmak istenilenin ne olduğu sorulmuştur.

Resim 60: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

A) ARGO/JARGON

1. Okuyalım, konuşalım.

Argo

Duygu ve Düşünceleri Farklı Yollarla Yansıtırma Araçları:
Argo ve Jargon

Argo

Bir milletin ortak iletişim dilinin altında özel bir dilin oluşturulması ya da üretilmesi, hem dilin hem de kültürün zenginliği bakımından dikkat çekici bir durumdur. Argo ve jargon, bir dilin içinde aynı durumu farklı şekillerde tanımlayan ve bu durum için de pek çok niteleme veya adlandırma sözcüğü kullanan canlı bir dildir. Argo ve jargon birbirinden küçük farklarla ayrılır.

Argo, o ana dili bilen pek çok kişi tarafından anlaşılabilen, kendine özgü sözcük, deyim ve deyişlerden oluşan özel bir dildir. Çoğunlukla

benzetmelere yer veren, tabuları ve ritüelleri oyunlaştıran, bitki ve hayvan adlarını insanlaştıran, söz sanatlarına yer veren bir dildir. Argo kelimesi, Fransızca "argo"dan dilimize yerleşmiştir. Toplumun geneli tarafından tanınan, kullanımları hoş gitmeyen, kullanıcı da genellikle ayıplanan sözlere, Argo sözler müstehcenlik veya saldırganlık ihtiva eden ifadelere de yer vermekle birlikte, küfürden farklıdır. Zira küfür, toplumun belli bir kesiminin değil neredeyse tamamının anladığı benzetmelere yer verilmeyen söz kategorisidir.

okutmak: elden çıkarıp satmak

racon: âdet – usul

araklamak: çalmak

atmasyon: asılsız, uydurma söz veya haber

papel: para

volta atmak: aşığı yukarı dolaşmak

tırnakçı: hırsız, yankesici

moruk kelemek: kandırmak aldatmak

moruk: yaşlı

uyutmak: aldatmak, kandırmak

uyuzlanmak: şüphelenmek

yaylanmak: çekip gitmek

(Barın ve diğerleri, 2017: 28)

Sözlü Anlatımda Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Yazılı Anlatımda Kullanma

74. sayfada 2. etkinlikte “özetleyelim, cevaplayalım” denilerek “avuç, çizgi, iz, kalıtsal, DNA, sarmal, parmak ve şekil” sözcüklerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu sözcükleri kullanarak 1. etkinlikte verilen “Eşsiz Parmak İzlerimiz” başlıklı metni özetlemeleri istenilmiştir.

Resim 61: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

2. Özetleyelim, cevaplayalım.

1. Aşağıdaki kelimeleri kullanarak metni özetleyiniz.
"avuç, çizgi, iz, kalıtsal, DNA, sarmal, parmak, şekil"

(Barın ve diğerleri, 2017: 74)

Cümle Kurma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Diyalog

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Gruplandırma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

İlişkilendirme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

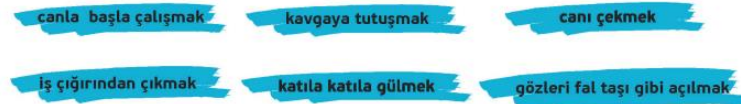
Tahmin Etme

89. sayfada 5. etkinlikte “cevaplayalım, konuşalım” denilerek “bendeniz, hoş sohbet, güle güle giy, güle güle yak otur da külüne bak, oh oh maşallah pek memnun oldum ve güle güle oturunuz” ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikte öğrencilerden bu kalıp ifadelerin anlamlarını tahmin etmeleri istenilmiştir.

96. sayfada 8. etkinlikte “dinleyelim, cevaplayalım” denilerek “Diller Bir İstekler Ayır” başlıklı bir dinleme metnine yer verilmiştir. Etkinlikte “canla başla çalışmak, kavgaya tutuşmak, canı çekmek, iş çıkırından çıkmak, katıla katıla gülmek ve gözleri fal taşı gibi açılmak” deyimlerinin anlamlarının tahmin edilmesi istenilmiştir.

Resim 62: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı Tahmin Etme Yolu ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını tahmin ediniz.

(Barın ve diğeri, 2017: 96)

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri tespit edilmiş ve öğretilmesi amaçlanan sözcüklere ilişkin veriler ünitelere göre aşağıda tablo hâlinde sunulmuştur.

Tablo 55: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 1. Ünite Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 56: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 2. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	okutmak, racon, araklamak, atmasyon, papel, volta atmak, tırnakçı, keklemek, moruk, uyutmak, uyuzlanmak, yaylanmak, inek, sıfırcı, can pazarı, dersi asmak, fırça yemek, kal gelmek, şafak, Mehmet Ağa, disko, pırpır, yeşil kundura, kara şimşek, benzini kokluyor, taklalı, kusurlu, vuruğu kırığı yok, yaşlı, yapılı, kilometresi ile oynanmış, komple araba, altı güneş görmüş, pert, ciğeri sağlam (s. 28)
	ciğeri beş para etmemek, hımbıl (s. 33)
	hoşbeş etmek (s. 36)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 57: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 3. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 58: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 4. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	kalıtsal, uygarlık, çömlek, belge, keşfetmek, şekil, iz (s. 74)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	avuç, çizgi, iz, kalıtsal, DNA, sarmal, parmak, şekil (s. 74)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 59: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 5. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-

Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	bendeniz, hoş sohbet, güle güle giy, güle güle yak otur da külüne bak, oh oh maşallah pek memnun oldum, güle güle oturunuz (s. 89)
	canla başla çalışmak, kavgaya tutuşmak, canı çekmek, iş çığırından çıkmak, katıla katıla gülmek, gözleri fal taşı gibi açılmak (s. 96)
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 60: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 6. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 61: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 7. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-

Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 62: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı 8. Ünite de Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 63: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı

Ünite	Ünitenin Adı	Etkinlik Sayısı	Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Sayısı		Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı*
			Sayı	Oran (%)	
1. Ünite	Sözcüklerle Dünya Kurmak	18	0	%0	0
2. Ünite	Türkçenin İncelikleri	23	3	%1,88	37
3. Ünite	Modanın Kalbi	15	0	%0	0
4. Ünite	Bilimin Ötesinde	16	2	%1,25	12
5. Ünite	Kültür Aynamızdan Yansımalar	24	2	%1,25	12
6. Ünite	İletişim Dünyası	19	0	%0	0
7. Ünite	Hayat Dersleri	21	0	%0	0

8. Ünite	Gezi, Deneme, Makale	24	0	%0	0
Toplam	8	160	7	%4,38	61

* Tekrar eden sözcükler sayıma dâhil edilmemiştir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 ders kitabında toplam 8 ünite de 160 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 7'sinde (%4,38) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı ise 61'dir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2 ve B1 ders kitaplarında öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayıları aşamalı bir şekilde düşerken B2 ders kitabında B1 ders kitabına göre daha fazla öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı vardır. C1 ve C2 ders kitaplarında ise hem ünitelerde yer alan etkinliklerin sayısında hem kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısında hem de öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayısında ciddi anlamda bir azalma vardır.

Tablo 64: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı

Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri	Uygulanma Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	0	0
Eşleştirme	1	7
Boşluk Doldurma	0	0
Çağrışım	0	0
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	0	0
Okuma	3	38
Sözlü Anlatımda Kullanma	0	0
Yazılı Anlatımda Kullanma	1	8
Cümle Kurma	0	0
Diyalog	0	0
Gruplandırma	0	0
İlişkilendirme	0	0
Tahmin Etme	2	12
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	0	0
Toplam	7	65

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 ders kitabında sadece okuma yöntemi (f=3), tahmin etme (f=2), yazılı anlatımda kullanma (f=1) ve eşleştirme (f=1) yöntemleri ile ilgili etkinliklere yer verilmiştir. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 ders kitabında

görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretimine daha fazla yer verilirken A2 ders kitabında daha az ve B1, B2, C1 ve C2 ders kitaplarında ise yer verilmemiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretiminin başlangıç seviyesi olarak ifade edilen A1 düzeyinde çok fazla kullanılması dil öğrencisinin daha kolay ve anlamlı bir şekilde sözcük öğrenmesine yardımcı olması ile açıklanabilir. Buna göre görsellerden yararlanma yolu ile sözcük öğretiminin A1 düzeyinde kullanılması gerektiği ifade edilebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç ve Tartışma

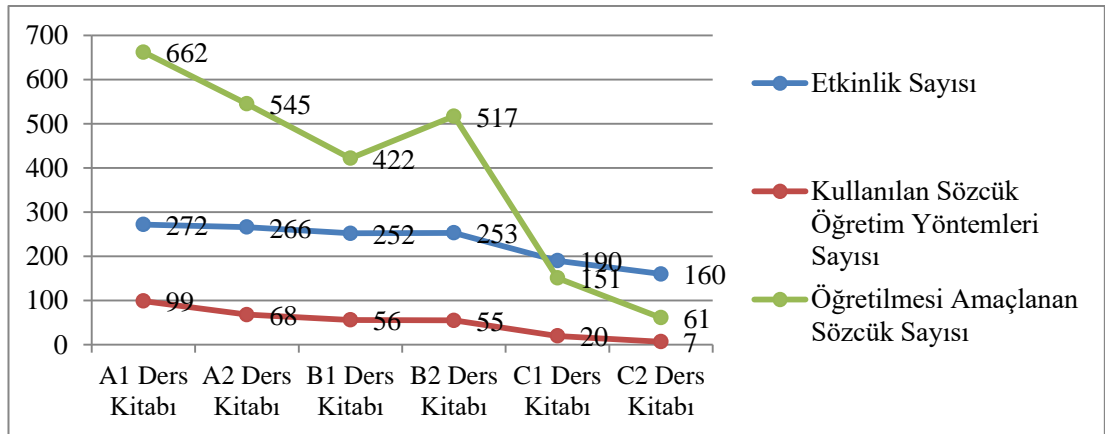
Araştırma kapsamında YEE tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 düzeyi ders kitapları sözcük öğretimi açısından incelenerek birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar aşağıda tablo hâlinde gösterilmiştir.

Tablo 65: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Ünitelere Göre Dağılımı

Ders Kitapları	Ünite Sayısı	Etkinlik Sayısı	Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Sayısı		Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı*
			Sayı	Oran (%)	
A1	8	272	99	%7,11	662
A2	8	266	68	%4,88	545
B1	8	252	56	%4,02	422
B2	8	253	55	%3,95	517
C1	8	190	20	%1,44	151
C2	8	160	7	%0,5	61
Toplam	48	1393	305	%21,9	2358

* Aynı ünite içerisinde farklı sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan aynı sözcükler sayıma dâhil edilmemiştir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarında toplam 48 ünite de 1393 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 305'inde (%21,9) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. En fazla etkinlik sayısı ile kullanılan sözcük öğretim yöntemi sayısı ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı A1 ders kitabında yer almaktadır. En az etkinlik sayısı ile kullanılan sözcük öğretim yöntemi sayısı ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı C2 ders kitabında yer almaktadır.

Yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 düzeyi ders kitaplarındaki etkinlik sayısı, kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin sayısı ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısında genel anlamda aşamalı olarak bir azalma meydana gelmiştir. Sadece B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarında hem etkinlik sayısı hem de kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı birbirine yakın olarak gözlemlenmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler bakımından da B2 düzeyi ders kitabında yükselme olmuş ancak daha sonra azalma meydana gelmiştir. Grafikten ulaşılan bu sonuçlara göre A1 düzeyi ders kitabında sözcük öğretilmesine daha fazla önem verildiği ve C2 düzeyi ders kitabında ise sözcük öğretilmesine daha az önem verildiği ifade edilebilir.

Tablo 66: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Ders Kitaplarına Göre Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı

Sözcük Öğretim Yöntemleri	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Toplam	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	11	4	0	0	0	0	15	88
Eşleştirme	9	6	7	10	4	1	37	318
Boşluk Doldurma	7	15	14	6	1	0	43	248
Çağrışım	3	0	1	0	0	0	4	24
Sözlük Kullanma	0	0	0	2	0	0	2	14
Dinleme	15	3	0	1	3	0	22	163
Okuma	4	2	6	1	6	3	22	123
Sözlü Anlatımda Kullanma	15	6	9	15	0	0	45	505
Yazılı Anlatımda Kullanma	3	4	7	10	2	1	27	320
Cümle Kurma	11	16	4	2	1	0	34	404
Diyalog	4	2	1	1	0	0	8	54
Gruplandırma	2	1	0	1	0	0	4	41
İlişkilendirme	4	0	0	0	1	0	5	27
Tahmin Etme	0	0	0	2	1	2	5	50
Sözcük Türetme	0	0	0	0	0	0	0	0
Müzik	1	0	1	0	0	0	2	9
Oyun	0	1	0	0	0	0	1	0
Bulmaca	0	0	0	1	0	0	1	5
Anlam Analizi	0	2	0	0	0	0	2	18
Birleştirilmiş Yöntem	10	6	6	3	1	0	26	174
Toplam	99	68	56	55	20	7	305	2585

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarında en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; sözlü anlatımda kullanma (f=45), boşluk doldurma (f=43), eşleştirme (f=37) ve cümle kurma (f=34) şeklindedir. En az kullanılan sözcük öğretim

yöntemleri ise sözlük kullanma (f=2), müzik (f=2), anlam analizi (f=2), oyun (f=1) ve bulmaca (f=1) şeklindedir. Hiç kullanılmayan yöntemlerden sadece sözcük türetme vardır. Uğur (2014: 83)'un ifade ettiğine göre sözlük kullanma, ana dili eğitiminde en çok kullanılan sözcük öğretim yöntemlerindedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarında ise sözlük kullanma en az kullanılan sözcük öğretim yöntemleri arasında yer almaktadır. Bu durum ana dili öğretimi ile yabancı dil öğretiminin birbirinden farklı olduğuna işaret etmektedir. Aynı zamanda sözcük türetme yolu ile sözcük öğretimine ilişkin herhangi bir etkinliğe yer verilmemesi ilgi çekicidir. Çünkü sözcük türetme yöntemi, öğrenilen sözcüklerden hareketle yeni sözcüklerin öğrenilmesini kolaylaştırır.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarında eşleştirme, boşluk doldurma, dinleme, okuma, sözlü anlatımda kullanma, yazılı anlatımda kullanma ve cümle kurma olmak üzere genel olarak dört temel dil becerisini destekleyen sözcük öğretim yöntemleri tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra oyun, bulmaca ve müzik gibi eğlenceli sayılabilecek sözcük öğretim yöntemleri ile ilgili etkinliklere daha az yer verilmiştir. Cengiz (2004: 162), müzik unsurunun sözcüğü belleğe kolay bir şekilde kodlamayı kolaylaştırdığını ve öğrencilerin sosyal ilişkilerini de olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Dervişoğulları (2008: 104) da oyunla sözcük öğretiminin derse katılımı artırdığını, derse karşı olumlu davranış ve tutum oluşturduğunu, sınıf içinde olumlu iletişim kurulduğunu, sözcüklerin öğrenme sürecini kolaylaştırdığını ve dersin eğlenceli geçtiğini ifade etmiştir. Bu tarz etkinliklerin kitaplarda fazlaştırılması derslerin eğlenceli geçmesine katkı sağladığı gibi öğrenciyi de sözcük öğrenimine teşvik eder. Aynı zamanda sürekli olarak aynı tarz etkinliklerin tekrar etmesi öğrencilerin isteklendirmesini düşürebileceği gibi dersin verimli geçmesini engeller ve dolayısıyla sözcük öğretiminde öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin öğrenciler tarafından kazanılması zorlaşır. Buna göre oyun ve müzik ile ilgili sözcük öğretimine ilişkin etkinlikler öğrencilerin isteklendirmesini artırıcı bir unsur olarak ifade edilebilir.

Öneriler

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulardan çıkan sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara, Türkçe öğreticilerine ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitabı hazırlayan uzmanlara yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırma, YEE tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 düzeyi ders kitaplarını kapsamaktadır. Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitapları sözcük öğretimi bakımından incelenmiş, kitaplarda kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin uygulanma sayıları, öğretilmesi amaçlanan sözcükler ve bu sözcüklerin sayıları belirlenmeye çalışılmıştır. Diğer araştırmacılar farklı Türkçe öğretim setlerini araştırma evreni olarak kabul edip benzer bir çalışma yapabilir ya da iki veya daha fazla Türkçe öğretim setlerini karşılaştırmalı olarak sözcük öğretimi bakımından inceleyebilir.

Araştırmada kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ve öğretilmesi amaçlanan sözcükler tespit edilmiştir. Araştırmacılara öğretilen sözcüklerin türlerine yönelik çalışmalar yapması önerilebilir. Bu çalışma ile birlikte sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin söz varlığı ortaya çıkarılmış olur.

Araştırmada sadece yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en fazla kullanılan setlerden biri olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarındaki etkinlikler incelenmiştir. Araştırmacılara yabancı dil olarak İngilizce, Arapça, Fransızca ve Almanca gibi farklı diller için hazırlanan kitaplarda yer alan etkinliklerin sözcük öğretimi bakımından incelenmesi önerilebilir. Bu tarz bir araştırma farklı dillerin öğretiminde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin neler olduğu hakkında bize fikirler verecektir. Bu fikirler doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ile diğer farklı dillerin öğretiminde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin benzerlikleri, farklılıkları sözcük öğretimi konusunda yeni yaklaşımları da beraberinde getirecektir.

Türkçe Öğreticilerine Yönelik Öneriler

Türkçe öğreticileri, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcüklerin bir dili öğrenme üzerindeki etkinliğinin farkında olmalı ve buna uygun olarak bilinçli bir şekilde ders sürecini geçirmelidir. Yaptığımız araştırma sonucunda da ders kitaplarının yaklaşık %21'i sözcük öğretimi ile ilgili etkinliklerden oluşmaktadır. Buna göre bir dili öğrenmede kullanılan en yaygın kaynaklardan biri olan ders kitaplarındaki sözcük öğretimi ile ilgili etkinliklerin uygulanmasında ve dil öğrencileri tarafından bu etkinliklerin özenle yapılmasına dikkat edilmesi konusunda Türkçe öğreticilerine büyük roller düşmektedir.

Ders kitaplarında öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin dil öğrencisine öğretilmesinde etkinliklerin yetersiz kaldığı durumlarda Türkçe öğreticileri ekstra etkinlikler geliştirerek söz konusu sözcüklerin dil öğrencileri tarafından öğrenilmesini sağlamaları gerekebilir. Bu anlamda Türkçe öğreticilerinin sözcük öğretim yöntemlerinin farkında olmaları gerekmektedir.

Ders Kitabı Hazırlayan Uzmanlara Yönelik Öneriler

Bir yabancı dili öğrenme süreci öncelikli olarak öğrenilmesi amaçlanan dile ait sözcükleri öğrenmekle başlar. Bu yüzden sözcük öğretim yöntemleri kullanılarak öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin seçiminde sıklık çalışmalarından yararlanılması yabancı dil olarak Türkçe öğretimine olumlu anlamda katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel MS (2004) *Türkçe Öğretim Yöntemleri* (Yeryüzü Yayınları, Ankara).
- Agakay MA (1943) *Sözcük Yapı Yolları* (Cumhuriyet Basımevi, İstanbul).
- Aksan D (2009) *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim* (Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara).
- Akyol H (2005) *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi* (Pegem A Yayıncılık, Ankara).
- Apaydın D (2007) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir yöntem denemesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dilbilim Ana Bilim Dalı, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı, Ankara.
- Aygün M (1999) Yabancı dil dersinde sözcük öğretimi ve sözcük dağarcığını geliştirme teknikleri. *Dil Dergisi* (78): 5-16.
- Banguoğlu T (1995) *Türkçenin Grameri* (Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara).
- Barın E (2003) Yabancılara Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi* (13): 311-317.
- Başutku S (2018) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde B1 düzeyinde kelime öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı, Ankara.
- Biçer N ve Polatcan F (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğrenme stratejilerinin değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (54): 811-828.
- Campillo RM (1995) Teaching and learning vocabulary and introduction for english students. *Ensayos: Revista de la Facultad de Educación de Albacete* (10): 35-50.
- CEFR (2018) Common European Framework of Reference for Language, Learning, Teaching, Assesment (Cambridge University Press, Cambridge).
- Cengiz Y (2004) Yabancı dilde sözcük öğretimine müzik kullanımının etkilerinin beyin temelli öğrenme kuramı ışığında araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Öğretimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

- Çal P ve Erdoğan E (2018) Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin etkinliklerle kelime öğretimi hakkındaki görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(özel sayı): 153-164.
- Demircan Ö (1983) Yabancı dil öğretimi: Sözcük öğretimi ve Türkçe-İngilizce sözcük yapım türleri üzerine bir karşılaştırma. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi XLVII*: 146-159.
- Demirel Ö (2004) Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu ve Dil Dosyası (Pegem A Yayıncılık, Ankara).
- Demirezen M (1983a) Sözcük öğretiminde anadili-yabancı dil çatışması. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi XLVII(381)*: 282-289.
- Demirezen M (1983b) Yabancı dil öğretiminde yabancı sözcüklerin ruhdilbilimsel sorunları. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi Dil Öğretimi Özel Sayısı XLVII(379-380)*: 160-166.
- Dervişoğulları N (2008) Yabancı dil olarak Türkçe öğretilen sınıflarda oyunlarla sözcük öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dilbilim Ana Bilim Dalı, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı, Ankara.
- Doğan Y (2014) Yabancılar Türkçe sözcük öğretiminde market broşürlerinden yararlanma. *Journal of Language and Linguistic Studies 10(1)*: 89-98.
- Erer NG (2011) Türkçe ve İngilizcenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan iki seri kitabın sözcük öğretimi açısından karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Ergin M (2009) Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri için Türk Dil Bilgisi (Bayrak Yayınları, İstanbul).
- Erkan AG (1999) Dil öğretimini destekleyici etkinlikler. *TÖMER Dil Dergisi (79)*.
- Freebody P ve Anderson RC (1983) Effects on text comprehension of differing proportions and locations of difficult vocabulary. *Journal of Reading Behavior XV(3)*: 19-39.
- Göğüş B (1968) İlkokullarda Türkçe Öğretimi Kılavuzu. (Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul).
- Göğüş B (1978) Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi. (Gül Yayınevi, Ankara).

- Gülcü İ (2015) Yabancı dil olarak mobil destekli Türkçe kelime öğretimi. Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Çanakkale.
- Gülensoy T (2010) *Türkçe El Kitabı* (Akçağ Yayınları, Ankara).
- Gültekin İ, Kalfa M, Atabey İ, Mete F, Eryiğit A ve Kılıç U (2017) *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C2 Ders Kitabı*. E Barın, Ş Çobanoğlu, Ş Ateş, M Balcı ve C Özdemir (Ed.) (Yunus Emre Enstitüsü, Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti. Ankara).
- Gültekin İ, Kalfa M, Atabey İ, Mete F, Eryiğit A ve Kılıç U (2018) *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı*. E Barın, Ş Çobanoğlu, Ş Ateş, M Balcı ve C Özdemir (Ed.) (Yunus Emre Enstitüsü, Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti. Ankara).
- Gültekin İ, Kalfa M, Atabey İ, Mete F, Eryiğit A ve Kılıç U (2018) *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Ders Kitabı*. E Barın, Ş Çobanoğlu, Ş Ateş, M Balcı ve C Özdemir (Ed.) (Yunus Emre Enstitüsü, Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti. Ankara).
- Gültekin İ, Kalfa M, Atabey İ, Mete F, Eryiğit A ve Kılıç U (2018) *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı*. E Barın, Ş Çobanoğlu, Ş Ateş, M Balcı ve C Özdemir (Ed.) (Yunus Emre Enstitüsü, Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti. Ankara).
- Gültekin İ, Kalfa M, Atabey İ, Mete F, Eryiğit A ve Kılıç U (2018) *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı*. E Barın, Ş Çobanoğlu, Ş Ateş, M Balcı ve C Özdemir (Ed.) (Yunus Emre Enstitüsü, Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti. Ankara).
- Gültekin İ, Kalfa M, Atabey İ, Mete F, Eryiğit A ve Kılıç U (2018) *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 Ders Kitabı*. E Barın, Ş Çobanoğlu, Ş Ateş, M Balcı ve C Özdemir (Ed.) (Yunus Emre Enstitüsü, Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti. Ankara).
- Güneş F (2007) *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma* (Nobel Yayın Dağıtım, Ankara).
- Güneş F (2013) Sözcüklerin gücü ve zihinsel sözlük. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (1): 1-24.

- Gürses R (2003) Sözcük öğretimi üzerine genel bir değerlendirme. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* LXXXVI(622): 506-516.
- Güzel A ve Barın E (2013) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* (Akçağ Yayınları, Ankara).
- Hacıeminoğlu N (2011) *Türkçenin Karanlık Günleri* (Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul).
- Harmer J (1993) *The Practice of English Language Teaching* (Longman Group UK Limited, Essex).
- Hasekioglu I (2009) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük bilgisi öğretimi- Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde sözcük öğretiminin değerlendirilmesi ve sözcük öğretimi için uygulama örnekleri-. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- İlgar M (2013) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde e-öğrenme yoluyla kelime öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- İhtiyaryer, B (2018) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde görev odaklı yaklaşım açısından kelime öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancılar Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- İnce HG (2006) Türkçede Sözcük Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bolu.
- İpekboyayan S (1994) Yabancı dil öğretimiyle ilgili temel tavsiyeler. *TÖMER Dil Dergisi* (21): 57-58.
- Kantemir E (1997) *Yazılı ve Sözlü Anlatım* (Engin Yayınevi, Ankara).
- Kara M (2010) Oyunlarla yabancılar Türkçe öğretimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi* (27): 407-421.
- Karakuş İ (2005) *Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi* (Can Reklamevi Basın Yayın, Ankara).
- Karatay H (2007) Sözcük öğretimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 27(1): 141-153.
- Kimsefiz F (2012) Contributions of cognate words in Turkish and English to vocabulary teaching in EFL. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı, İngilizce Öğretmenliği Bilim Dalı, Erzurum.

- Korkmaz Z (1992) *Gramer Terimleri Sözlüğü* (Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara).
- Korkmaz Z (2009) *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi* (Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara).
- Krashen S (1989) We acquire vocabulary and spelling by reading: Additional evidence for the input hypothesis. *The Modern Language Journal* 73(4): 440-464.
- Kurudayıoğlu M (2011) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sözcük hazinesi üzerine bir değerlendirme. *E-Journal of New World Sciences Academy* 6(2): 1797-1808.
- Kurudayıoğlu M ve Karadağ Ö (2005) Sözcük hazinesi çalışmaları açısından sözcük kavramı üzerine bir değerlendirme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 25(2): 293-307.
- Kutlu N (1977) Yabancı dil öğretiminde yazın betiklerinin yeri. *İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Fransızca Bölümü Dergisi*: 146-150.
- Mete F (2015) Yabancı dilde sözcük öğretiminde resimlerin seviye ve taksonomiye uygun kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi* (2): 81-94.
- Nagy WE ve Hiebert EH (2011) Toward a Theory of Word Selection. ML Kamil, PD Pearson, EB Moje ve PP Afflerbach içinde, *Handbook of Reading Research Volume 4* (s. 388-404). New York: Routledge.
- Nation ISP (1990) *Teaching and Learning Vocabulary* (Heinle & Heinle Publishers, Boston).
- Öz MF (2003). *Uygulamalı Türkçe öğretimi* (Anı Yayıncılık, Ankara).
- Özdemir E (2002) *Eleştirel Okuma* (Bilgi Yayınevi, Ankara).
- Öztürk E (2004) Cümle, sözcük grupları, sözcük öğretimi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi* LXXXVIII(635): 687-691.
- Özünü Ü (1983) Yabancı dil öğretiminde yazınsal metinlerin yeri ve kullanılması. *Türk Dili Dil Öğretimi Özel Sayısı XLVII(379-380)*: 178-190.
- Pehlivan A (2003) Türkçe kitaplarında sözcük dağarcığını geliştirme sorunu ve çözüm yolları. *Dil Dergisi*: 84-92.
- Pouwels JB (1992) The effectiveness of vocabulary visual aids for auditory and visual foreign language students. *Foreign Language Annals* (25): 391-401.

- Sarıgül E (2017) Yabancı dil öğretiminde sözcük öğrenimi ve öğretimi sürecine genel bir bakış. *The Journal of Academic Social Science Studies* (54): 91-104.
- Saydam M (2018) Kelime öğretimi stratejileri açısından yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitapları üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Seal BD (1991) Vocabulary learning and teaching. M. Celce ve Murcia içinde, *Teaching English as a Second or Foreign (2nd edition)* (s. 296-311). New York: Newbury House.
- Sever S (2000) *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme* (Anı Yayıncılık, Ankara).
- Şimşek H ve Yıldırım A (2008) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Seçkin Yayıncılık, İstanbul).
- Tağa T (2016) Sözcük öğretiminde hedef sözcüklerin belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi* 45(210): 163-177.
- Tanın R (2005) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük bilgisi ve sözcük öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Tanrıöğen A (2009) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Anı Yayıncılık, Ankara).
- Tercanlıoğlu L (1994) Dil öğretim malzemesi olarak edebî eserlerimiz. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (1): 63-69.
- Tülü T (2014) Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sınıflarında sözcük öğretiminde tanım türlerinden yararlanma. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Türk Dil Kurumu (2011) *Türkçe Sözlük* (Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara).
- Uğur F (2014) Türkçe öğretmenlerinin sözcük öğretim ve yöntem tekniklerini kullanma düzeyleri üzerine bir araştırma (Afyonkarahisar ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Afyonkarahisar.
- Ur P (2000) *A Course in Language Teaching: Practice and Theory* (Cambridge University Press, Cambridge).
- Wallace MJ (1982) *Teaching Vocabulary* (Heinemann, London).

Wilkins DA (1972) *Linguistics in Language Teaching* (Hodder and Stoughton Educational, London).

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı : Abdullah UĞUR
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : Melikgazi, 1995
El-mek : abdullahugur144@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	2017

Yabancı Dil : İngilizce